DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 19
TEMMUZ
1983

3 DM
3.75 HFL
3 SFR
24 ÖS

Nr.19
Gültig von 15 Juli
bis 15 August

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

EVREN'İN GİZLİ TUTULAN KONUŞMASINI AÇIKLIYORUZ...

"Aşağı tabaka demokrasiyi hazmedememiştir."

"Seçimlerden sonra da bana ne diyemem."

"Demokraside böyle olur diye olaylara seyirci kalamam."

"Gerekirse Anayasayı yeniden değiştiririz."

"Memleketi Konseyin idare ettiğini unutuyorsunuz."

"Zavallı Atatürk seçimlere girseydi kaybederdi."

Evren'in 9 Mayıs 1983 tarihinde gazete sahipleri ile yaptığı toplantıda söylediği ve açıklanmasını istemediği konuşmasının metnini ele geçirdik. Evren, sadece 6 büyük gazete sahibinin katıldığı toplantıda gazete sahiplerini uyardı ve gizli kalması koşuluyla bazı açıklamalarda bulundu. *Konuşmanın tam metni 4.sayfamızda.*

12 Eylül'den buyana 33 bin kişi mahkum oldu

Eylül 80 - Mayıs 83 tarihleri arasında 173 kişi idama mahkum oldu. 178 kişi de muebbet hapisle cezalandırıldı. Davası devam eden tutuklu sayısı ise 15 bin.

SAYFA 10

İŞÇİLERİMİZE YOLUNACAK TAVUK GÖZÜYLE BAKIYORLAR

Bu yılki Ramazan Bayramının izin mevsimine rastlaması, ülkemize izne gidenlerin sayısını bir anda çoğalttı. İzin mevsimi başlamadan önce gazetelerde günlerce övgü düzülen Kapıkule girişlerinin birer eziyet yeri haline geldiği bildirildi. Cunta tarafından yaptırılan tüm propagandalara rağmen yurttaşlarımız Kapıkule'de saatlerce bekletiliyorlar. Rüşvet hala yaygın ve bir çok işçimiz yasal haklarına güvenip götürdüğü malları ancak rüşvet vererek gümrükten geçirebiliyor. Ara sıra göstermelik uygulamalarla rahat bir gümrük kapısı haline dönüştürüldüğü izlenimi yaratılan Kapıkule'de insanlarımıza yetkililer tarafından yolunacak tavuk gözüyle bakılıyor. Onbinlerce Mark döviz götüren işçilere Kapıkule'ye vardıklarında güler yüzle değil, sanki suç işlemişler gibi muamele yapılıyor. Kapıkule'den geçtikten sonra yollarda sık sık Alman plakalı arabaları çeviren trafik polisleri hem rüşvet alıyorlar, hem de Makbuz karşılığı para cezası kesiyorlar.

Burjuva basınının günlerce öve öve bitiremediği Kapıkule, işçilerimiz için bir çile kapısı olmaya devam ediyor. Cuntanın ve devletin işçilerimizle değil, dövizleriyle ilgilendiği bir kez daha ortaya çıkmış bulunuyor.

Prof.Dr.Hakkı Keskin

ara verdiği yazılarını yeniden başladı

Marx'ın güncelliği

18.SAYFADA

Metris Cezaevinde açlık grevi başladı

9. SAYFADA

BUNDAN SONRASI ZAMANA KARŞI YARIŞ

Partilerin kurulması ile birlikte başlayan hareketlilik, yerini belli bir durgunluğa bırakıyor. Belirsiz olan birçok şeyin aydınlandığı söylenebilir. Çok olağanüstü gelişmeler olmazsa, seçimlere değin geçecek sürecin nasıl gelişeceği oldukça netleşmiş gibi.

Büyük Türkiye Partisinin kapatılmasından sonra oluşturulan Doğru Yol Partisi de Cuntanın hışmına uğradı. SODEP iki büyük darbe üst üste aldı. Öteki küçük partilerin başlarına gelenler de caba... Generaller, 12 Eylül'den bu yana uyguladıkları programdan herhangi bir ödün vermek ve uzlaşmak niyetinde değiller. Söyledikleri her şeyi gerçekleştirmek için her türlü zorlamayı yapıyorlar.

Olup bitenler, herkesin gözü önünde olmaktadır. Paşalar, kendi kukla partilerinden başka parti istemiyorlar. Denetimleri dışındaki naylon ve şişirme partilere bile tahammülleri yok. Vetoların gerekçelerini açıklamaya bile gerek görmeden parti kurucularını bir kalemde siliyorlar.

Cuntanın bu kararlı tutumu karşısında sivil burjuva siyasal güçlerin yapabilecekleri çok fazla bir şey yok. Ya cuntanın ardı arkası kesilmeyen silleleri ile yılgınlığa düşecekler ve siyasal arenayı terkedecekler, ya da direnip ayakta kalmaya çalışacaklardır, ama seçimlere oldukça zayıf katılabilecekler ve hatta bunu bile başramayacaklardir. Sonuçta, tarafların ellerindeki tüm kozları oynadıkları seçimler platformunda kazanan, iktidarı, gücü elinde tutan Cunta olacaktır.

Gerçekten de bugün Evren Cuntası, sadece bir şeyle ayakta durabilmektedir: Silahların zoru! Cuntanın bugün, istediği her şeyi ancak zorla

Devamı ikinci sayfada

1.sayfadan devam

yapabilir olması, aslında onun zayıflığının da ciddi bir göstergesidir. Açıkladıkları gerekçeler ne olursa olsun, kendi kukla partilerini SODEP ve AP'nin devamı bir parti ile eşit koşullarda seçimlere sokmaktan korkmaktadırlar. Çünkü Türkiye toplumunun altmış yıllık siyasal ve ideolojik biçimlenişi ve kitlelerin siyasal tavır alışları konusunda köklü bir değişikliği başaramamışlardır. Generaller, 12 Eylül darbesine toplumun geniş kesimlerince tepki gösterilmemesinin bu konuda bir işe yaramadığını görmektedirler. Şimdi bütün bir toplumu karşılarına alarak ellerindeki son kozla terör ve dayatmalarla dediklerini yaptırmaya çalışıyorlar.

Böylesi bir sürece, kalkıp bir de "**demokrasiyi yeniden inşa**", ya da "**demokrasiye dönüş**" süreci diyorlar. Adı gereği, demokratikleşmenin var olan sivil burjuva siyasal çevrelere, kısmi bir hareket serbestliği sağlaması ve belli bir uzlaşmanın koşullarını yaratması gerekirken bugün bunun tam tersi oluyor. Evren'in ve destekçilerinin "**Demokrasiye geçiş süreci**", sivil burjuva siyasal güçlere çeşitli saldırılarla atbaşı gidiyor.

* * *

Aslında gelişmeler, bir anlamda "**Anayasa referandumunun**" öncesi ve sonrasını andırıyor. Başlangıçta Anayasa üzerine tartışmaların serbest bırakılması ile canlanan siyasal ortam, Evren'in sert çıkışları ile susturulmuştu. Sonuçta, basına da yansıyan sivil burjuva siyasal güçlerin eğilimlerini hiçbir biçimde dikkate almayan bir Anayasa hazırlanmış ve zorla onaylattırılmıştı. Burjuva siyasal çevrelere ise yapabilecek tek şey kalmıştı: Cutaya akıl vermek, ya da "**uyarmak**".

Aynı şekilde bugün de yapacakları çok şeyin kalmadığını gören bu çevrelerde, Cuntaya "**uyarma**" *ve akıl vermelerin yine arttığı görülüyor.* Burjuva basınında çeşitli köşe yazarları, seçimler öncesinde toplumda var olan siyasal eğilimleri yansıtacak partilerin kurulmamasının yaratacağı sakıncaları dile getiriyorlar. Generallerin bu partilerin kurulmasına izin vermemekle önemli bir hata işlediklerini, bunun ileride, "**siyasal istikrarsızlığa yolaçabileceğini**" anlatıyorlar. Örneğin, yıllardır, "**Türkiye'nin en önemli siyasal sorununun siyasal istikrar olduğunu**" yazıp duran Nazlı Ilıcak, "**tehlikeyi seçim öncesi değil, seçim sonrası kurulması ihtimali olan partiler yaratır**" diyor. Evren'in, "**çok parti kurmak, eski siyasilerin hain bir oyunudur**" demesine karşın, onlar parti sayısının çokluğundan endişe duyulmamasını, vatandaşın bunları seçimlerde nasıl olsa eleyerek azaltacağını belirtiyorlar. Özellikle Cuntanın partilerini kastederek, "**ömrü olmayanlar, suni teneffüsle yaşatılmak yerine, vatandaşın kolları arasında çan versinler**" (Nazlı Ilıcak) diyorlar.

Oysa Evren'in ve öteki cuntacı generallerin, bunlara pek kulak astıkları yok. Generallerin her uygulaması, oyunu kendi koydukları kurallara bile uygun oynamayacaklarını gösteriyor. Evren, kendi Anayasa'sının gereği olan, "**Cumhurbaşkanının kurulan partiler karşısında tarafsız kalması**" ilkesine kesinlikle uyma niyetinde değil. Açıktan herkesle alay edercesine, şimdilerde Sunalp'ın partisinin savunuculuğunu ve sözcülüğünü yapıyor...

* * *

AP ve CHP'yi devam ettiren partilerin kurulmasına izin verilmemesi ve bunlara ciddi zorluklar çıkartılması, burjuva siyasal arenada, "**boşluk**" ve "**taban**" tartışmalarını öne çıkardı. Bir çok burjuva siyasal çevreye göre, var olan siyasal eğilimlerin temsilcisi partilerin kurulmaması halinde önemli bir boşluk oluşacaktı. Ve bu partiler dışında kurulan partilerin (özellikle Cuntanın partilerinin) tabanı yoktu. Sadece bu sonuncu partilerle yapılacak bir seçim ise aslında pek bir seçim olmayacaktı. Evren'in, bu tür değerlendirmelere yanıtı daha öncekilerden farklı olmadı: Sert biçimde saldırmak, gözdağı vermek ve korkutmak.

Aslında Cuntanın dayatmalarına karşı, sivil burjuva siyasal güçlerin söyledikleri, "**eğer bu kafayla gidersen işbaşında kalamazsın**" anlamına gelmektedir. Yani "**tüm bir milleti, onun geleneksel partilerini seçimlere sokmayarak karşına alırsan ciddi sorunlar çıkar ve gidersin**" denilmek istenmektedir.

Cunta ise bu noktada her davranışı ile seçimlere esas olarak MDP ile gireceğini, önümüzdeki beş yıllık dönemi MDP ile yönetmek istediğini ve elindeki tüm olanakları bu amaca ulaşmak için seferber edeceğini belli etmektedir.

Artık sorun, bundan sonra bir bakıma zamana karşı yarıştır. Doğrudan kendi kurduğu partilerle kitlelerin onayına dayalı bir çoğunluk sağlayamayacağını gören Cunta, bugün seçim sonrası yılları kurtarmaya çalışıyor. Siyasal arenadan çeşitli saldırılarla uzaklaştırılan burjuva siyasal çevreler ise, herhalde gelecekte ne yapabileceklerini (ne yapabileceklerse!) zaman içinde belirlemeye çalışacaklardır.

* * *

Cuntanın tüm söylediklerini süngü zoru ile yaptırması, Cunta dışı önemli siyasal güçlerin, yapmak istediklerini bugün için yapamamaları ve seçimlerin de Cuntanın istediği gibi sonuçlanması, toplumun geniş kesimlerinde yeni bir karamsarlık dalgasına yol açacaktır. Seçimlerle birlikte Cuntanın dayatması dışındaki partilerle siyasal ortamda kısmi bir gevşemeye ve rahatlamaya gidileceğine inanan burjuva liberal çevreler, önemli bir yılgınlığa düşebilirler. Aslında tüm bu gelişmeler burjuva alternatiflerin çözümsüzlüğünü göstermektedir.

Ancak, halklarımız bugünkü tutsaklığı uzun süre kabullennecek midir? Türkiye toplumu 50'lerden bu yana sınırlı da olsa yaşadığı burjuva parlamentarizminin, özellikle de 60'lardan 80'lere devrimci-demokratik mücadelesinin kendisine kazandırdığı demokratik bilincin bütünüyle köreltilmesine izin verecek midir? Elbette hayır. O da kalmış ki, Cunta, 12 Eylül öncesinin çeşitli siyasal örgütlenmelerinde eğilimlerini dile getirmiş tüm halk kitlelerini bugün karşısına almıştır.

Başta işçi sınıfı olmak üzere tüm emekçi sınıf ve tabakalar, tüm devrimci, demokratik güçler ve tüm antifaşist kesimler açısından bu gelişmelerin önemli, anlamlı sonuçları vardır. Herşeyden önce demokrasi ve özgürlükler, tüm bu güçlerin kendi bağımsız mücadeleleriyle kazanılabilir. Öte yandan verili koşullarda, Cuntanın ve onun dayatmalarının kısa dönemde geçersizleştirilmesi ve ortadan kaldırılması beklenmemelidir. Kısa vadeli kolay çözümlerin, ya da bizlerin dışındaki burjuva çözümlerin pek geçerli olmayacağının bilincine varılmalıdır. Cuntaya karşı mücadelenin, uzun dönemli zorlu bir mücadele olduğu kavranılarak bugünün mücadelesi sürdürülmelidir. Bu nedenle demokrasi ve özgürlük mücadelesinde soluğu daha bir derin tutmalıyız.

Türkiye'de NE VAR NE YOK

BASIN YASASI MI SANSÜR YASASI MI?

5680 sayili Basın Yasası'nı değiştiren tasarı Devlet Bakanlığı tarafından hazırlanarak Danışma Meclisi'ne sunuldu. Yazı İşleri Müdürlerine yeni ve ağır cezalar getiren tasarıda hapis ve para cezalarının artırılması, gazete, dergi ve benzeri yayınlara piyasaya çıkmadan el konulabilmesi öngörülüyor. Basın Yasası'nda yer alan para cezalarının üst sınırı 200 bin liraya yükseltilerek 30 misli arttırılıyor. Hapis cezalarının alt sınırı 6 ay, üst sınırı ise 2 yıl olarak belirleniyor. Yeni tasarıda yer alan bir başka hükme göre de, suç unsuru oluşturan bir yazıdan ya da karikatürden dolayı gazeteyi dağıtan ya da satan suçlu olarak yargılanabilecek.

İlgili bir çok kuruluş tarafından tepkiyle karşılanan tasarı, bir sansür tasarısı olarak değerlendiriliyor. Tasarı bu haliyle yasalaşırsa, zaten sıkı bir kontrol altında olan gazeteler bundan böyle "**resmi gazete**" gibi yayınlanacaklar.

Öte yandan da 1950 tarihli Matbaalar Yasası'nda değişiklik öngören yeni Matbaalar Yasası Adalet Komisyonunda görüşülmek üzere Danışma Meclisine sunuldu. Yeni tasarıyla cezalar artırılıyor. Basın Yasasında var olan boşluklar da bu yasa aracılığı ile dolduruluyor.

EVREN YURT GEZİLERİ SIRASINDA TEHDİTLERE DEVAM ETTİ

Seçimlerin yaklaştığı şu sıralar Evren'in de yurt gezileri yoğunluk kazandı. Geziler sırasında yaptığı konuşmalarda yeni kurulan partilere sık sık değinen Evren, kendi kurdurduğu partiler dışında parti kurma çabalarını eleştirdi ve her fırsatta halkı bunları desteklememeye çağırdı.

17 Haziran'da Sinop'a giderek "**Denizkurdu 2-83**" tatbikatının bir bölümünü izleyen Evren, 19 Haziran'da Giresun'a geçerek halka hitaben bir konuşma yaptı. 24-26 Haziran tarihleri arasında Mardin, Siirt ve Hakkari'de birer konuşma yapan Evren, Genel Kurmay Başkanlığını devrettikten sonra ilk olarak 2 Temmuz'da Bolu'da konuştu, daha sonra Sakarya'ya geçen Evren, 3 Temmuz'da da Bilecik ve Kütahya'da halka hitaben birer konuşma yaptı.

Özellikle Irak sınırında yapılan operasyondan sonra Evren'in Güneydoğu illerine giderek konuşmalar yapması, yöre halkını tehditlere devam olarak nitelendiriliyor.

POLİS 65 CM BOYUNDA TAHTA COP TAŞIYACAK

İçişleri Bakanlığınca hazırlanan yeni kıyafet yönetmeliğine göre, bundan böyle polisler toplum olaylarında kullanmak üzere tahta cop taşıyacaklar. Bu coplar 65 cm. uzunluğunda ve 4 cm. çapında olacak.

BATI ANADOLU'DA DEPREM PANİK YARATTI

6 Temmuz günü meydana gelen orta şiddetteki deprem Ege'de panik yarattı. Merkez üssü Biga çevresinde olan deprem can kaybına ve yer yer hasarlara neden oldu. Depremden etkilenen İstanbul'da da halk geceyi sokaklarda geçirdi. Çanakkale'nin Biga ilçesinde ise 4 kişi öldü, 22 kişi ayakta tedavi gördü, 16 yaralı da Devlet Hastanesinde tedaviye alındı.

Depremin hissedildiği iller şunlar: İstanbul, Çanakkale, Edirne, Adapazarı, Bolu, İzmir, Balıkesir, Bursa, Kocaeli, Tekirdağ, Ankara ve Konya. Depremin asıl merkezinin Midilli adası ve çevresi olduğu, ve tüm Trakya ve Yunanistan'da da hisedildiği öğrenildi.

HÜSEYİN

UĞUR DURAK

DUYDUN MU HÜSEYİN ONBİN MARKA GERİ DÖNDERİYORLARMIŞ?

AAA YAŞASIN!

İŞTE BUNA ÇOK SEVİNDİM!..

VALLA İYİ PARA!..

ÇAĞIRIN HEMEN BİZİM PATRONU!..

İKİBİNİNİ PEŞİN, GERİSİNİ TAKSİTLE HEMEN ÖDÜYORUM... NEREYE DÖNERSE DÖNSÜN SAYIN BAY PATRON!..

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi : ADA Verlags- und Handels GmbH.

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi : Postfach 25 04 63. 5000 Köln 1

Verantowortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: Ayşe Danış. Bonner Str. 24. 5000 Köln 1. Tel: (0221) 21 90 64
Druck/Baskı:
Kon-Stahl-Stiftung KG.
5309 Meckenheim.
Erscheint monatlich/Aylık Dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlags-und Handels GmbH
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568 -508
BLZ 370 100 50
Deutsche Bank Köln
Kontö Nr. 330 25 51
BLZ 370 700 60

SİVİL(!) YÖNETİMDE DE ASKERİ VALİMİZ OLACAK

Türkiye'nin 9 bölgeye ayrılarak, her bölgenin genel valiler tarafından yönetilmesini öngören kanun kuvvetinde kararname Cumhurbaşkanı danışmanlarınca inceleniyor. İçişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan kararname, Türk İdare Sisteminde büyük değişiklikler getiriyor.

1960 öncesinde olduğu gibi valilik ve belediye başkanlığı hizmetlerinin birleştirilmesi düşünülen tasarıda amaç, yönetim sistemini daha dar bölgeye ayırarak devlet hizmetlerini daha rahat koşullarda sürdürmek ve asayiş yönünden denetimi kolaylaştırmak olarak belirtiliyor. Tasarıya göre genel valilerin geniş yetkileri olacak ve atamalarda asker-sivil ayrımı gözetilmeyecek.

Böylece yeni genel valilik yasasıyla, yerel seçimlerle halkın yönetime katılma fırsatının ortadan kaldırılması ve atanacak askeri valilerle, sıkıyönetimin sivil koşullarda da devam ettirilmesi düşünülüyor.

27 YAYININ DAHA TÜRKİYE'YE SOKULMASI YASAKLANDI

Çeşitli ülkelerde İngilizce, Arapça, Fransızca, Türkçe, Almanca ve İtalyanca olarak basılan 27 yayının Türkiye'ye girmesi ve dağıtılması yasaklandı. Yasaklanan yayınlardan bazılarının adları şöyle: Rah-ı Tudeh, Hac Rehberi, Elısal, El Ahbar, El Mücahid, Faşizme karşı Birleşik Direniş Cephesi, Devrimciler Niçin Savaşıyor, Le Nouvel Observateur, Askeri Faşist Diktatörlüğe Karşı Yürüyüş ve Mitinge Çağrı, Tevhid.

İSTANBUL'DA TELEFON NUMARALARI 7 HANELİ OLDU

İstanbul'da telefon numaraları 18 Haziran gününden itibaren 7 rakamlı oldu. Buna göre 6 haneli eski numaraların önüne semtlere göre 1, 3 veya 5 rakamı getirilecek. Yeni uygulamaya göre Almanya'dan İstanbul'u ararken eskiden olduğu gibi Türkiye'nin 0090 olan kodu çevrildikten sonra "11" rakamı çevrilmeyecek, yerine "1" çevrilecek. Daha sonra, semtlere göre normal numaranın önüne 1, 3 veya 5 numarası eklenerek diğer 6 numara çevrilecek.

İstanbul'da telefon numaralarının ilk iki rakamına göre önlerine gelecek numaralar şöyle:

İlk iki hanesi 40-41-42-43-44-45-46-47-48-49-50-60-61-62-63-64-65-66-67-68-69'la başlayan numaraların önüne "1".

İlk iki hanesi 30-31-32-33-34-35-36-37-38-39-51-52-53-54-55-56-57-58-59'la başlayan numaraların önüne "3".

İlk iki hanesi 20-21-22-23-24-25-26-27-28-70-71-72-73-74-75-76-77-78-79-81-82-83-84'le başlayan numaraların önüne "5" rakamı eklenecek.

NÜKLEER YAKITLA ÇALIŞAN ABD GEMİLERİ TÜRKİYE LİMANLARINDA DA DEMİRLEYEBİLECEK

ABD'nin Türkiye'ye iki yeni yaptırımı daha geçtiğimiz ay gündeme geldi. Bir yandan ABD'nin 6.Filoya bağlı nükleer yakıtla çalışan gemilerinin Türk limanlarında demirleyebilmesi için yeni bir yönetmelik hazırlanırken, diğer yandan da, Reagan yönetimi, ABD'nin dış müdahalelerini kolaylaştırmak için Türkiye'de iki özel hava üssü inşa edilecek.

Dış İşleri Bakanlığı tarafından, ABD'nin Akdeniz'de 6.Filoya bağlı nükleer yakıtla çalışan gemilerinin Türk limanlarında demirleyebileceği ve bunun için de bir yönetmelik hazırlandığı açıklandı. Nükleer gemilerin nükleer artıkları denize döktükleri için hazırlanan yönetmeliğin nükleer artıklar üzerine olduğu da yapılan açıklamalar arasında. Zaten 6. Filoya bağlı küçük gemiler Türk limanlarında demirleyebiliyordu. Ancak nükleer yakıtla çalışan gemilere ilişkin bir yönetmelik olmadığı için uğrayamıyorlardı. Böylece ABD nükleer gemilerinin limanlarına uğrayamadığı tek NATO ülkesi olan Türkiye'de limanlarını ABD nükleer gemilerine açmış oluyor.

Sanayi artıklarıyla yeteri kadar kirlenen denizlerimiz, bundan böyle ABD'nin nükleer gemilerinin denizlerimize bırakacağı nükleer artıkla da kirlenecek.

Öte yandan Reagan yönetimi dış müdahaleleri kolaylaştırmak için Türkiye'de iki özel hava üssü inşa etmek istiyor. International Herald Tribune gazetesinde yayınlanan habere göre ABD'nin acil durumlar için inşa etmek istediği hava üslerinin ilki Mısır'da inşa edildi, ancak Mısır hükümetinin isteği üzerine hava üssünün varlığı gizli tutuluyor. ABD, dış müdahalelerini kolaylaştırmak için özel olarak inşa edilecek üsler, alışılagelmiş ABD üslerinin dışında bir nitelik taşıyor. ABD yönetimi bu tür üsleri Türkiye dışında Fas, Liberya ve Honduras'ta geliştirmek istiyor.

Bu tür üsler gayri meskun yerlerde kurulduğu için, Türkiye'de de bir kaç yöre halkının göçe zorlanabileceğini söyleyebiliriz.

TÜRK MÜ ERMENİ Mİ?

Kapalıçarşı'da geçtiğimiz ay meydana gelen ve 2 kişinin ölümü, 21 kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan olayda, olayın faili olduğu ileri sürülen ve ölü olarak ele geçen kişinin Ermeni mi yoksa Türk mü olduğu araştırılırken basında çıkan bir haberde bu kişinin ASALA üyesi değil, Türkiye'li sol örgütlerden birinin üyesi olabileceği açıklandı.

Bilindiği gibi Kapalıçarşı'da çıkan olayda ölen kişinin ASALA militanı olduğu açıklanmıştı. Ancak tüm bu iddialara karşın olayın gerçek yüzü henüz ortaya çıkarılamadı.

TÜRKİYE'DE İDAMLARA KARŞI İMZA KAMPANYASI SÜRÜYOR

Türkiye'de 1982 yılının son ayında başlayan "**İdamlara karşı, ölüm cezasının kaldırılması için imza kampanyası**" sürüyor. 1982'de İstanbul'da başlatılan, sanık aileleri, avukatlar, doktorlar ve vatandaşların imzaladığı 1880 imzalı ilk dilekçe, "**İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi**"nin Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilmesinin 34.yıldönümü olan 10 Aralık 1982'de Ankara'da yetkililere verilmişti.

Ölüm cezalarının kaldırılması için ikinci dilekçe geçtiğimiz ay Cumhurbaşkanlığına ve Danışma Meclisine verildi. Yazarlar, gazeteciler, sanatçılar, avukatlar, doktorlar, işçiler, esnaf ve yurttaşların imzaladıkları 3030 imzalı ikinci dilekçe de "İdam cezasının yaşama hakkı ve insan onuru ile bağdaşmayan suç işlemekten caydırıcılıktan çok, öç alıcı bir ceza izlenimi yarattığı" anlatılıyor.

SEFAKÖY'DE TİFO SALGINI VAR

Sefaköy Çeşme Meydanı çevresinde oturanlar günlerdir tifo şüphesiyle hastanelere koşuyorlar. Çeşme Meydanı çevresinde oturanlarda görülen kusma, mide bulantısı, yüksek ateş, tifo salgınının belirtisi olarak görünüyor. Sefaköy'den iki tifolu hasta Bakırköy Tropikal Hastalıklar Hastanesinde yatıyor.

Sefaköy'de tifo söylentisinin kaynağı olarak, yakınından açık lağım geçen ve yanından hayvan leşleri eksik olmayan çeşme gösteriliyor. Tifo salgınının olduğu uzun süreden beri söylenmesine karşılık sağlık görevlilerinin uzun zamandır Sefaköy'e gitmediği belirtiliyor.

İSTANBUL'DA PLAJLAR MİKROPLU ÇIKTI

Yaz aylarının gelmesiyle birlikte, plajların kirliliği yine tartışma konusu oldu. İstanbul'da denetlenen plajlardan 34 tanesi mikroplu çıktı.

İstanbul Tıp Fakültesi yetkililerinin de katıldığı denetlemeler sonucunda alınan su örneklerinde Türkiye standartlarına göre normal kabul edilen miktarın üzerinde koli basili çıktı. Koli basili çeşitli barsak hastalıklarına yol açıyor.

İstanbul Tıp Fakültesi Halk Sağlığı Ana Bilim Dairesi Başkanı Prof.Dr.Güray, buralarda denize girilmesinin yasaklanmasını istedi.

Öte yandan çevre kirliliği konusu da gazetelerin manşetlerinde yer almaya başladı. Özellikle Marmara denizinin hemen hemen girilemez duruma geldiği açıklandı.

SIRA TTK VE TDK'NIN KAPATILMASINDA

Türk Dil Kurumu ve Türk Tarih Kurumunun tüzel kişiliklerinin kaldırılarak "**Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu**" adı altında faaliyet göstermesi yasası Danışma Meclisinde 12 red oya karşın kabul edildi.

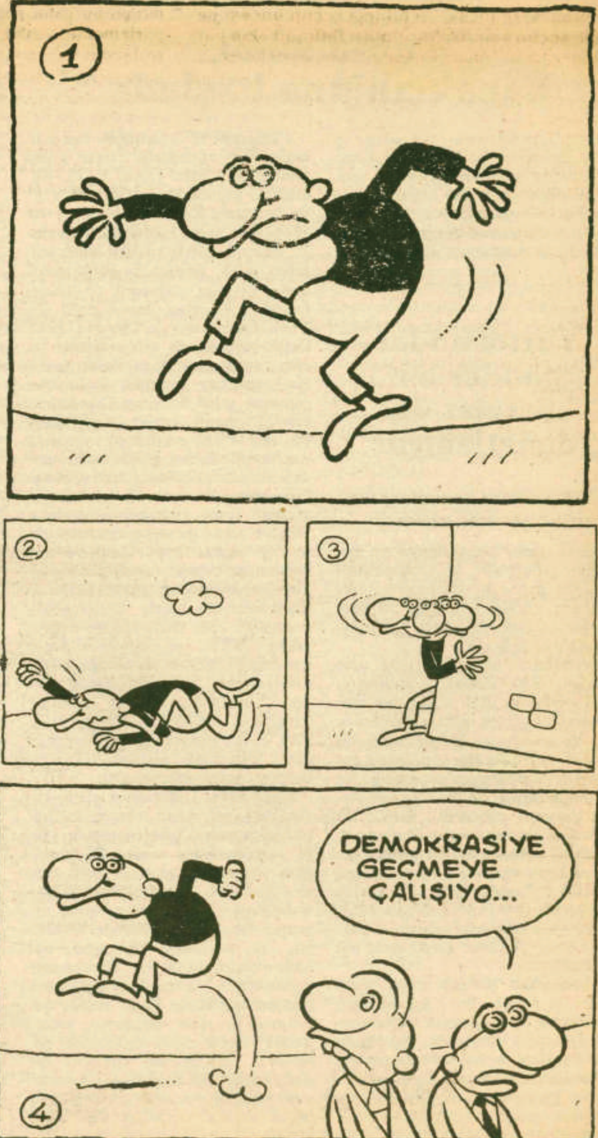
MGK üyesi Orgeneral Şahinkaya tarafından verilen öneri 45 yıldır Türk dili ve Türk tarihi üzerinde araştırma ve çalışmalar yapan iki kurumun "**Atatürk Kültür Kurumu**" olarak tek bir çatı altında toplanmasını öneriyor. Danışma Meclisinde kabul edilen bu öneri MGK'de de görüşüldükten sonra esas biçimini alarak yürürlüğe girecek.

Yıllardır Türk tarihi ve Türk dili üzerindeki çalışmalarını devletten bağımsız olarak yürütmeye çalışan bu iki kurumda cuntanın işbaşına geldiği günden beri bu kurumlar üzerinde yapmaya çalıştığı değişiklikle karşı kaldı. Başbakanlığa bağlı olarak faaliyet gösterecek olan kurumlardan, yasanın MGK'den geçtikten sonra çok sayıda araştırmacının istifası bekleniyor.

EMEKLİ SAVCI VE YARGIÇLAR MAHKEMELERDE YENİDEN GÖREV ALMAYA BAŞLADILAR

Türkiye'de tutuklanma ve yargılanmaların yoğunlaşması üzerine, yetersiz kalan savcı ve yargıç kadroları, emekliye ayrılan savcı ve yargıç kadrolarının yeniden mesleğe alınmasına Adalet Bakanlığının hazırladığı bir kararnameyle hız verildi. 1980'de 1570 olan yargıç ve savcı açığı tutuklamaların her geçen gün artması nedeniyle, 1982'de 1706'ya yükseldi. Bu açığın kapatılması için 303 emekli yargıç ve savcı atanarak, açık 1403'e indirildi. Adalet Bakanlığı tarafından mahkemelere atanacak savcı ve görevlileri özendirmek amacıyla lojman ve sosyal gereksinmelerinin karşılanması vadediliyor.

GIRGIR'dan

KOZAKLI'DAKİ KAZADA 49 TARIM İŞÇİSİ YAŞAMINI YİTİRDİ

Kozaklı'nın Bademli civarında meydana gelen kazada, 78 tarım işçisinin 49'u öldü, 29'u ağır yaralandı. Devrilen kamyonda ölen mevsimlik tarım işçileri Adıyaman'dan Yozgat'a mercimek toplamaya gidiyorlardı. Ölen 49 kişi arasında 13-14 yaşlarındaki tarım işçisi çocukların yanısıra, 10 aylık bir bebek de bulunuyordu.

Ülkemizde her yıl yüzlerce kişinin öldüğü kazalarda, bu sefer de suç kamyon şöförünün yolu bilmemesine bağlanarak atlatılmaya çalışılıyor.

Evren'in gizli konuşmasını açıklıyoruz

"Bizde aşağı tabaka demokrasiyi hazmedememiştir"

Cunta başkanı Kenan Evren'in 9 Mayıs 1983 tarihinde Gazete sahipleri ile düzenlediği toplantıda yaptığı konuşmanın metni elimize ulaştı. Evren konuşmasında bugüne kadar üstü kapalı değindiği bir çok konuyu açıkça dile getirdi. Ancak konuşmada bugüne kadar gezi ve radyo, televizyon konuşmalarında değinmediği konular da bulunuyor.

Evren'in isteği üzerine Mayıs ayı içinde yapılan toplantıya sadece İstanbul'da yayınlanan büyük gazetelerin sahipleri katıldı. Evren Gazete sahiplerine, toplantıda konuştuklarının yayınlanmamasını istedi. Gazeteler Evren'in bu isteğine uyarak bugüne kadar konuşma ile ilgili herhangi bir yayın yapmadılar. Bütün gazetler,sadece Evren'in gazete sahipleriyle görüştüğünü ve memleket meseleleri hakkında konuştuğunu yazdılar.

Demokrat Türkiye tarafından elde edilen bu konuşma ülkemizi zorla yönetmeye kalkan generallerin demokrasi, basın ve diğer konulardaki görüşlerini apaçık sergilemesi açısından oldukça önemli. Gazetemiz bu nedenle Evren'in konuşmasını aynen yayınlamayı yararlı bulmuştur.

Evren'in konuşması aynen şöyle:

"Kimse, bize sözümüzü tutmadığımızı söyleyemez. Bütün sıkıntılara rağmen yaptığımız programı uyguluyoruz. Bu arada hata yapmıyor muyuz? Elbette yapıyoruz, fakat bu nereden ileri geliyor? Değerlendirme farkından. Bu hatalar anlayış farkından doğuyor. Birinin yaptığı, bir diğerine göre hatalıdır. Yapılanların ne gibi netice vereceğini bilmeyenler, yapılanları hatalı olarak görüyor ve tenkit ediyor. Fakat şunu söyleyebilirim ki, bu idare en az hata yapan idaredir. Bunu tenkit edenlerin idare kurma imkanları olsaydı, onlar idarede olsalardı ne gibi hatalar yaparlardı, bunu bilmemize imkan yok tabi.

Bu idarenin en az hata yapmasının sebebi taraflı olmamasıdır. Bir taraftan değildir ki ötekine göre hatalı işler yapıyor olsun. Bununla beraber, ekonomik durgunluk olduğu, zaman zaman sıkıntılar görüldüğü doğrudur. Bu, dünyanın her yerinde olmaktadır. Bunu büyüterek vermek başkadır, olduğu gibi dile getirmek yine başkadır. hele bir de bu gibi haberler yalan olursa, o daha başkadır.

Şimdi son 15 günlük olaylara geliyorum... Basın, bizim anlayışımıza göre, memleketin bölünmezliği ve bütünlüğü ile genel ahlak ilkelerine uymak mecburiyetindedir. Gerçek demokrasilerde basının bir de demokrasiyi koruma ve kollama görevi vardır. Bizim basınımız da silahlı kuvvetlerimiz gibi cumhuriyetin geleceğini koruma ve kollama görevine sahiptir. Bu görev nedeniyle basının siyasi kişiliğinin sınırları olmak icabeder. Aksi takdirde, basın siyasi bir broşür olur.

Bu açıdan, son 15 gün içinde basınımızın tutumuna bakınca üzüntü ile ifade ediyorum ki, bu tariflere uymamaktadır. Bu tutumdan endişe duydum. Çankırı konuşmamda eski siyasilerinin tutumlarından duyduğumuz kaygıyı dile getirdim. Basınla ilgili olarak konuşmadım. Burada sohbet etmeyi tercih ettim.

Kaygı vericidir diyorum, siyasi bölünmeye itiş basınımızda başladı ve bu yönetime karşı bir husumet havası estirildi ki, yasaklanan kişilerin sanki memleketi onlar idare ediyorlarmış gibi önemle ele alınması bu kaygımızın sebebidir. Basınımız memleketin içinde bulunduğu olağanüstü şartları ve Konsey yönetimini unutmuş görünmektedir.

Bazı gazete yazarlarımız parti kurmaya kalkan kişilerden daha çok particilik yapıyorlar. Parti kuruculuğu yapan kişiler fiziki görünüşleri, kiminle konuşup ne gibi çalışmalar yaptıkları ile değerlendiriliyor. Bu gibi kişilerin Atatürk ilkelerine bağlılıkları, memleket severlilikleri ve 12 Eylül ruhuna sadakatleri gibi açılardan değerlendirilmeleri en doğru yol olur.

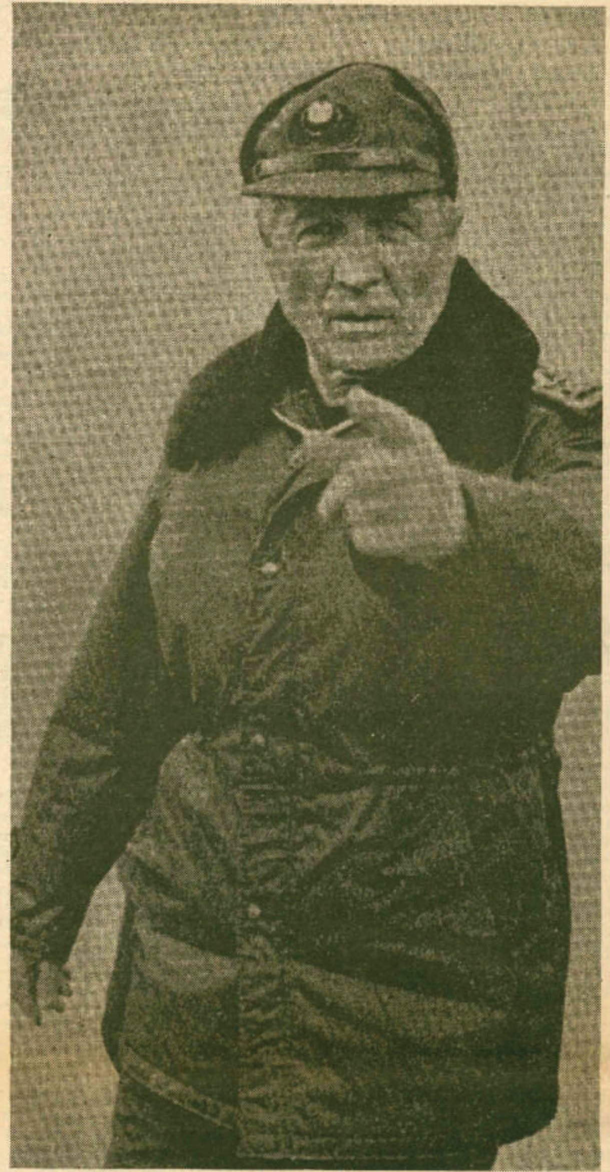
Ben sizin hepinizin yaşça büyüğüyüm. Çoğunuzun ağabeyiyim, hatta babası yerinde olduklarım var. Bunun için bir büyük tavsiyesi olarak bunu beklediğimizi bildiriyorum.

Basınımız, tarafsız olarak görev yaparsa siyaset yapacak kişiler arasında çekişme doğmaz, milletçe ihtiyacımız olan huzura kavuşuruz. Parti kuracak kişilerin tabanı olup olmadığı tartışılıyor. Bu, partiyi kuracak kişiyi ilgilendirir. Basın, taban - tavan çatışması yaratırsa, bu çok yanlış olur. Benim kimlerle görüştüğüm tenkit ediliyor. Benim görüşmelerim çok büyük harflerle yazılıyor, belirli kişilerin görüşmeleri yazılıyor. Benim demokrasiye suhulet ve sükünetle geçişi sağlamak görevimdir. Buna aykırı her gidişe müdahalem kadar tabii bir şey olamaz. Bunun cumhurbaşkanının tarafsızlığı ile ilgisi yoktur. Münaferet tohumlarının ekilmesine mani olmak benim görevim olmazsa kimin görevi olacaktır? Eski siyasilerin mi? Maalesef memlekette o tarafa doğru bir gidiş vardır. Bu demokrasidir, böyle olur diye olaylara seyirci kalamam. Böyle olur deyip huzur sükunu bozan gelişmelere bigane mi kalayım? Parti kurucuları ile görüşmelerimi eleştiren basınımız, yasaklı bir kişinin eski cumhurbaşkanını ziyaretini, her gün 20-30 kişi ile görüşmesini yazmıyor. Bir insana normal ziyaretçi olarak günde 20-30 kişi gelir mi? Bunlar siyasi görüşmelerdir. Ziyaretçilerin arasına casus koyup neler konuşulduğunu araştırmıyoruz, ama bunun ne olduğunu biliyoruz. Bunlar siyasi temaslardır. Yapılan konuşmalar sütunlardan aşağı inmiyor. Tapulu araziye gecekondu kurdurtmam sözü hergün yazılıyor. Bu siyaset değil de nedir? Memleket tapulu arazisi mi ki onun üstüne biz birşey kurmayalım? Bu söz, husumet yaratmak için söylenmiyor mu? Milliyetçilik herkesin hakkıdır. O gruba, karşı gruba milliyetçi değil dersek hata oradan çıkar.

İşçileri kullanmayalım. Bu temiz, çalışkan, vatan evlatları olayların içine çekmeye çok çalışıldı, ama şimdi bunu yapmayalım. Bu girişimler Türkiye'yi 12 eylül öncesi ortama sokar. Aslı olmayan dedikodular halkı demokrasiden soğutur, sistemden uzaklaştırır.

Milletimiz demokrasiye alışık değildir. Memleketinize demokrasi yerleşmemiştir. Eğer yerleşmesi isteniliyorsa, basın idare ile elele çalışmalıdır. Eğer halka lanet olsun dedirtirsek, bunun arkasından başka şeyler gelir. Halkımız zaten siyasetin dedikodusu ile ilgilenmiyor. Tiraj açısından bakarsak, halkımız daha çok günlük haberleri, yurt ve dünya olaylarını veren gazetelere rağbet ediyor. Eğer yarın radyo ve televizyon durmadan genel başkan şunu dedi, yardımcısı bunu dedi diye haber verecekse, halkımız yine lanet olsun der.Bundan evvel ne kadar rahattık, bunlar yoktu der ve bugünkü yönetimi arar. Halka yarın bugünkü yönetimi arattımamalıyız.

Ben bunu şuna benzetiyorum, bir atı bir ay ahıra kapatsanız, açtığınızda at

YAZMAYIN YAKARIM!

durmadan gemi azıya alır, binicisini bile sürükler. Demek ki o kadar sıkıntı vermişler ki,bunları yazıyorlar diyorum, ama neyse azalıyor. Fakat yarın radyo ve televizyonda da başlar.

Bizim basınımızda dış haber yokluğunu görüyorum. Gezilere gittiğimde oraların radyolarını, televizyonlarını açıyorum, bakıyorum ki çok dış haber var, bizde yok... Demek ki oralardan haber getirtmek zor. Varsa da yoksa da iç politika diyorlar. Millet bizans oyunlarından bıktı. Doğru haber istiyor. Dedikoduya kulak vermiyor. Biz de onlara doğru haber verirsek, bu millet kısa zamanda aydınlanır.

Bazı yazarlarımız ise sütunlarında sadece dedikoduya yer veriyor. Bundan üzüntü duyuyoruz. Kim kime ne demiş, nerede ne toplantısı yapılmış, bakanlar kurulunda neler konuşulmuş, kim nerede ne yemiş... Bir adamın evinde ne içtiğini yazmadıkları kalıyor. Eğer bakanlar kurulu toplantısı açık olsaydı stadyumda yapılırdı. Gizli toplantı gizli kalmalıdır. Eğer bunları bakanlar sızdırıyorlarsa, o zaman onlar da görevlerini yapmıyorlar demektir. Soruyorum, nereden aldın diye, söylemiyor... Ben bunu nasıl öğrenebilirim?

Unuttum söylemeyi, bazı dış politika konuları olunca, belirli arkadaşlarımız hemen eski bir iki dışişleri bakanına soruyorlar, görüşlerini alıyorlar. Dış siyaset gibi her gün gelen bilgilerle mücehhez olmadan konuşulmayacak bir konuda beş yıl, on yıl eski görüşlerle hareket eden kişilere neden soruluyor? Yani, o kişiler yeniden o görevlere gelsin mi isteniyor?

Atatürk iki kere demokrasi deneyimi yaptı. Gördü ki, vakti değildir. Çeşitli unsurlar giriyordu, din duyguları giriyordu. Zavallı adama hiç düşüncesinde olmadığı halde dinsiz denilmiştir. Hala da deniliyor. Zavallı adamın dinsizlikle bir ilgisi varmış gibi... Atatürk memleketi kurtardığı halde başına neler gelmiştir... Fethi beyi omuzlarda taşımışlardı, ona karşı Atatürk seçime girseydi seçimi kaybederdi. Sizler, üst tabaka, demokrasiyi hazmetmiştir. Fakat birde aşağı tabaka var, onlar demokrasinin bir nimetini görmemiş, bilememiştir. Onlara anlatmak lazımdır. Batı tipi çekişmeler için vakit erkendir. Bir de bu tenkit ediliyor.

Normal düzene geçemediğimize göre, anayasanın geçici ikinci maddesi yürürlüktedir. Normal düzene geçmediğimize göre, anayasal düzeni tayin kanunu hala yürürlüktedir. çıkaracağımız kanunlarla anayasayı değiştirebiliriz geçici olarak... Bu yetkimizi millet onaylamıştır. Ama biz bu yetkiyi kullanmadık, kullanmak da istemiyoruz.

Seçimlerden sonra da bana ne diyemem. Ben sağcı-solcu demiyorum, ama fikirleri değişik kişiler diyorum, bunların hepsiyle konuşuyorum.

Partilerin çoğalmasını arzu etmemek lazımdır. Bir çok arkadaşım da etmiyordur. Çünkü bunun zararını gördük. Ne zaman kuvvetli bir hükümetimiz olduysa zarar görmedik. Ne geldiyse koalisyon hükümetlerinden geldi. Komünüst idare bile böyle 5-10 kişilik, taviz koparan partilerin koalisyonlarından iyidir.

Parti, felsefe ayrılığı olduğu zaman kurulur. Aynı felsefede birden fazla parti olmaz. Olursa, onlar iktidar hırsıyla kurulmuştur. Benim ve sizin göreviniz, bu yarışı engellemektir.

Biz partilerin başında asker olsun istemedik. Eğer bugün parti kurmaya çalışan kişilerin içinde asker orijinli kişi varsa, bu onlar arzu ettiği içindir. Bunlara lider gözüyle de bakmamak lazımdır. Kimse ben liderim diyemez. Lideri kurucular meclisi seçecek büyük kongreye kadar. Büyük kongre ne yapar, onu bilemeyiz. O arkadaşlar ön ayak olmaktadırlar, bir araya getirip bırakacaklardır. Zaten kimse ben liderim diyemez. Bu demokrasiye aykıbeple biraz acı konuştumsa bunu dost-

Ben gazetecilerin dostuyum. Bu sebeple, biraz acı konuştumse bunu dostluğuma verin."

Cunta silah kaçakçılığına başladı

Yunan Gazetelerinde yer alan ve Türk yetkilileri tarafından bir kısmı doğrulanan haberlere göre cunta şimdi de uluslararası silah kaçakçılığına başladı. Alınan bilgilere göre Türkiye'nin uluslararası düzeyde silah kaçakcılığına başlaması şöyle ortaya çıktı:

1 Temmuz 1983 tarihinde Yunanistan'ın Pire Limanında Yunan Polisi tarafından kontrol edilen ingiliz Bandralı bir gemide MKE, (Makina Kimya Endüstrisi Kurumu) damgalı 2 ton ağırlığında savaş malzemesi bulunduğu anlaşıldı. Savaş malzemesinin makinalı tüfek, tabanca ve patlayıcılardan oluştuğu saptandı. Yunanistan'da yayınlanan büyük trajlı To Vima Gazetesinin 3 Temmuz 1983 tarihli sayısında ilk defa açıklanan bu olay nedeniyle Türk ve Yunan yetkilileri arasında karşılıklı suçlamalar gündeme geldi. To Vima Gazetesinin verdiği haberde, İngiliz bayrağı taşıyan ve "IVYB" adını taşıyan gemide yakalanan silahlar, gerilla savaşlarında kullanılacak şekilde imal edilmiş. Gazetenin haberinde, silah yakalanan geminin resmi kağıtlarında geminin Türkiye'den Nijerya'ya çimento götürdüğü yazılı. Gemi, İzmit Derince limanından çimento almış görünüyor. Türk karasularından rahatça geçen ve Yunanistan'ın Pire Limanındaki kontrolde silah yüklü olduğu ortaya çıkan "IVYB" adlı geminin İngilteredeki bir şirkete ait olduğu fakat, silahların ABD'deki bir şirkete satıldığı saptandı. ABD'de bulunan "Taivan Elico Corp"adındaki şirketin Türk makamlarıyla işbirliği yaparak MKE' den aldığı silahları Afrika ülkelerine sattığı ortaya çıktı.

Türkiye'nin Uluslararası silah kaçakçılığı yaptığının ortaya çıkmasından ve yunan gazetelerinin bu olayı yazmalarından sonra, TC yetkilileri silah satış işleri ile ilgili tam bir açıklama yapmadılar. Milliyet Gazetesinin 6 Temmuz tarihli sayısında bir Türk yetkilisinin "MKE" nin bu satışından Türkiye'nin haberi olamaz, MKE bu tür satışları yapmaktadır." Derken, aynı konuda Hürriyet gazetesi, şöyle yazıyordu: "Nijerya'ya silah sattığımız yalan. Yunan gazetelerinin iddialarını çürüttük." Gözlemciler, cuntanın bu silah kaçakcılığı oalyından habersiz olmayacağını kaçakcılığın cuntanın bilgisi altında yapıldığını ileri sürüyorlar.

Yurtdışından gönderilen paralar da denetleniyor

Sıkıyönetim bankalara 300 kişilik bir liste gönderdi

Cunta baskı uygulamalarını her alanda geliştiriyor ve yaygınlaştırıyor. Son alınan bir bilgiye göre, yurtdışından Türkiye'ye banka ile gönderilen paraları da Cunta kuvvetleri denetlenmeye başladı.

Gazetemize ulaşan bilgilere göre İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı tüm bankalara 300 kişilik bir liste gönderdi. Listeyle birlikte gönderilen ekli bir yazıda ise listede adı bulunanlara yurtdışından gönderilen paralardan verilmemesi emredildi. Bu durumda listede adı bulunan yurttaşlara dışardan gönderilen paralar sahiplerine verilmeyecek. Bankacılar, bu uygulamanın yasal bir yanının bulunmadığını ancak emre uyacaklarını belirttiler. Sıkıyönetim komutanlığı tarafından tüm bankalara gönderilen listede kimlerin bulunduğu ve listenin hangi ölçülere göre saptandığı öğrenilemedi.

Önümüzdeki günlerde diğer şehirlerde de benzer bir uygulamanın başlayacağı haber verildi. Sıkıyönetim Komutanlıklarının bu uygulaması yurtdışındaki işçiler arasında tepkiyle karşılandı. Cuntanın dışardan gönderilen paralar üzerinde bile denetim kurmaya çalışması karşısında sessiz kalınmaması vurgulandı.

VETOLAR NEDENİYLE PARTİLER KURUCU BULMAKTA ZORLUK ÇEKİYOR

,MGK tarafından Mayıs ayı içinde serbest bırakılan parti çalışmaları vetolarla ve yasaklamalarla devam ediyor. Vetoların çokluğu nedeniyle partilerin kurucu üye bulmakta zorluk çektiği bildiriliyor. İçişleri Bakanlığı verilen dilekçelerin son durumuna göre bugüne kadar 10 parti kuruldu. 12 Eylül karşısındaki tavırları, demokrasi konusuna yaklaşımları, programları üç aşağı beş yukarı birbirine benzeyen çok sayıda parti kuruluyor. Bunlardan 34 ilde örgütlenme barajını Ağustos ortasına kadar tamamlama şansına sahip olanları MDP ile Özal'ın partisi olduğu bildiriliyor. AP ve CHP eğilimlerinin devamı olarak kurulan partilerin vetolar nedeniyle Ağustos ortasına kadar 34 ilde örgütlenemeyeceği ve bu nedenle seçimlere katılamayacağına bir ihtimal gözüyle bakılıyor.

- ***Büyük Türkiye Partisi'nin yerini doldurmak amacıyla ortaya çıkan Doğru Yol Partisi'nin kurucularının büyük bir bölümü veto edildi.***
- ***SODEP'te önce 21 kişi, daha sonra ise 13 kişi veto edildi.***
- ***Sağı birleştirmek amacıyla çalışma yapan Mehmet Yazar ve Hilmi Fırat, Evren'in uyarısıyla bu girişimlerinden vazgeçtiler.***
- ***MHP'lilerin bir bölümü "bekleyelim" derken, bir bölümü de yeni parti hazırlığı yapıyor. Mehmet Pamak'ın partisi MHP'lileri toplamaya çalışıyor.***

MDP'DE DURUM

Milliyetçi Demokrasi Partisi, iktidarın tek sahibi olarak görünüyor. Bir gazetecinin MDP yöneticisi Doğan Kasaroğlu'na **"Sunalp niçin Ankara'da ev tutmuyor?"** şeklindeki sorusuna Kasaroğlu'nun şu cevabı vermesi dikkat çekici bulundu: **"Turgut Sunalp'in ev tutmasına gerek yok. Başbakanlık konutu hazır duruyor."**

Danışma Meclisi üyelerinin yarıya yakını MDP'ye üye oldu. Eski siyasi parti kadrolarını (bunların büyük bir bölümü AP çizgisindeler, bir bölümü ise MHP'li) ve emekli generallerle büyük bürokratları çatısı altında toplayan MDP Cuntadan aldığı açık destekle tam bir iktidar partisi gibi hareket ediyor. Ancak MDP'nin tabanda soğuk karşılandığı, sağ görüşlü seçmen kitlesinin hala arayış içinde olduğu bildiriliyor.

Sağdaki seçmen kitlesinin bu arayışına cevap vermek için Büyük Türkiye Partisinin kapatılmasından sonra çalışmalara başlayan Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar ile eski Deniz Kuvvetleri Komutanı Hilmi Fırat Evren'den yeşil ışık görmeyince parti kurmaktan vazgeçtiler. Bu sırada kurulan ve AP'nin sloganlarına sahip çıkan Doğru Yol Partisi ise 38 kurucusu veto edilince bunların yerini doldurma çabasına girdi. İçişleri Bakanlığına büyük gürültüye meydan vermeyecek şekilde başvuran ve sessizce örgütlenmeye çalışan Doğru Yol Partisi'nin akibeti merak konusudur.

SODEP'E İKİNCİ BÜYÜK VETO

Sağda kurulmaya çalışılan partilerin çokluğu karşısında SODEP'i **"iktidar adayı"** görenler, bu partiden başta Erdal İnönü olmak üzere 21 kişinin veto edilmesi karşısında şaşırdılar. SODEP veto edilenlerin yerine yeni kurucuları saptadı. Oldukça ılımlı kişilerden oluşan yeni kurucuların büyük bir bölümü de ikinci vetodan kurtulamadı. SODEP'liler üçüncü bir liste vermek zorunda kaldılar.

Öte yandan CHP çizgisinde yeni bir parti kurma hazırlığı yapan Yaşar Aysev ve Çağlar Kıpçak ekipleri faaliyetlerini durdurduklarını açıkladılar.

Kendilerini sağcı olarak tanıtan bazı grupların kurdukları partiler de MGK'nin vetolarından kurtulamadılar. Bunlardan Yeni Düzen Partisi'nin 54 kurucusundan 38'i veto edildi.

Öte yandan MHP'lilerin bir bölümünüm hala bekleme tavrı içinde olduğu, bir bölümünün MDP ile birlikte hareket ettiği, bir bölümünün de önce BTP içinde, şimdi de Doğru Yol Partisi içinde yer aldıkları, bir bölümünün de bir parti hazırlığı içinde olduğu saptandı. Danışma Meclisi Çanakkale üyesi Mehmet Pamak başkanlığında kurulan Cumhuriyetçi Muhafazakar Parti'nin MHP çizgisini devam ettirmek amacıyla oluşturulduğu bildiriliyor. Mehmet Pamak, verdiği ilk demeçte **"12 Eylül yönetimini desteklediklerini, yönetimin başarılı olması için çalışmayı vatan borcu bildiklerini"** açıkladı. Yeni Düşünce Dergisi etrafında toparlanan diğer bir MHP'li grubun ise **"kimin kim olduğu belirinceye kadar beklemek"** görüşünde olduğu bildirildi.

Gazetemiz baskıya hazırlanırken **"Fazilet Partisi"**, **"Bizim Parti"** gibi adlarla bazı partilerin kurulduğu bildiriliyordu.

Ankara'dan
Cüneyt ARCAYÜREK
Örgütlenmenin ilk koşulu
DEMOKRASİYE geçiş çalışmalarının sürdürüldüğü şu günlerde, Turgut Özal'ın şu sözlerini, altını çizerek okumakta yarar var:
"... Yeni kadrolar oluşturmak öyle zor ki, çünkü halkı yeniden politikaya alıştırmak gerek. Po-

Doğru Yol'a 30
Yeni Doğuş Partisi'ne
38 veto...

Yeni Doğuş Partisi'nin başkan adayı da dahil, altı üyesi veto edildi

MGK, SODEP'in 21 kurucusunu uygun bulmadı...
İNÖNÜ VETO EDİLDİ

olan you...
lik kazandı. Böylece y...
seliyor.
Bilindiği gibi yedinci parti olarak tüzel kişi...
olan "Doğru Yol Partisi"n-
den sonra "Yeni Düzen Par-

GERÇEKÇİ

Bazı eleştirel görüşler

Demir ÖZLÜ

Türkiye'de adına ister işçi sınıfı partisi, isterse marksist parti diyelim **"parti sorunu"** -görünüşte birçok parti ve gurup olmasına ve bunların bir bölümünün genel doğruları söylemesine karşın- hala boşluktadır. Bunun da, tarihsel,toplumsal, kültürel ve geçmişteki pratiğe ilişkin birçok nedenleri vardır. Bu nedenler, toplumsal yapımıza ilişkin somut yapısal gerçekliklerden kaynaklandığ gibi, çok derin anlamda düşünsel tutumlardan da kaynaklanmaktadır. Maddi yapısal nedenler yanında, bugünkü durumumuz düşüncelerimizden de ötürüdür. Türkiye marksist solunun, sözcüğün bütün anlamıyla bir **"kişiliğini bulma"** (identite) sorunu vardır. Açık açık söylemek gerekir ki, bu sol işçi sınıfı kuramının klasik pratiğini izlediğinde, sadece ve sadece genel doğruları söylemekle yetinmiş, kendi güncel ve tarihsel koşulları üzerinde yaratıcı yorumlara ulaşamamış; tersine bu klasik çizgiden saptığında Debray'lerin, Marigella'ların etkisine girdiğinde de hem bazı kuramsal doğrulardan uzaklaşmış, hem de yer yer kişilik kaybına uğramıştır. Niçin doğruları söylemeyelim? Nedir, durmadan yeni **"siyasetler"** üretip duran bu skolastik? Nereden gelmektedir, kendi tarihini yorumlama yerine, şu ya da bu ülkede -o ülkenin kendi iç diyalektiğinden doğup oluşan- çeşitli eğilimlere bağlanıp durma, kendi kişiliğini onlarla özdeşleştirme hastalığı? Kim, bu tutumların yaratıcı marksizm olduğunu öne sürebilir.

Olanaklar ölçüsünde, Türkiye'de hala marksist parti sorununun boşlukta oluşunun nedenleri üzerinde durmak gerekir. Bu ağır toplumsal olgunun tarihsel, toplumsal, kültürel ve geçmişteki pratiğe ilişkin nedenleri parça parça da olsa belirtilmelidir. Çünkü bir ülkede marksist partinin oluşması, marksist düşüncenin bir anlamda bizzat kendisi olan eleştirel düşüncenin işlerlik kazanmasıyla mümkündür. şimdi ben, bazı oluşmalara ışık tutan, Demokrat Türkiye'de yayınlanmış olan,sayın Behice Boran'ın görüşlerinden bazıları ile (sayı: 15,16), sayın İ. Bilen'in görüşlerinden birine (sayı:13,14) değinmek istiyorum. Hemen belirteyim ki, amacım bu konularda polemiklere yol açmak değil, mücadelelerine saygı duyarak, ele aldıkları konular çevresinde bazı düşüncelerle, bazı sorular koymak ortaya.

***

Sayın Behice Boran'ın, Demokrat Türkiye'de yayınlanan görüşlerindeki birçok düşünceye katılmamak elde değil. Fakat, bütün bu düşüncelerin çok genel düşünceler olduklarını belirtmek koşuluyla. Bu düşünceler, çok genel düşünceler oldukları için de, yaşanmış gerçekleri her zaman temelinden kavramıyorlar. Öte yandan sayın Boran'ın bu açıklamasından, TİP'in bir işçi sınıfı kuramı partisi olarak baştan sona, doğru bir çizgi izlediği; yanlışlar ve başarısızlığın, önce -1960'larda -tarihsel hazırlıksızlıktan,sonra da bu doğru kuramsal çizgiden sapan eğilimlerden doğduğu anlamı çıkmakta.

1. Birinci TİP, başlagıçta, genel olarak kimsenin -şu ya da bu görüşün- tam damgasını vurduğu bir sosyalist hareket değildi. Türkiye ilerici ve sosyalist güçlerinin,geniş ölçüde ortaklaşa bir hareketiydi. Bu yüzden yanlışlarla, başarısızlıkların bir bölümü de tümüyle herkesindir. Gerçekten yapısı ve tarihsel konumu gereği, yaratıcı ve liberal olamamış Türkiye burjuvazisi, Abdülhamit despotizminden sonra, 1908'de siyasal gücü elde ettiğinden bu yana, yarattığı otokrasi ile, toplumun düşünsel olgunluğa ulaşmasında en büyük engel olmuştu. Bu yüzden 1960 devriminden sonra, ortaya çıkan sosyalist öncülerin de gereken teorik-ideolojik birikimle işe başlamamış oldukları bir gerçektir. Ama, Türkiye'de, sosyalist akımın gerçekten en verimli okulu olmuş olan 1. TİP'in, kendi iç -zayıflıkları sadece bu değildi. Gerçekten teorik-ideolojik birikimin eksikliğinden gelen bir dizi yanlışlar yapmıştı, ardından da bu yanlışlar kişisel nitelikler de kazanmıştı.

Ne yazık ki, başarısızlığın süreci, 1964'de şubat ayında, izmir'de yapılan ilk büyük kongreyle başlamaktadır. Öyle sanıyorum ki, **"Daha 1963'de Parti programı çalışmalarında"**karşı karşıya gelen tezler **"işçi sınıfının devrimci öncülüğü, orta tabakaların devrimci niteliği ve öncülüğü"**(B.Boran) tezleri değildi. İşçi sınıfının devrimci öncülüğü konusunda kimsenin kuşkusu yoktu; olsa olsa işçi sınıfının müttefikleri olarak **"ara tabakalara"**önem verilmesi tezini savunan parti Araştırma Bürosu üyeleri olmuştur. Bu tür bir tartışma da, ancak partinin canlılığını gösterir. Daha başından, kendi iç- yapısında marksizme dönük tartışma olanağını ortadan kaldıran **"tek tipçi"** bir parti canlı bir parti olamazdı; öte yandan da,elbette, o günkü Türkiye ortamında geniş kitleleri kavrama olanağına kavuşamazdı. Nitekim de öyle olmuştur: parti içi, marksizme dönük tartışma ortamı önlenmek istenince parti giderek küçülmüş, 12 Mart ortamında, kapatıldıktan sonra, canlılığını sürdürememiş, 1974'de de ikinci defa daha etkisiz ve sınırlı olarak doğmuştur.

2. Fakat asıl sorun, bunun da ötesindedir: Asıl önemli olan, 1964 Şubat kongresi'nde, sırf parti yönetimine seçilebilme bakımından aydınlarla işçileri birbirinden ayıran iki sandıklı seçim sisteminin getirilmesinin taşıdığı anlamdır.

Sosyalist kurama dayanmak isteyen partide, aydınlarla işçiler, yönetim organlarına seçilebilmeleri açısından da olsa, birbirlerinden ayrılmazlar. Bu marksist kuramın yapısına aykırı düştüğü gibi Lenin'ci parti kuramına gore, öncüler,hangi sınıftan gelmiş olurlarsa olsunlar, birbirlerinden ayrılmazlar, bir öncü çekirdek oluştururlar. İşçi sınıfına bilinç **"dışardan"**,yani bu öncü çekirdekten gelir. Ne yazık ki TİP, daha o dönemden başlayarak Lenin'ci parti kuramından uzaklaşıyor, böylece de ittifaklarını markşçı kuramın canlı oluşumu üzerine değil, bir takım oportuniteler, uzlaşmalar üzerine kurmaya başlıyordu. Sonra da o uzlaşmalardan partiye bir fayda gelmeyecekti.

İlk Büyük Kongre'den başlayan bu ağır kuramsal yanlışlık, partinin sonraki belirleyicisi olmuştur. Parti bu yanlışlığın üzerini örtebilmek için önce **"Nasırlı eller Meclis'e!"**demogojik sloganında beliren bir ağır popülizme, ardından da parti içi tartışma özgürlüğünü engelleyen, sadece yönetimdeki yerleri korumaya yarayan bitmez tükenmez bir tasfiyeciliğe sürükleniyordu. Şaşılacak bir durumdur ki, Türkiye'nin ilk legal ve en büyük sosyalist partisi olan TİP'de bu tasfiyecilik hastalığı 12 Eylül 1980'e kadar sürmüştür. Böylece TİP -ne yazık ki- 1960 -71 döneminde, Türkiye'de marksist partinin oluşturulması fırsatını gerektiği gibi değerlendiremeyen ve kendi kendini yalnızlaştıran bir siyasal kuruluş oldu. Demokratik merkeziyetçilik,tersine, parti içi, marksizme yaslanan tartışma özgürlüğünün varlığıdır; örgütün alt basamaklarında oluşan tezlerin de parti merkezine ulaşabilmesi, doğruysa kabul edilip parti politikası olabilmesidir.

Ne var ki TİP, bu dönemde, politik etkinliğini, teoriye yaslanmayan bir sektarizmden alıyordu. Türkiye toplumunun tarihsel oluşumunu, top-

Devamı 16.sayfada

AZ PARTİ, ÖZ PARTİ...

Doğan Özgüden

ÖNCE AP'nin mirasçısı olarak sahneye çıkan BTP'nin topyekun kapatılması, ardından CHP'nin devamı olmaya adaylık koyan SODEP'in 21 yöneticisinin "veto" edilmesiyle, Cunta'nın araladığı legal siyaset alanının sınırları da adamakıllı belli oldu. 12 Eylül darbesini yaptıran güçler, "demokrasiye dönüş" sürecinde, bırakın işçi sınıfı partilerini ve kürt ulusunun çıkarlarını savunan örgütleri, burjuva siyasal kadrolarının belli kanatlarına dahi Türkiye'nin yasal siyaset alanında söz hakkı tanımamakta kararlı görünüyor.

Geçen sayıda da belirttiğimiz gibi, Cunta'nın çerçevesini çizdiği "legal" alanda bundan başkasını beklemek de, legalizme şartlanmış olmadıkça mümkün değil...

Uluslararası planda dengeleri altüst edecek değişimler olmadıkça, en azından, yeni seçilecek sözümona parlamentonun görev süresi bitinceye kadar yasal alan, Cunta'nın dayattığı normlarla çelişkisi olan tüm siyasal güçlere kapalı kalacak; bunların mücadelesi "illegal" planda gelişecektir.

BU illegal mücadelenin süresi ve hedefleri, bu mücadeleye zorlanan siyasal güçlerin sınıfsal konumları açısından kuşkusuz farklılıklar taşıyor.

Bugün Cunta'nın legal siyaset planından dışladığı burjuva siyasal grupları açısından sorun, haklarında uygulanan "yasağı" bir an önce sona erdirmek, kendi ekiplerini de "12 Eylül'cü partiler" turnuvasına sokabilmektedir. Yoksa, ne topyekun kapatılan BTP'nin, ne de başta Erdal İnönü olmak üzere en seçkin kadrosu veto edilen SODEP'in, bazı ayrıntılar dışında, 1982 Anayasası'yla bir çelişkisi olmadığı, bizzat liderlerinin beyanları ve açıkladıkları parti programlarıyla belli olmuştur. Büyük bir olasılıkla, bu kadrolar, beş yıllık geçiş dönemi tamamlandıktan sonra legal siyaset alanına gireceklerdir. Hatta, 10 yıllık siyaset yasağına tabi eski politikacılara da, bu vade dolmadan bir kolaylık tanınması olasıdır.

AMA, işçi sınıfının ve Kürt ulusunun çıkarlarını savunan partiler açısından, illegal mücadelenin hedefleri tamamen başkadır, süresi de daha uzundur. Bu, askeri yada parlamenter biçimiyle faşist diktatörlüğün yıkılmasına kadar sürecek zorlu bir mücadeledir.

Aslında işçi sınıfının öncü örgütü olma iddiasıyla ortaya çıkan partilerin, 12 Eylül Darbesi'nden de önce, daha ilk kuruldukları andan itibaren mücadelenin iki yanını da, yani legal ve illegal yanlarını da gözönünde tutmaları, kadroların güvenliğini sağlamaları ve deşifre olmamış kadrolarla açık faşizm döneminde en etkin yeraltı mücadele yöntemlerini uygulayabilir durumda bulunmaları gerekirdi.

Ne yazık ki, "legalizm" hastalığı, tüm örgütlere bu gerekliliği unutturmuş yada ihmal ettirmiş, deşifre olan kadrolar, darbe sonrası ağır kayıplara uğramıştır. Bazı siyasal örgütler, sadece kendileri kayba uğramakla kalmamış, darbe öncesi dönemde demokratik kitle örgütü içindeki çalışmalarda uyulması gerekli kuralları dar grupçu çıkrarlar adına hiçe sayarak, bu örgütlerin de ağır darbeler yemelerine neden olmuşlardır. Bu yenilgi içinde bazı siyasal örgütlerin üst düzeydeki yöneticileri bile, durumu kurtarabilmek için, askeri mahkemeler önünde ya günah çıkartma yada darbe öncesi kendilerine pek yakıştırdıkları nitelikleri inkar etme durumuna düşmüşlerdir.

ŞİMDİ, yakın geleceğin mücadele koşulları da belirlendikten sonra, Türkiye'nin ayakta kalabilen tüm devrimci kadroları, bu koşulların gerektirdiği örgütlenme ve çalışma biçimlerini geliştirme sorumluluğuyla karşı karşıyadırlar. Kuşkusuz yeni dönemde, varolan en küçük legal çalışma alanından dahi yararlanmak gerekir. Bu alanlar basın olabilir, dernekler olabilir, sendikalar olabilir, hatta yasal planda çalışmasına izin verilen partiler olabilir. Elbette olanaklar oranında buralarda da etkinlik sağlamağa çalışılacaktır, ancak bunun ikincil çalışma olduğu, mücadelenin başarısını illegal çalışmaların belirleyeceğini hiç unutmadan; hele hele "uzlaşmalara" ve "ödün vermelere" asla sürüklenmeden...

İLLEGAL çalışmanın etkinliği, gayet doğaldır ki, Türkiye devrimci kadrolarının 12 Eylül darbesinden önce varolan, üç yıldan beri de hemen hemen hiç değişmeyen dağınıklıktan kurtulabilmesine bağlıdır. Değişik politik anlayışlara sahip politik örgüt ve grupların, hepsi marksizmden esinlenmiş de olsa, kısa sürede işçi sınıfının tek öncü partisini oluşturacak biçimde bir araya gelmelerini beklemek mümkün değildir. İşçi sınıfı mücadelesi çok daha gerilere uzanan ve daha zengin deneyimlerle dolu bulunan ülkelerde dahi bu aşamaya gelinememiştir. Sosyalist devrimi gerçekleştirememiş ülkelerin hemen hepsinde, bu devrimi gerçekleştirmiş ülkelerin farklı politik konumlara sahip iktidar partilerini örnek alan veya kendi ülkesine özgü bir örgütlenme ve mücadele anlayışı geliştirmeye çalışan değişik sınıf partileri vardır.

Bu ayrışma, Türkiye için de yadsınması mümkün olmayan bir gerçektir. Yadırganacak olan, bu partilerden ideolojik ve politik konumlarıyla birbirine son derece yakın olanların dahi bugüne kadar aralarında birliği sağlayamamış olmalarıdır. Özellikle herbirinin büyük kadro ve olanak kaybına uğradığı darbe sonrası koşullarda bu durumun sürüp gitmesi kolay açıklanır bir durum değildir.

DARBENİN ikinci yılında başlatılan bazı birlik süreçleri, bu konuda umut verici olmuşsa da, üzerinden birbuçuk yıl geçtiği halde, bu süreçler de önemli bir gelişme gösterememiştir. Bunun nedenlerini, bu sürece dahil olan örgütler kendi aralarında değerlendirmek ve mevcut engelleri aşmak zorundadır.

Aynı ideolojik ve politik anlayışa sahip siyasal partilerin ve grupların kendi aralarında oluşturacakları örgütsel birlikler, kadro, imkan ve zaman israfını önleyeceği gibi, değişik ideolojik ve politik anlayışlar arasında en azından sağlıklı ve kalıcı eylem birliğinin yolunu açabilecek, Türkiye halklarının anti-emperyalist, anti-faşist, anti-şovenist mücadelesinde işçi sınfı önderliğinin somutlanmasını sağlayacaktır.

CUNTA Şefi Evren, Karadeniz gezisinde, "Bölük pörçük partilerle bu memleket bir noktaya varamaz. Bizim bünyemiz buna müsait değil," diyerek çıkarlarını savunduğu tekelci sermaye çevrelerinin legal siyaset planındaki özlemini dile getiren şu sloganı atmıştır: "Fazla parti değil, az parti, öz parti..."

Bu, işçi sınıfı düşmanlarının, halk düşmanlarının daha yıllar sürecek kanlı saldırısı karşısında bulunan devrimci hareketimiz açısından haydi haydi geçerlidir. Bölük pörçük partilerle bu hareket bir noktaya varamaz. Aynı ideolojik ve politik görüşleri paylaşan partilerin kendi aralarındaki birlik süreçleri hızla geliştirilmelidir.

İşçi sınıfının siyasal mücadele planında, özellikle de illegal çalışmanın ağır bastığı günümüz koşullarında, devrimci hareketimizin tekelci sermayenin saldırısına ilk cevabı da, "az parti, öz parti..." olmalıdır.

Tabii Cunta'nın legal siyaset alanındaki gibi yasaklamalı, vetolu, ayartmalı bir "azlaşma" ve "özleşme" değil, karşılıklı saygı ve eşitlik temeli üzerinde ilkeli bir azlaşma ve özleşme... İllegal mücadelenin çetin engellerini aşacak güç ve yetenekte , emekçi kitlelere sosyal ve ulusal kurtuluş yollarını gösterecek nitelikte az parti, öz parti...

"Aney"li filmler

Ömer POLAT

Türkiye sineması üzerine bir gün yazı yazacağım hiç aklıma gelmemişti. Hem aklıma nasıl gelsindi? Çünkü sinema eleştirmenliği yapmak benim işim değil, değil ama, elin oğlu koymuyorki dana kapıya gelsin. Dana kapıya gelmeyince de aramak sana düşüyor.

İşim gereği her hafta birkaç Türkiyeli aile ziyaret ediyorum. Her ziyaret bende buruk bir acı bırakıyor. Onların değiştiğini, hem de kötü bir yönde değiştiklerini gördükçe içim yanıyor. Anlatmak yetmiyor, çünkü karşıdaki silah benden çok güçlü. Yıllar önce, yani şu video mereti icat olmadan önce aile ziyaretine gidince kendimi bir Anadolu evinde hissediyordum. Çaylar, kahveler, yurdumuz üzerine söyleşiler, anılar, hasretler, gelecek üstüne söyleşilerle geçiyordu. Ama şimdi pek öyle değil. Daha selam verip oturmadan ev sahibi videonun düğmesine basıyor. Bir Ferdi Tayfurlu film, beğenmedinse, Kemal Sunal'lı,onu da beğenmedinse ne istersen var. Çay, kahve tereğe çıkmış, söyleşiler, o öz lemler yok artık. Evin oğlu Kemal Sunal taklidi, kız çoktan kendini Emel Sayın'a benzetmiş, baba videosunun övüncü içinde, ana ise her zamanki gibi. Bir garip, bir elleri koynunda. Sen de gir içeri bir selam, çık eyvallah.

enteresan konu bulmuşsan gel keyfim gel. Tak insanları olayların ardına, olayı yaratan insanoğlu, olayın figüranı olsun, insan ikincil sıraya düşsün,tamam. Adı ilerici film. Biz de olay çok. Çocuğunu Allah'a kurban eden baba mı istersin, töreye uymadı diye sevdiği karısını gözünü kırpmadan asan koca mı istersin, sınırda vurulan kardeşini tınmadan "tanımiyem" diyen kardeş mi istersin çoook, biz de olay gerçekten çok. Ama o olayları yaratan insan nerde ? Onu ortaya çıkarmak zor işte. "İçim yaniy ane, Fırat'ı içsem sönmiyi içimin alevi aney" dedirtmek yetmiyor. Veya önüne Kürt insanını anlatan bir kaç roman koyup bunlardan senaryo çıkarmak da yetmiyor. Bu ilerici sinema değil, ama şimdilik yutturuyorsunuz, helal olsun. Ama şimdilik

Kürt halkı üzerine yapılan filmleri bugüne kadar hep içim sızlayarak seyrettim. Şematik, dışardan bakan filmlerdi hepsi de. Artiste şalvar giydirip "aney" dedirtmekle Kürt filmi yapılmaz. O halkı içerden kavramadıkça, yaşamsal dünyasına girmedikçe olmuyor. Hala kaçağa giderken mayın tarlasında berhava olan insanların geçmiş dıramları bu günmüş gibi anlatılıyor. Eskiden doğruydu. Eskiden Suriye'ye, İran' a, Irak'a kaçağa gidiliyordu. Oradan Fransız malı olan Suriye ceketi getiriliyordu, ipekli kumaşlar getiriliyordu,halı,kına getiriliyordu. Ama şimdi? Eski çamlar çoktan kürek oldu. İt buldu Heydar kaldı, derler bizde. Suriye bulsa ceketi kendi giyer. İran halısı desen Avrupa pazarlarında. Yok artık o eski kaçaklar. Suriye'ye, İran'a, Irak'a gidiliyor gene. Gene kurşunlanıyorlar, ama Suriye ceketi uğruna değil. Artık bazı şeyleri görmek gerek. Hala töreler ışığı altında film yapmaya kalkmak olmuyor. Batıya enteresan görünmek istiyorsan, ki istediğin bu, ama biraz elini vicdanına koy ve onların adını kullanarak film yaptığını da unutma.

Geçen akraba bir işçi ailesini ziyarete gittik. Uzun zamandır görmemiştik. Yeni video almışlar. Bir günümüz konuşmadan geçti desem fazla yalan olmaz. Bizim ilerici olduğumuzu bildiklerinden hep ilerici filmler seyrettirdiler. Hepsinin altında ilerici bilinen yönetmenlerimizin imzaları ve bütün seneryoları tek elden: İhsan Yüce denilen senaristin elinden. Seyrettikçe ilerici olduğumdan utandım. İçimden, bu filimler ilericiyse, ben gericiyim dedim, durdum. Hele bu filimlerin ikisi Kürt halkını konu ediyordu ki içim kabardı, midem bulandı. Bu filimler güldürü türündeydi. Komik bir ağa, komik bir topraksız köylü, ana komik, karısı komik ve bir komediler ülkesi. Bizimkilerin gülmekten karnı patlayacak. Hem söylediklerine göre bu kaçıncı seyredişleri, kendileride unutmuşlar. İlk seyrettiklerinde gülmekten karınları çatlamıştır da hastanelik olmuşlardır allalem. İnsan bu filimleri seyredince bırakıp Avrupa'yı bu komediler ülkesine gideceği geliyor. Ne acı. Dikkat ettim de filmde insan yok. Sadece senaristin uydurduğu, güldürücü sözleri söyleyen artistler var. Her tümcenin sonu "sıçmak" veya "bok"la bitiyor. Yazanın ağzına layık, layık ki bizimkilerini güldürdükçe güldürüyor. Bulvar tiyatrolarının kara güldürüsü biraz da "bok" la sıvanarak sinemaya taşınmış.

Son filmlerde, bunlardan bir kaçı hariç, evet son yapılan filmlerde oyuncular hep tiyatrodan. Hele bazılarında, örneğin"At" filminde yönetmenin dışında bütün oyuncular figuranına kadar tiyatrodan. Eh, iş böyle oluncada tiyatrocu kamerayı sahneye taşımış ve tiyatro mu seyrediyorsun, film mi belli değil. Bu konuda tiyatrocu arkadaşlarımı, ki bir çoğu yakın arkadaşım, kınamıyorum. Geçinmek zorundalar, biliyorum. Benim kınadığım sinema yapıyorum diye tiyatro yapan yönetmen. Bul bir kaç yoksul tip, şükür ülkemizde az değil, bul güzel sözler, konuşturt dur. Seyredenin de ağzı açıkta kalsın. Hele bir de çok

Bu yüzden Yılmaz Güney ve Şerif Gören'in yaptıkları"Yol" filmindeki bir bölüm bu konuda ilk büyük adımdır. Kötü yola düşmüş karısını getirmek ve cezasını vermek için dağ köylerine giden adamın iç dünyasını, hiç söz söyletmeden, o unutulmaz sahnede anlatmak Türkiye sineması açısından bir devrimdir. Ve hiç kimsenin belleğinden çıkmayacak bir sahnedir. Kutuplarda oynasa Eskimonun, Afrikada oynasa Afrikalının,Avrupa'da oynasa Avrupalının belleğine kazınmış bir sahnedir. İnsan olayın yaratıcısı olmuş, düşünceleri, iç çelişkileriyle gerçek insan anlatılmıştır.

Yılmaz Güney filmin bu bölümünde Kürt insanın yaşamına, dünyasına, sevda anlayışına girmiştir, kutlarım. İnsanın töreye karşı sevda silahıyla verdiği savaş, doğaya karşı verdiği savaş bütün güzelliği ve zenginliği ile beynime kazılmıştır. Genç Türkiyeli sinema yönetmenlerinin atipik olaylar aramaktan vaz geçip insanı anlatan, insanların yarattığı olayları sinemalaştırmalarını salık veririm. Bu konuda Yılmaz Güney'in başlattığı çağımız sinemasına eğilmeleri, o bölümü bıkmadan, usanmadan tekrar tekrar seyretmelerini salık veririm. Gelecek güzel günlere böylesi filmlerle girmeliyiz. Videonun her eve girdiği böyle bir çağda, insanın değişimi, gelişimi, güzeli bulması açısından sinemanın önemi büyüktür. Bunun göz ardı edilmemesi gerekir. Yoksa gelecekte kötü lenetlenir insan.

TOPLUMUN EN AYDIN, EN DİRİ KESİMİ YOK EDİLİYOR

12 Eylül Darbesinden sonra onbinlerce ilerici, demokrat ve devrimcinin cezaevlerine doldurulduğu bilinmektedir. Askeri faşist rejim, zindanlardaki bunca yurtseveri, bir daha toplum yaşamına katmamak için elinden gelen her türlü insanlık dışı uygulamalardan çekinmiyor. İlerici ve devrimcileri, en başta politik ve ideolojik görüşlerinden vazgeçirmeye çalışıyor. Bu amaçla fiziki baskısının yanısıra psikolojik etkileme yöntemleri de kullanılıyor. Demir parmaklıklar ardında bu olup bitenlerin dışarıya sızmaması için Cunta türlü önlemler almıştır. Türkiyede basında sansür olduğundan bu haberlerin yurtdışına sızması Cunta'yı rahatsız etmektedir. Buna karşın az da olsa bazı haberler dışarıya yayılmaktadır. Şu anda cezaevlerinde bulunan binlerce antifaşist tutuklu toplumumuzun en aydın kesimleridir. Bunlar ülkemizin geleceğidir, umududur. Cunta uyguladığı baskı metotlarıyla tutuklunun ruhsal dengesini daha şimdiden bozmuştur. Cuntanın bu imha hareketinde tam başarıya ulaşacağını sanmıyoruz. Bu alanda umut verici kanıtlar da vardır. Anti-faşist halk güçleri, cezaevindeki baskı ve zulüm uygulamalarına karşı, koşulların elverdiği ölçüde direniyorlar. Ancak, gazeteler bu direnişlere hiç bir biçimde yer vermiyorlar. Biz sayımızda direniş örneklerinden bir kaçını vererek "içerdekilerin" mücadele azmini dışardakilere iletmek istiyoruz.

Bartın Cezaevindeki tutuklular tek tip elbise giymeme eylemi yapıyorlar

Cezaevi idaresi, tutuklulara copla, işkenceyle tek tip cezaevi elbisesi giydirmek istiyor. Fakat tutuklular direniyorlar. Bu alanda yapılan baskıları ve tek tip elbise giydirme girişimlerini protesto ettiler ve 2 Haziran'dan beri elbisesiz yaşıyorlar.

Geçtiğimiz Haziran ayında Bartın'da E Tipi cezaevinde başlayan direniş devam ediyor. Hapishane idaresi tarafından verilen tek tip elbiseleri giymemek biçiminde başlayan direniş nedeniyle tutuklular koğuşlarda sadece iç çamaşırlarla dolaşabiliyor. İdare ise tutukluların sivil elbiselerini toplamıştır.

Özel olarak inşa edilen ve E Tipi olarak adlandırılan Bartın Cezaevindeki gelişmeleri anlatan bir tutuklunun mektubunu aynen yayınlıyoruz:

Sevgili Babacığım,

Zaman zaman, uzun süreli görüş ve mektup yasağı ile cezalandırıldığımı biliyorsun. Bundan dolayı cezaevinde bazı sorunlarla, baskılarla karşı karşıya kaldığımı anlamışsındır. Cezaevi idarecileri herkesi, bu cezaların verilmesine benim ve arkadaşlarımın neden olduğuna inandırmak için olmaz yalanlar söylüyorlar. Ama gerçekte, bir sürü saçma sapan keyfi uygulama yapan, sonra da bu saçmalıklara karşı çıkan bizleri, dolayısıyla sizleri cezalandıran kendileridir.

Bilirsin ki cezaevinde onurlu, insanca bir yaşam sürmekten başka birşey istemem, istemiyorum da. Ama burada sayısız kavga ve yüzlerce yaralıya rağmen altı aydan fazla faşistlerle aynı koğuşlara tıkmaya çalıştılar bizleri. Sonunda ayırmak zorunda kaldılar. Ama her fırsatta "*sizi tekrar karıştırırız, ha!*" diye akıllarınca gözdağı vermekten geri kalmıyorlar.

Burada insan gibi giyinmemiz de yasak. Üzerimde gördüğünüz o berbat şeyleri giymek zorundayım. Aynı şeyleri bir yıldır giyiyorum, yemekler pek kötü. Bahçe bütün gün bomboş duruyor, ama biz sadece 3,5 saat çıkabiliyoruz. Hiç bir sebep yokken akşam olunca yemekhaneyi kapıyorlar. Hepimizi daracık, pis, havasız, karanlık koğuşlara sokuyorlar. Sırf bizleri kışkırtmak için, keyfi nedenlerle arkadaşlarımızı hücreye atıyorlar, arama bahanesiyle eşyalarımızı kırıp döküyorlar, kitaplarımızı yırtıyorlar. Kısaca bize rahat ve huzur vermemek için herşeyi yapıyorlar. Bu uygulamaların bazısı bakanlıktan kaynaklanıyorsa da, birçoğu buradaki idarecilerin keyfi uygulamaları. Düşün ki; Sıkıyönetim Komutanlığından buraya gelen bir general koğuşlara radyo verilmesini emrettiği halde buradaki idareciler aldırmadılar.

İşte sık sık gelen, beni de seni de üzen mektup ve görüş yasakları hep bu sebeplerden. aylardır her fırsatta idarecilerle konuşmaya, sorunlarımızı anlatmaya çalışıyoruz. Sonuç yok tabii. Son olarak bir ay önce bizim adımıza idareyle konuşan arkadaşlarımızı da bizlere gözdağı vermek için süresiz hücreye attılar.

Son olarak daha önce bakanlıkça serbest bırakıldığı halde önce dışarıdan giyecek, kitap vs. alınmasını hiçbir gerekçe ve sorumlu göstermeden yasakladılar. C-2 koğuşundaki arkadaşların tüm kazak, gömlek ve kışlık iç çamaşırlarını zorla aldılar. Bu uygulamanın haksızlığını belirtmek suretiyle karşı çıktıklarından bu koğuşa iki ay daha görüş ve mektup yasağı koydular.

Bu durumda benim için de iki yol var. Ya buradaki her türlü haksız ve keyfi uygulamaya göz yumup insanlık dışı muamelelere boyun eğeceğim, ya da onurlu bir insan olarak her türlü cezayı göze alıp karşı çıkacağım.

Bilirsiniz ki, boyun eğecek olsam, bunu dışarıda kalarak da yapabilirdim.

Bu keyfi uygulamalar böyle insanlık dışı bir şekilde sürdüğünden dolayı tepki göstermek ve bu durumları kınamak için 2 Haziran tarihinden itibaren bize verdikleri rezil elbiseleri tüm arkadaşlarla giymemeye karar verdik. İdarenin yine malum mektup, görüş yasağına ek olarak kendi giysilerimi de zorla elimden alarak iç çamaşırlarla bırakması, hatta daha başka baskılara yönelmesi de muhtemel. Ama olsun, bu haksız ve insanlık dışı gidişata dur demek zorundaydık.

Sizden isteğim şu: Diğer yakınlarımla ve hatta tanıdığınız varsa, başka ziyaretçilerle birlikte yazılı, sözlü, telefon veya telgrafla Adalet Bakanlığına, Gölcük Sıkıyönetim Komutanlığına, Bartın Cumhuriyet Savcılığına, Cezaevi İdaresine ve gazetelerin köşe yazarlarına ve benzeri yerlere sorunlarımızı anlatın, çözümlenmesini isteyin. Görüş yasağı olsa bile savcı isterse görüşebiliriz.

Bu mektubu, tahliye olan bir arkadaşa adresimi verip ona anlatmak suretiyle o benim adıma yazıp size gönderiyor.

M.

M.'NİN BABASININ ÇAĞRISI

Bartın Cezaevinde tutuklu bulunan M.'nin babası oğlunun mektubu ile birlikte bir çağrı göndermiş bulunuyor. Çağrı aynen şöyle:

"Yukardaki oğlumdan gelen mektubu hiç bir değişiklik yapmadan sizlere ulaştırıyorum. Şu günlerde üzerlerinde yoğun bir baskı sözkonusu. Cezaevi koşullarının ve de mahkumların durumlarının tüm dünya kamuoyuna duyurulmasını istiyorum. Gerektiğinde gözlemci gönderebilirseniz, çok iyi olur. İlgilerinizi bekliyoruz.

E.H.

NOT: Oğlumuz BARTIN Cezaevindedir."

Buca ve Şirinyer Cezaevlerinde ise tutuklulara yeni baskı yöntemleri uygulanmaya başlandı. Bunlar arasında görüş ve haberleşme yasağı bulunuyor. **Tek Tip Elbise giymeme eylemine katılan tutukluların mektuplaşmaları ve aileleriyle görüşmeleri yasaklandı. Her iki cezaevinde kalan tutukluların büyük bir bölümü uzun süredir mahkemeye çıkarılmıyorlar. Yani mahkemeler sanıkları olmadan yapılıyor. Bir çok ilerici ve devrimci hakkında mahkemesiz kararlar veriliyor.**

TEK TİP ELBİSE NEDİR?

Türkiye'deki cezaevlerinde bugünlerde tutuklulara giydirilmek istenen ve Tek Tip Elbise olarak adlandırılan elbiseler askerlik yaparken suç işleyen erlere giydiriliyor. Bu elbiselerin altı haki renkte, üstü ise koyu lacivert renkte. Ceketleri de siyah ketenden yapılma. Bu elbiselerin herhangi bir ölçüsü yok. Normal hayatta hiç kimsenin giymeyeceği türden elbiseler bunlar. Askerler günlük yaşantılarında bu elbiseleri sürekli giymek zorundalar.

Mahkum elbisesi diye de adlandırılan bu elbiseleri şimdi cunta tüm tutuklulara giydirmek istiyor.

Siz böyle bir mektup okudunuz mu?

Askeri cezaevlerindeki anti-faşist yurtsever tutukluların aileleri ve yakınlarıyla haberleşme özgürlükleri yok denecek kadar az. Mektuplar sürekli olarak satır satır okunmakta "zararlı veya sakıncalı" olan bölümler karalanmaktadır. Tutuklular mektuplarının okunduğunu bildikleri için zaten fazla birşey yazmamaktadırlar.

Cezaevi idaresinin mektupları okuma işinde ara sıra komik durumlar da olmaktadır. Aşağıdaki mektup bunun bir örneği.

Buca Cezaevinden babasına mektup yazan bir tutuklunun mektubunu okuyan görevlilerden birisi, satır aralarına ikinci bir mektup yazmış. Yazılanları tümden karalamak yerine tutuklunun yalan yazdığını belirtmiş. Görevlinin satır aralarına yazdığ ikinci mektup aynen şöyle:

"Oğlunuz yalan söylüyor. Haftanın üç gününde mektup gidiyor ve hatta bir günde 10 adet mektup atanı var. Haftanın 3 gününde 30 tane eder, isterse 100 tane atabilir. Mektup sınırı diye bir şey yok ve ayriyeten ben askerim benim yemeklerimle eş kalitede yemekleri ve normal şekilde doyarlar fakat tabi fazla para koparmak buda normal herhalde" (Noktaları biz koyduk DT).

Mektubu denetleyip "zararlı ve sakıncalı" olanı saptayan ve tutuklunun babasına oğlunun yazdıklarını yalan olduğunu belirtenin bir asker olduğu anlaşılıyor. Noktasız,virgülsüz ve bozuk cümlelerle kendisine verilen emir doğrultusunda görevini yerine getiriyor.

Herhalde bu mektup dünyanın en ilginç mektuplarından birisi olsa gerek. Siz mektubunuzda hiç böyle bir misafir kabul ettiniz mi?

İZMİR'DEKİ CEZAEVLARİNDE ELBİSE GİYMEME EYLEMLERİ DEVAM EDİYOR

Tek tip elbise giyme uygulamasının ilk başlatıldığı cezaevleri İzmir'deki askeri cezaevleri oldu. Buca ve Şirinyer cezaevlerinde tutuklu bulunan devrimciler, geçtiğimiz aylarda mahkum elbisesi giymeye zorlandılar.

Tutukluların bu tek tip elbiseyi giymemeleri üzerine cezaevlerindeki baskılar yoğunlaştı. Tutuklular bu durum üzerine, mahkemelerde protesto eylemi kararlaştırdılar. Kendilerine verilen tek tip elbiseleri mahkemeye giderken giyen tutuklular, duruşma sırasında bu elbiseleri çıkardılar ve mahkeme salonunda sadece iç çamaşırlarıyla kaldılar. Bunun üzerine mahkeme heyetleri sanıkları salondan çıkardılar. Bu direniş tüm mahkemelerde yapıldı. Tutukluların bu şekildeki protesto eylemine devam etmeleri üzerine mahkemeler eyleme katılanların duruşmalara alınmayacağını ve haklarında kararın kendileri olmadan ve son savunmaları alınmadan verileceğini açıkladı. Buna rağmen tutuklular eyleme devam ettiler.

“Entellektüel burjuvazi” ve kaçıs sanatı

Nihat BEHRAM

Kapitalist toplumun özelliklerinden biridir, belli bir yazarlık yeteneğiniz var ise, daha işin başında olduğunuz günlerde reklâm firmaları size iş teklif eder.

Yeteneğinizin ve gelişmenizin ölçüsüne göre ücretiniz yükselir. Teklif edilen ücret diğer iş alanlarında kazanabileceğinize oranla oldukça yüksektir.

Sorunun çözümünü reklam firmalarının konuya ilişkin duyurularında ararsanız onlar “yetenekli sanatçılara arka çıkmakta, dolgun ücretlerle iş alanları açmakta”dır.

Esas açısından baktığınızda ise kapitalizm sizin gelişmeniz ve yeteneğinizi kendi yasalarına göre kurallamaya başlamıştır. Özünde, insanlığın yarattığı kültür hazinesine karşı barbarlığın temsilcisi olan burjuvazi, bir bakarsınız en faşist yönetimlerinde bile perde önünde “sanatın ve sanatçının dostu” kesilir.

Bugün Türkiye'ye baktığımız zaman, en yüksek tirajlı iki kültür dergisi “her şart altında sanat ve sanatçının dostu olduğunu” söyleyen Hürriyet ve Milliyet gazeteleri tarafından finanse edilmektedir. Bu dergilerin hemen her sayısında tam sayfalar halinde şöylesi ilanlarla karşılaşmanız da “şaşırtıcı” değildir: “Sanatı yücelten özgün sanatçılardır, bankacılığı yücelten uzman bankacılıktır-Türk Dış Ticaret Bankası”

“İş Bankası kültürümüze yeni boyutlar kazandırmayı amaçlıyor”

“Sanat ve sanatçının gerçek dostu Akbank”

Perdenin arkasında halka ve devrimci mücadeleye, yaratıcı insan beynine karşı cellatlığın, katliamın, baskının, sansürün temsilcisi ve tezgahcısı olanlar, perdenin önünde neden bu denli “entellektüel” kesiliyor?

Hergün sayfalarında devrimci düşünceye karşı azgın bir kışkırtıcılığın temsilcisi olan, devrimci sanat ve sanatçılar üstündeki baskı ve sansürü körükleyen burjuva basını nasıl oluyor da öte yandan “sanat ve sanatçılara ülke çapında yayın ve yayılma olanakları” sağlıyor?

Çok açık. Çünkü onlar ilk elde tehlikeli buldukları herşeye (sözgelimi kemalizmin eleştirisi, kürt kültürü, Nazım Hikmet, Marksist düşünce) sansür temelinde entellektüel çabayı merkezileştirmek, kontrolu altında tutmak, (ilk elde belli bir hoşgörü tanısa da) gelişimi içinde usul ve uygun adımlarla kendisinin bir parçası kılmayı tasarlıyor.

Burjuvazi, toplumsal dinamizmini yitirmiş, kitleyle bağları devrimci bir duyarlanış temelinde değil, burjuvaca duyarlanışlarla kurulmuş, toplum sorunlarından yalıtılmış, salt güzellik sınırları içerisinde dolanan bir sanat ortamı için çabalamakta ve kendi yedek gücü saydığı kaçış sanatına her türlü olanağı sağlamaktadır.

O, özellikle siyasi mücadelenin darbeler yediği, toplumsal tedirginlik, nefret ve hayata olan umudun sanat kültür ürünlerinde biçimlendiği dönemlede bu alana özel olarak “titizlenir”.

Kitlelerin devrimci sanata ne kadar gereksinimi varsa, kaçış sanatına da burjuvazinin o denli gereksinimi vardır.

O, toplumu uyuşturan, düzenle uyuşan her türlü pespayeliğe maddi manevi arka çıkarken, kendi tehlike çanlarının sesini hissettiği herşeye amansizca diş biler.

Marks'ın deyimiyle özünde “kapitalist üretim, kafa emeğinin bazı dallarına, sözgelimi şiir ve sanata düşmandır.”

Burjuvazinin egemenliği altında “bilim bir üretici güç haline gelirken, sanat da bir meta olup çıkar. Bu meta da bir tüketim maddesidir, ama belli bir noktada öteki metalardan farklıdır: Sanat eserinin değeri, zengin kolleksiyoncuların ve girişimcilerin vurgun hesapları ve moda değişikleri gibi dış etkenler tarafından belirlenir.” (G.Thomson)

O artık çöken bir sınıftır ve kaçış yolunu bütün kaçışların felsefesi olan idealizmde aramaktadır. Onun sanatı artık soylu değerleri değil, pespayeligi, ahlaksızlığı, barbarlığı, sadizmi ve her türlü ruh hastalığını temsil etmektedir. İnsanlık onun bütün kitle iletişim araçlarıyla dünyayı bir kültür çöplüğü haline getirişine tanık oluyor. Dünün bu muzaffer sınıfı bugün tarihte bir sınıfın düşebileceği en aşağılık yere düşmüştür. “Ve onunla birlikte bütün ideologlarıda bu hazin talihi paylaşıyor, bu ideologlar arasında en ileride olanlar, bütün seleflerinden daha aşağıya düşmüş olanlardır.” (Plehanov)

Onun sınıfsal yapısının vardığı yer artık “artistik yaratış alanında firenleyici” bir nitelik taşımaktadır. Burjuvazinin, insanlığin malı olabilecek herhangi bir değer yaratmasının olanağı kalmamıştır. Ruhu mekanikleşmiş ve hayatla olan “sanatsal” ilişkisi bir bankanın müşterileriyle olan ilişkisine dönüşmüştür.

Sanat eseri basit bir “ticari mal” olmuştur. “Artık sanatçının kapitalist toplumdaki özgürlüğü piyasa özgürlüğüdür.”(Thomson)

“Bir sarayın değiş-tokuş değeri belirli sayıda ayakkabı cilasıyla ifade edilebilir. Üstelik Londralı cila yapımcıları kendi cila kutularının değiş tokuş değerini saraylarla ifade etmişlerdir.”(Marks)

Tekelci kapitalizm dönemi sanat ve edebiyatın değerini daha da ucuzlatmış, onu bir işporta üretimi durumuna indirgemiştir. Buna koşut olarak burjuvazinin yozlaştıran vantuzları, toplumun her katına yapışmıştır. Ahlaki ve manevi yozlaştırma yaygınlık kazanmıştır.

“Bu kötülüğün zararlı etkileri her yerde, ama özellikle de hala emperyalizmin boyunduruğu altında bulunan ve halk kültürünün geleneksel biçimlerinin sistemli olarak yok edildiği ülkelerde olanca açıklığıyla görülür.”(G.Thomson)

Burjuvazinin karşı devrimci özünün doğal bir yansıması olan yozluk temelindeki kültür, devrimci kültürün halk kültürü içindeki kaynaklarını olanca hızıyla kemirmektedir. Halk duyarlığına hastalık aşılamakta, onun toplumsal özünü karşı devrimci yöntemlerle yağmalamaktadır.

Burjuvazi halkın duyarlığını ve toplumsal dinamizmi bulandıracak akımları son hızla körüklüyor. Bu akımları manevi hastalık salgınları haline getiriyor. Sorumsuzluğu, toplumdan kaçmayı, kişisel dünyaya gömülmeyi, zengin olma ihtirasını, sadizmi, seks yozlaşmasını, ve her türlü duygu hastalığını toplum katlarında yaygınlaştırıyor. Ve bundan büyük servetler de kazanıyor.

Öte yandan “seçkin aydınlar zümresi” içinde bir “eğlence aracı” olarak sanat, eşsiz güzelliklerin, bireysel zevk ve acıların, duygu çarpıklıklarının, melankoli ve anlaşılmazlığın peşi sıra koşuyor.

Burjuva sanat ve edebiyatın belirleyici özelliği ve eğilimi yozluktur. O, sanat ve edebiyatı toplumsal dinamizmi pasifleştiren bir afyon haline getirmiştir. Ve bu “sanat” halk kitlelerinde tıpkı afyon gibi zararlı bir alışkanlık doğurur.

Burjuva ve “burjuvalaşan kaçış sanatı”nın çöküşünün ve yozluğunun belirgin özellikleri gizemcilik, uzlaşma, pornografi merakı, toplumsal acıları kanıksamış olma, halkı küçümseme, inançsızlıktır..

Kadrolara ve kitleye yönelik alternatif devrimci kültürün mücadelesi verilmeksizin, burjuva kültürünün, kozmopolitizmin etkilerinden sıyrılmak olası değildir. Tam tersi genıs kitleler ve kadrolar çeşitli kılıklarıyla burjuva duyarlanışından etkilenir.

Egemen güçler yozluklarını yaygınlaştırma çabalarının yanısıra, devrimci duyarlanısın gelişip yaygınlaşmaması, devrimci kültür mücadelesinin yükselmemesi için her türlü baskı ve sansür yöntemini uygulamaktadır.

Aydınlara karşı ise kendisiyle uzlaşmanın kapılarını her an açık tutmakta, uzlaşıldığı oranda onlara her tütlü “olanak” sağlanmaktadır. Ve hatta eylemsizlik ve ihtilalci ruhun inkarı temelinde “sol” görüntü altındaki her türden dönekliğe özgürce yaygınlaşma olanakları sunmaktadır.

Faşizm bir yanıyla da şovenizmi körüklemekte, her türlü şoven baskı ve sansürü sanat ve kültüre uygulamaktadır. Ulusal değerleri son hızla çarpıtır ve yozlaştırırken soysuz ve zararlı olanı ideolojik planda yaygınlaştırmaktadır. Ezilen ulusların kültürü yoğun bir baskı ve terör altında tutulmaktadır. Onu yozlaştırmanın, asimile etmenin en sinsi ve barbar yöntemleri uygulanmaktadır.

Günümüzde burjuvazi bir başka anlayışı daha körüklüyor. O, yarattığı “sınıflarüstü sanat” dünyasında doğa üstü bir sanat anlayışını da tezgahlıyor.İnsanların düşüncelerini bu dünyadan bilinmez bir başka dünyaya kaçırıyor. İdealizmi feodal dönemin “maneviyatında” değil, bilimin en gelişmiş noktasında şekillendiriyor. İnsan üstü güçler yaratıp, bilinmezlik içinden bunları dünyaya ithal ediyor. Çocuklardan başlayarak toplumu temelinden yozlaştırmaya çabalıyor.

Burjuvazinin günümüzdeki bir yedek gücü de revizyonizmdir. Revizyonizm temelinden kaynaklanan ve uluslararası çapta yaygınlaşan “yeni gericilik” ve onun sanat ve kültürü, palazlandığı her toplumda, halkın değerlerini ve devrimci duyarlığı yozlaştırıp çarpıtmada gedikli burjuvazi ile işbirliği içinde ve kolkoladır.

Proleter devrimci mücadele geliştikçe onun sanat ve edebiyatı da kendini geliştirecek, devrimci sanat ve edebiyat geliştikçe devrimci mücadeleyi olumlu doğrultuda etkileyecektir.

Bu ise ilk elde sorunun önemini gerçek boyutuyla kavramayı gerektiriyor.

Uluslararası Hür İşçi Sendikaları, ICFTU:

Türkiye'de otoriter bir rejim kuruluyor

23-30 Haziran tarihleri arasında yapılan 13. dünya kongresinde alınan kararda:

- Türkiye'ye yapılan ekonomik yardım demokratik ve sendikal hakların sağlanması koşuluna bağlanmalıdır.
- DİSK ve diğer sendikalara karşı yürütülen ve adil olmayan davalar durdurulmalıdır.
- Tutuklular serbest bırakılmalıdır,

deniyor.

Norveç'in başkenti Oslo'da 23-30 Haziran tarihleri arasında yapılan Uluslararası Hür İşçi Sendikaları (ICFTU) 13.Dünya Kongresinde ele alınan konulardan birisi de Türkiye konusu idi. Üyeliği 1982'de askıya alınan Türk-İş ancak bu Mayıs ayında hakkında alınan kararın kaldırılmasından sonra Kongreye katılabildi. Bilindiği gibi Türk-İş bu örgütün yaklaşık 20 yıldır üyesi. Kongreye DİSK adına da iki gözlemci katıldı.

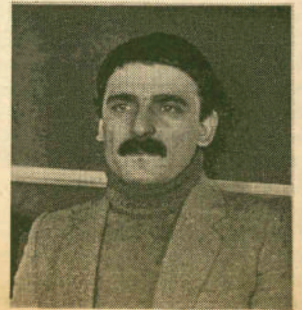
Kongrede görüşülen başlıca konular yoksulluk, işsizlik, barış, silahsızlanma ve sendikal haklardı. Bir hafta süren kongrenin son gününde bir dizi kararlar alındı. Bu kararlarda hapishanedeki binlerce politik ve sendikacı tutuklunun varlığı, sendikal hakların kısıtlanması ve polis sorgusunda sistematik olarak yapılan işkence uygulaması kınandı. DİSK ve diğer sendikalara karşı yürütülen ve adil olmayan davaların durdurulması askeri yönetimden istendi. Kararda ayrıca yeni anayasa ile otoriter bir rejim oluşturulması amaçlandığı vurgulandı. Türkiye'ye baskı yapmak için beş avrupa ülkesinin Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na yaptığı şikayetin desteklendiği ifade edildi. Kararın son bölümünde de demokratik ülkelerden Türkiye'ye yapacakları ekonomik yardımı demokratik ve sendikal hakların sağlanması koşuluna bağlamaları istendi.

Karar metnindeki “Türk-İş, işçi haklarının kısıtlanmasına karşı mücadele verdi” sözleri ise Kongredeki delegelerin büyük bir kısmının tepkileriye karşılaştı. Bu sözlerin, ICFTU'ya geri dönen Amerikalı sendikacıların baskısıyla karar metninde kaldığı belirtildi.

Kongre sırasında Norveç basınında çıkan yazılarda ise Türk-İş'in cunta yanlısı tutumu eleştirildi. Bu yazılarda, Türk-İş'in “**cuntanın cebinde olduğu, böyle bir sendikanın kongreye katılmaya layik olmadığı**” vurgulandı.

TÜRK-İŞ: KARAR TASARISI HAZIRLANIRKEN ADAM YERINE KONMADIK

Türk-İş delegeleri karar tasarısı oylanırken bir yazılı itirazda bulunarak kendilerine danışılmadığını söylediler. Şevket Yılmaz imzasıyla Türk-İş adına verilen itirazda “**demokratik ülkelerden Türkiye'ye verilecek yardımın, demokratik ve sendikal hakların sağlanması koşuluna bağlanmasını**” isteyen karar metninin tasarıdan çıkartılması da istendi. Türk-İş'in bu isteği dikkate alınmadı. Türk-İş Genel Başkanı Şevket Yılmaz Kongrede yaptığı konuşmada ise “**1982 Anayasa'sına karşı**” kampanya yürüttüklerini ileri sürdü.

DİSK Avrupa temsilcisi Yücel Top, kongrede askeri yönetimin uygulamalarını anlattı.

DİSK TEMSİLCİSİ YÜCEL TOP DA KONGREDE KONUŞMA YAPTI

Kongre de DİSK adına gözlemci olarak bulunan DİSK Yurtdışı temsilcisi Avukat Yücel Top Türkiye'deki anti demokratik uygulamaları anlattı ve askeri mahkemelerin, cezaevlerindeki insanlık dışı yaşama koşullarını sergiledi.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Şevket Yılmaz kongrede yeni anayasaya karşı mücadele ettiklerini söyledi.

Türk-İşlilerden Kongrede duyduklarımız

○ Türkiye'deki hakim ve savcıların görüş açıları dar. Enternasyonal marşına tepki gösteriyorlar örneğin. Buralara gelseler, belki görüş açıları biraz genişler.

○ Bizde Enternasyonal başka amaçlarla söyleniyordu. Burada şimdi söylendiği gibi olsa....

○ Askerler neden izin vermeyecek? Bu seçimde sol iktidara gelebilir.

○ Büyük Türkiye Partisinin kapatılması iyi oldu.

○ Sunalp barajı bile aşamaz.

○ Bunlardan bize bir fayda gelmez (Kongredeki diğer sendikalardan). Bizim bizden başka dostumuz yoktur.

○ DİSK'lilerin yeni kanunla ayrı sendika kurma hakkı vardır. Herhalde sendika kuracaklardır yada bize geleceklerdir.

○ Bizce kanunlarda yazılanların ne kadar kötü olduğu önemli değildir, uygulayanların niyeti önemlidir.

Metris Cezaevinde açlık grevi

● *Açlık grevi, tutukluların tek tip mahkum elbisesi giymeye zorlanması, işkence ve dayak uygulamalarının devam etmesi üzerine başladı.*

Gazetemiz yayına hazırlandığı sırada aldığımız bir habere göre İstanbul Metris Cezaevinde açlık grevi başladı.

Metris Askeri Cezaevinde son günlerde baskıların daha da yoğunlaşması ve tutukluların bir bölümünün E Tipi özel Cezaevine götürülmek istenmesi üzerine bir grup devrimci tutuklu açlık grevine başladı. Cezaevi idaresinin devrimcilerin açlık grevin başlaması üzerine ziyaretleri, haberleşmeyi ve avukat görüşmesini yasakladığı bildiriliyor.

Metris Askeri Cezaevinde başlatılan açlık grevinin nedenlerinin şunlar olduğu öğrenildi:

Son günlerde baskıların yoğunlaşması. Tutukluların tek tip mahkum elbisesi giymeye zorlanması, işkence ve dayak uygulamalarının devam etmesi.

Bazı tutukluların Bayrampaşa'da inşasına başlanan yeni E Tipi Özel Cezaevine nakledilmesi. 12 Eylülden sonra bütün Türkiye'de olduğu gibi İstanbul'da da E Tipi Özel Cezaevi inşasına başlandı. Bayrampaşa'da yapımına başlanan E Tipi Cezaevinde sadece hücreler bulunuyor. Daha henüz yapımı tamamlanmayan ve sağlık koşulları açısından son derece kötü olan bu E Tipi Cezaevine Metris'te kalan sol grupların lider kadroları nakledilmek istendi. Sıkıyönetim Komutanlığının emriyle çeşitli gruplardan idam cezasıyla yargılanan devrimciler Bayrampaşa'daki henüz inşa halinde olan E Tipi Cezaevine gönderilmek istendi. Tutukluların bu durumu protesto etmeleri üzerine işkence ve dayak uygulanması yeniden yoğunlaştı. Devrimci tutuklular bu durum karşısında açlık grevine başladılar. Açlık grevinin talepleri arasında şunlar bulunuyor:

İdam ve işkencelere son verilmesi, tek tip elbise uygulamasının kaldırılması, E Tipi Cezaevine nakillerin durdurulması, cezaevlerindeki koşulların düzeltilmesi.

Devrimci tutukluların Metris'te açlık grevine başlaması üzerine sıkıyönetim yetkilileri ve cezaevi idaresi, tüm tutuklulara görüş ve haberleşme yasağı koydu. Tutukluların mektup yazmalarının engellendiği bildiriliyor.

Alınan haberlere göre, tutuklu yakınları sıkıyönetimin bu uygulamalarına karşı çeşitli girişimlerde bulunmaya hazırlanıyorlar.

Açlık grevine kaç kişinin katıldığı ve grevcilerin sağlık durumlarının nasıl olduğu kesin olarak öğrenilemedi.

TELEFONLA ZİYARET UYGULAMASI

Açlık Grevi başlamadan önce Metris'te yeni bir görüş yöntemi uygulamaya konuldu. önceleri tutuklular aileleriyle özel bölmelerle ayrılmış görüş yerinde görüşebiliyorken, bu uygulama kaldırıldı ve yerine telefonla görüş yöntemi getirildi. Buna göre tutuklular, aileleriyle karşılıklı, birbirlerini görerek değil telefonla görüşebiliyorlar. Telefonla görüşme yönteminin konuşulanları daha kolay denetleme imkanı yarattığı ve tutukluların durumlarını ailelerinin görmesini engellediği öğrenildi. Eski uygulamada, aileler yakınlarının işkence görüp görmediğini görüş sırasında anlayabiliyorlar ve gardiyanlarla askerlerin denetlemesine karşın rahatlıkla konuşabiliyorlardı. Şimdi ise cezaevi içindeki özel odalardan ancak telefonla görüşebiliyorlar ve yakınlarının yüzünü göremiyorlar.

Cunta kuvvetleri yeni operasyonlar düzenliyor

Cuntanın kendi denetiminde siyasi partilerin kurul masına izin verdiği günlerde MİT ve Kont-Gerilla timleri ile siyasi polisin tüm ülke çapında devrimcilere yönelik yeni bir operasyona başladığı haberi alındı.

Ankara DAL Grubu tarafından sürdürülen operasyon sırasında Kurtuluş ve Devrimci Yol taraftarı 42 kişinin yakalandığı öğrenildi. Bir kısmı hala işkence altında olan devrimcilerin çeşitli olaylara katıldıkları ve yeniden örgütlenmeye çalıştıkları iddia ediliyor.

Cunta kuvvetleri tarafından Çorum'da yapılan bir operasyonda da Halkın Kurtuluşu-TDKP taraftarı olduğu bildirilen 68 kişi yakalandı.

İstanbul'daki operasyonlarda ise Kurtuluş taraftarı 39 kişinin gözaltına alındığı bildiriliyor. Öte yandan siyasi polis timlerinin İstanbul'da sürdürdükleri operasyon sırasında çoğunluğu Devrimci Yol taraftarı olan 100 kişinin yakalandığı öğrenildi. Gazetemiz baskıya girerken İstanbul'daki operasyonların devam ettiği bildiriliyordu. Öte yandan Muğla'da 4 Devrimci Yol, Adana'da 5 Kurtuluş taraftarı yakalandı. Alınan bir başka habere göre ise Haziran ayı içinde Diyarbakır'da yapılan bir operasyonda 10 dolayında Devrimci Yol taraftarı yakalandı.

Bu arada çeşitli bölgelerde cunta kuvvetlerinin yeni operasyon hazırlıkları yaptıkları bildiriliyor.

Son operasyonlar sırasında 250 dolayında devrimcinin gözaltına alındığı saptandı.

Son operasyonların bir yandan devrimci grupların toparlanma faaliyetini engellemek, bir yandan da seçimler sürecinin muhalefetsiz geçmesini sağlamak amacıyla gündeme geldiği sanılıyor.

LANET KÖR ŞEYTANA!..

UMUDUMUZ EZRAİL

Siyasi parti genel başkanlarının yarısından çoğu emekli general, emekli memur, MDP, HP, SODEP, FP(Fazilet Partisi), YDP (Yeni Düzen Partisi) ve öteki teferruatların başkanları kilometrelerini doldurmuş mütekaitlerden.

Partilerin kurucu uyeleri de çoğunlukla emekli general, albay, yarbay eskileri, yada sivil emekliler...

Baştaki generaller çetesi derseniz, onlar da hukuken emekli, fakat şerren işbaşında. Yaşları 60-70, içleri geçmiş kadavralar.

Sağlık durumlarına gelince: Damar sertliği, kolsetrol, mide ülseri, karaciğer yetmezliği, beyin kireçlemesi ve prostat!

Gençlere zindanlarda kan kusturanlar, onları işkenceye, ölüme yollayanlar da bunlar ve ülkemizin geleceğini karartanlar da...

Ey ezrail nerdesin, seni göreve çağırıyoruz! Kalksın artık bu meftalar, bu kabus üstümüzden!.

UŞAKLIKTA YARIŞ

Yeni bir tartışma daha sürüp gitmektedir basında, **"24 Ocak kararları"** kimin eseri?

Elbet de emperyalizmin eseri ve güdümündeki yoksul ülkelere onun bir hediyesi, yani İMF'nin ünlü reçetesi...

Tartışmalara bakarsan hiç de değil. Kafaoğlu, **"Benim eserim"** diyor. Turgut Özal, **"Hayır benim..."** diyor.

Öte yandan biri sivilleşen beş generalin beşi bir yerden fısıldıyor: **"Siz kim oluyorsunuz lan, darbeyi biz yaptık, bu kararları hayata biz geçirdik. Eser bizimdir."**

Kısacası:

Uşaklıkta tekleriz,
Kimi görsek etekleriz,
Çemkirir kemik bekleriz
Ne utanmaz köpekleriz!-----

KOKU UZMANLARI

Dört yıl önce Bulgar sendikalarından bir heyet, **"Dimitrov'un Savunmaları"** adlı kitabın Bulgarca baskısını, **"A. Baştürk yoldaşa"** diye imzalamış vermişler.

Bu kitabı ele geçiren İstanbul Sıkıyönetim savcıları, **"Yoldaş"** sözcüğünde **"komünizm"** propagandası bulmuşlar ve Baştürk'ün aleyhine belge olarak kullanmışlar.

Bu duruma göre Anadolu'da **"yoldaş"** adını taşıyan binlerce yurttaş yandı demektir!

Hayır, hayır... Savcılar önce kokluyorlar, sonra da...

Çünkü onlar, komünizm kokusu üstünde yetiştirilmiş uzman köpeklerdir, tıpkı eroin köpekleri gibi...

YALANSA GÖZÜN ÇIKSIN

Evren, veda mesajında, **"Türk silahlı kuvvetleri, milletimizin gözbebeğidir"** dedi.

Biz de öfkelenir dururduk, yahu bu millet ışığı niye göremiyor da karanlığa alkış tutuyor hep!..

Şimdi anlaşıldı. Meğerse fukaraların gözbebekleri silahtan ve kandan yapılmış, görmek ne mümkün!

TÜFEK İCAT OLDU MERTLİK BOZULDU

"Sayın cumhurbakanımız" silah arkadaşlarına seslenirken diyor ki:

"Sizin düşmanlarınız (yani yurtsever halkımız, sosyalistler, demokratlar), sağduyunuz ve bilimsel yetenekteki gücünüz karşısında yenildiler!"

Öyle mi!.. Hele Nato'nun silahlarını bırak da accık beri gelde görelim bir o bilimsel(!) yeteneğini ve de sağduyunu!..

Gidinin haydutu!

MERAK KONUSU

"Sayın Cumhurbaşkanımız Evren" Türkiye sathi mailinde kazandığı büyük zaferin sarhoşluğu içinde savaş arkadaşlarını ayrıca uyarma gereğini de ihmal etmiyor:

"İç düşman, dış düşmandan daha önemlidir ve yıkıcı hedefinin de Türk Silahlı Kuvvetleri olduğunu hatırdan çıkarmayın." diyor.

Cuntanın **"iç düşmanını"** yukarıda söyledik, ya **"dış düşmanı"** kim ola ki?

Bizim bildiğimiz en büyük **"dış düşman"** ABD emperyalizmidir. Cunta şefleri bu emperyalizmin buyruğunda, iç düşmanın, yani Türkiye Halklarının üstündeki baskı ve zulümlerini sürdürmektedirler.

Öyleyse kim bu cuntanın dış düşmanı?

Yoksa yalnız **"Ermeni teröristleri"** ile Irak'taki Kürtler mi?

Sahi bir bilen varsa söylesin!

BAKLAYI AĞZINDAN ÇIKARDI

"Sayın Cumhurbaşkanımız" buyuruyorlar ki: **"İnsanları makamlara hadiseler getirir. Kurtuluş Savaşı olmasaydı Atatürk o makama gelemezdi; 12 Eylül olmasaydı ben de bu makama gelemezdim!.."**

Haydi oradan!

Bir kez Atatürk emperyalizmin işgal ordularına karşı savaştı. Sen emperyalist orduların bir generali olarak kendi sivil halkına karşı savaştın ve ülkeyi işgal ettin. Atatürk, eski bir düzeni yıkarak onun yerine iyi kötü yeni ve ileri bir düzen kurdu. Sen ileri sayılabilir bir Anayasayı ve onun kurumlarını barbarca yıktın, çağdışı faşist zorbalığı ve kendi diktatörlüğünü kurumlaştırdın...

Evet ama bizlerde hiç mi suç yok? Kimlerdir bu dangalaklara böylesine meydanı boş bırakanlar ve bu herzeleri bir hikmet diye alkışlayanlar!

Pes doğrusu!

KUKLA KİM

Bir meydan nutkunda halkın yüzüne karşı diyor ki Evren, **"Eğer kukla olmak istemiyorsanız, kendi iradenizle oyunuzu kullanın."**

Fesübhanallah!.. **"Maymun aynaya bakar, lakabını başkasına takarmış"** derler. ABD'nin bu fermanlı kuklası düpedüz halkımıza hakaret ediyor. Hani derler ya dinime küfreden zahit bari müsülman olsaydı.

ATMA RECEP

"Bizler koltuk heveslisi değiliz." diyor

Sayın

Evren Paşa."

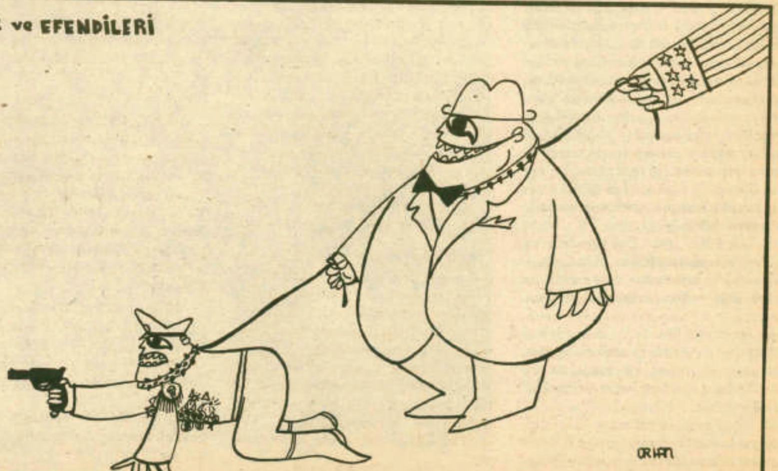
Elbet de a canım... Siz değil, koltuklar hevesliydi. Onun için peşinizden koşarak geçtiler altınıza!

ÇOBAN SÜLÜ'YE İTHAF OLUNUR

Cunta, Demirel'ci BTP'yi kapattı. Onun yerine kurulan Doğru Yol Partisinin 42 kurucu üyesinden 38'ini bir kalemde iptal etti.

Bu olay bize bir tekerlemeyi anımsatti. Akşam bir koyun postu ile eli boş dönen çoban, 100 koyunun hesabını ağasına şöyle verir:

Yağmur yağdı gök çatladı
72'nin ödü patladı
Önden gitti baş toklu
Peşine gitti beş toklu
10'unu verdim kasaba
4'ünü katma hesaba
Kurt kaptı 7'sini
Birinin getirdim derisini

Askeri Yargıtay 3 idam kararını onayladı

136 devrimci hakkında daha idam isteniyor

Sıkıyönetim Mahkemelerinden peş peşe idam kararları çıkmaya başladı. Geçtiğimiz ay içinde 11 idam kararı daha verildi. Ayrıca 136 idam istemli 4 yeni dava açılırken, 3 kişi hakkında verilen idam cezası Askeri Yargıtay'ca onaylandı.

Diyarbakır'da sonuçlanan PKK Urfa merkez ve Urfa-Viranşehir davalarında toplam 10 idam kararı verilirken, 9.Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 2.Numaralı Askeri Mahkemesinde yargılanan sol görüşlü Fahrettin Ordu'ya da idam cezası verildi. Öte yanda İstanbul'da 61 idam istemli yeni bir Dev-Sol davası açıldı. Ankara'da da ek iddianameyle yeni açılan Devrimci Yol davasında 41 idam isteniyor. Yine Ankara ve İzmirde açılan 2 Devrimci Yol davasında 28, TDY (Türkiye Devriminin Yolu) davasında 6 idam isteniyor.

TDY DAVASINDA 6 İDAM İSTENDİ

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesinde başlıyan TDY (Türkiye Devriminin Yolu) davasında savcı yargılanan 16 kişinin 6'sı için idam isterken, 10'u için 3 ile 15 yıl arasında değişen hapis isteminde bulundu.

ACİLCİLER DAVASI SONUÇLANDI

Adana 6.Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1.Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Acilciler davası sonuçlandı. 7 sanığa 6 ile 36 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi.

DEVRİMCİ HALKIN BİRLİĞİ DAVASI KARARDA

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Devrimci Halkın Birliği davasında 3 sanığa ömür boyu hapis cezası verildi. 44 sanığın yargılandığı davada 26 kişi beraat etti, diğer sanıklar 4 yıl 2 ay ile 16 yıl 8 ay arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı.

TİP DAVASINA DEVAM EDİLDİ

TİP davasında 135 sanığın 5 ile 15 yıl arasında hapsi istendi. İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde devam edilen TİP davasında Askeri Savcı 144 sanıktan 5 kişinin beraatini, 4 kişinin dosyalarının ayrılmasını istedi.

PKK VİRANŞEHİR, URFA DAVALARINDA KARAR: 10 İDAM

PKK Urfa - Viranşehir grubu davası Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde sonuçlandı. Yargılananlardan 5'i "Mahmut Güvenç, Şükrü Göktaş, Aziz Belet, Mehmet Doluk, Mehmet Kaya" hakkında idam cezası verildi. 235 sanığın yargılandığı davada 4 sanık ömür boyu hapise mahkum olurken, 114 kişiye 3 ile 24 yıl arasında değişen hapis cezaları verildi, 112 kişide beraat etti.

Öte yandan Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde sonuçlanan PKK Urfa merkez grubu davasında beş kişi hakkında idam kararı verildi. 68 sanıklı davada 41 devrimci 3 ile 24 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırılırken, 15 kişide beraat etti.

Haklarında idam cezası verilen devrimcilerin isimleri şöyle:
Hasan Atmaca, Fuat Kav, Abdullah Cıgıt, Mustafa Keser ve Mustafa Tekin.

3 İDAM KARARINI YARGITAY ONAYLADI

İzmir Dev- Sol davasında verilen 3 idam kararı Askeri Yargıtayca onaylandı.

İzmir Dev- Sol davasında yargılanarak idam cezasına çarptırılan Mehmet Uçaroğlu, Fevzi Işık, Yalçın Arkan hakkındaki karar Askeri Yargıtay birinci dairesinde görüşülerek onaylandı.

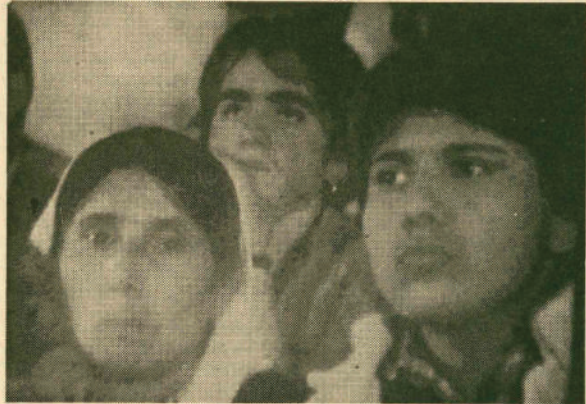
FATSA DEVRİMCİ YOL DAVASINA DEVAM EDİLDİ

Fatsa Devrimci Yol davasına 3.Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığında devam edildi. 25 Haziran-3 Temmuz tarihleri arasında, Avrupa'nın 232 belediyesi tarafından görevlendirilen 4 kişilik bir heyetinde izlediği dava da, Tutuklu 327 devrimci duruşma salonuna getirilerek tanıklarla yüzleştirme yapılmasına başlandı.

DEV-SOL DAVASINDA 61 İDAM İSTENDI

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde açılan 254 sanıklı yeni bir Dev-Sol davasında 61 kişi için idam isteniyor.

2 Numaralı Askeri Mahkemede "Dev-Sol 4" adı altında açılan davada yargılanmasına başlanan 49 kişi, daha önce açılan Dev-Sol davalarında da yargılanmakta olup, bunlardan 29'u için ikinci kez idam isteniyor. İdamı istenen 61 sanığın dışında kalan 205 sanık hakkında da 1 ile 36 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

Ege Üniversitesinde öğrencilerin protesto eylemi

Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi öğrencileri kantindeki uygulamaları protesto için bildiri dağıttıkları gerekçesiyle cezalandırıldılar. Öğrenildiğine göre olay şöyle gelişti:

Ege Üniversitesi Edibiyat Fakültesi öğrencileri, okul kantinindeki uygulamaların hiç bir şekilde özgür faaliyete olanak tanımadığı, kantinin askeri kışla kantinlerine dönüştürüldüğü gibi gerekçelerle bir imza kampanyası başlatmışlar ve bu uygulamanın değiştirilmesini istemişlerdi. Topladıkları imzaları kentin duvarına da asan ve öğrencileri dilekçeyi imzalamaya çağıran öğrenciler, idare tarafından cezalandırıldı. Kantine asılan dilekçede ismi olan 83 öğrenciden 78'i birer hafta, 3'ü 15'er gün, 2'si de birer ay okuldan uzaklaştırıldılar. Alınan haberlere göre, üniversite idaresinin bu tutumu öğrenciler arasında tepkiye yol açtı.

Ege Üniversitesinde 2 yıldır ilk kez bir ögrenci eylemi gündeme geldi. Üniversite yönetimi, öğrencilerin bu eylemi, "toplu dilekçe vermek suçtur" şeklinde YÖK yönetmeliklerine dayanarak cezalandırdı. "Toplu dilekçe" eskiden sadece orduda yasaktı. Şimdi okullarda da toplu dilekçe vermek suç sayılmaya başlandı.

12 Eylül'den buyana 33 bin kişi mahkum oldu

Askeri mahkemelerde 31 Mayıs 1983 tarihine kadar 173 idam, 178 ömür boyu hapis cezası verildi.

Sıkıyönetim askeri mahkemelerinde 12 Eylül 1980 tarihinden bu yana açılan davalarda 33 bin 111 kişinin mahkum olduğu saptandı. 12 Eylül 1980 ile 31 Mayıs 1983 tarihleri arasında verilen bu cezalara idam ve ömür boyu hapis cezaları da dahil. Bu tarihler arasında 173 kişiye idam, 178 kişiye de ömür boyu hapis cezası verildi. 173 idam cezasından 48'i infaz edildi.

Sıkıyönetim Komutanlıklarının resmi açıklamalarından ve gazete haberlerinden derlenen bilgilere göre, cezaları kesinleşen ve mahkum olan 33 bin 111 kişinin dışında halen 15 bin 683 kişi cezaevlerinde tutuklu bulunuyor. Bunların mahkemeleri henüz sonuçlanmadı. Gözaltında bulunan yurttaş sayısının ise 1000 dolayında olduğu öğrenildi.

12 Eylül 1980 tarihinden 31 Mayıs 1983 tarihine kadar mahkumiyetlerine karar verilen 33 bin 111 kişinin ceza dağılımı şöyle:

İdam cezası verilen: 173
Ömür boyu hapis cezası verilen: 178
20 yıldan fazla ceza verilen: 500
10-20 yıl arası ceza verilen: 1.175
5-10 yıl arası ceza verilen: 2.747
5 yıla kadar ceza verilen: 28.338

ARTVİN DEVRİMCİ YOL DAVASINDA İDAM TALEBİ 167'YE YÜKSELDİ

9. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Artvin Devrimci Yol davasında yargılananların sayısı 970'e, idamı istenenlerin sayısı ise 167'ye yükseldi.

3 DEVRİMCİ YOL DAVASINDA 69 İDAM İSTENİYOR

Sıkıyönetim Mahkemelerinde görülmekte olan Ankara Seyranbağları ve Ege Devrimci Yol davalarında toplam 28 kişi hakkında idam cezası istendi. Ankara'da 41 idam istemli yeni bir Devrimci Yol davası başladı.

Ege Ordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı Askeri Mahkemesinde devam edilen ve son aşamasına gelen 182 sanıklı Ege Devrimci Yol davasında 17 idam cezası istenirken, Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesinde görülmekte olan Ankara Seyranbağları Devrimci Yol davasında da 11 idam istendi.

Öte yandan Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesinde ek iddianameyle 41 idam istemli yeni bir Devrimci yol davası açıldı. 77 sanıklı yeni Devrimci Yol davasında 41 devrimci için idam cezası isteniyor. İddianamede 29 sanık hakkında 6 ay ile 15 yıl arasında değişen hapis cezası isteniyor.

KAHRAMAN MARAŞ DAVASINDA ASKERİ YARGITAY KARARINI AÇIKLADI

19-25 Aralık 1978 tarihinde Kahraman Maraş ilinde meydana gelen ve yüzden fazla insanın ölümüne neden olan olayların failleri olarak mahkum olanlar hakkında Askeri Yargıtay kararını açıkladı.

Askeri Yargıtay 5'inci dairesince açıklanan kararda 22 kişinin idam cezasından 9'u bozularak 13 idamı onayladı, yine 14 ömür boyu hapis kararından 9'u onaylanıp 5'i bozulurken, 359 sanık hakkındaki beraat kararını onayladı.

Cunta siyasetten sonra ekonomiye de ipotek koydu

Geçtiğimiz ay IMF (Uluslararası Para Fonu) ile 18 Haziran 1980 de yapılan 3 yıllık "Stand-by" anlaşmasının 1 yıl daha uzatılmasına yönelik olarak IMF ile Türk heyetleri arasındaki görüşmeler doruk noktasına ulaştı ve ilginç gelişmeler sergilendi.

3 yıl önce IMF ile yapılan Stand-by anlaşmasının ilkeleri şöyle özetlenebilirdi.

- Türk Lirasının kur ayarlamasının yapılması (Sürekli devalüasyonu)
- Bütçe açıklarına son verilmesi
- KİT'lerin subvansiyonlarının kısıtlanması. Zarar eden KİT'lerin ürettikleri mal ve hizmetlere yapacakları zamlarla finansman sorunlarını halletmesi ve istihdam kısıtlamasına gidilmesi
- Ücret ve maaşların kısıtlanması, taban fiyatlarının belli bir düzeyin altına çekilmesi, (hatta bazı ürünlerin ekim alanlarının kısıtlanması)
- Faiz oranlarının düzenlenmesi
- Yabancı sermayeyi özendirecek politikaların sürdürülmesi, ithalatın adım adım serbestleştirilmesi

Bu anlaş ma 18 Haziran 1980'de yürürlüğe girdiğinde oldukça ağır ekonomik ve politik maliyetleri olan bu anlaşmanın uygulanabilirliği çeşitli çevrelerde kuşku ile karşılanmıştı. Bu deney daha önce diğer emperyalizme bağımlı ülkelerden Filipinler, Kenya, Meksika ve Mısır'da başarı ile uygulanmıştı ama Türkiye bir Mısır bir Filipinler olabilirmiydi?

Ama Türkiye bu 3 yılda çok önemli siyasi değişmeler geçirdi ve bunlar sonunda IMF'nin recetelerini adım adım uyguladı ve uygulamayada devam ediliyor.

Türkiye'de hedeflenen Filipin modeli gerçekleşmişti.

Bu politikalar ışığında 1980 Ocağında 70 lira olan dolar bugün 220 liraya yükseldi.

Ekonomiyi daraltıp istikrarı sağlama politikası ile yatırımlar durdurulup, üretim düşürülürken işsizlerin sayısı büyüyerek 3,5 milyona varmıştır.

Ürün taban fiyatları düşük tutulmuş hatta çay ve tütün gibi halkın önemli geçim kaynaklarından bazılarının ekim alanları sınırlandırılmıştır.

Ücret artışları fiyat artışlarının yaönmeyi düşünüyor ana. ılmış, yaşam standatları giderek düşmüştür. KİT ürünlerine yapılan zamlar 1980'de 483 milyar, 1981'de 158 milyar lirayı buluyor ve yeni personel alınmadığı gibi ayrılanların kadroları dondurulu-yordu.

IMF ile yapılan anlaşmaların ve bunlara uygun 24 Ocak kararlarının ekonomide ki sonuçları olarak ortaya çıkan ve bu sisteme uyum gösteremiyen özel sektör kuruluşlarını kurtarma operasyonlarıda bu kararların sonuçları olarak değerlendirilmelidir. (Ak Çimento, Güney Sanayi, Kula Mensucat, Poriş A.Ş.) şimdilerde politikaya soyunan 24 Ocak kararlarının mimarlarından ÖZAL **"şirket kurtarma, banka kurtarma, dipsiz kuyuya para atmaya benzer, paraları geri gelecek yerlere kullanmak gerekir."** diyebilmektedir.

IMFve "TÜRKİYE RAPORU

Fakat yinede yeni bir yıllık uzatma anlaşmasının imzalanması için hazırlanan IMF'nin "Türkiye Raporu" da

Özal-Kafaoğlu Halef Selef

Türkiye'nin 1982'nin 2.ci yarısında bu receteleri yeterince iyi uygulamadığı vurgulanıyor ve Türkiye şu noktalarda eleştiriliyordu:

1- Enflasyon'un yavaşlatılmasına karşın enflasyonist eğilimlerin korunmakta olması. (maliye Bakanı Kafaoğlu'da bu konuda IMF'ye katıldığını daha sonraki günlerde basında çıkan **"bazı sanayiciler hafif enflasyon istiyor"** sözleriyle ifade edecekti.)

2-Kastelli'nin çöküşünün finansman sektöründeki etkisi.

3-Kur ayarlamalarındaki tereddütler.

4-İthalattaki korumacı önlemleri ihracatı azaltıcı etkisi.

Ve IMF yeni Stand-by anlaşması ile 1982'nin ilk yarısındaki gelişme ve iyileşmeye ulaşılması için şunları öneriyordu:

1-Toplam talep unsurlarındaki gelişme paralelinde özel kesim yatırımlarının hızlandırılması,

2-Ücretlilerin gelirlerinde enflasyonla paralel gelişme sağlanması, ve tarımda ücretlilerle ücret dışı gelirler arasındaki dağılımın dengelenmesi,

3-Uzun vadeli hazine kredilerinin banka dışı yatırımlar için cazip hale getirilmesi,

4-Maliyet yükü hafifletilerek banka kredilerinin mevdutta ki büyüme hızını ayak uydurmasının sağlanması (Faiz oranlarının düşürülmesi ve bankaların mali güçlerinin artırılması.)

5-Dış ticaretin liberalleşmesine ilişkin adımların sürdürülmesi (dışta rekabetin özendirilmesi, içte ekonominin rekabete açılması.)

IMF'NİN BÜTÜN İSTEKLERİ KABUL EDİLİYOR

Hükümet tarafından IMF'ye verilen yeni **"Niyet Mektubu"** ile bütün IMF istekleri kabul edildi ve hemen uygulamaya geçildi. Ücret artışlarının ne olursa olsun yüzde 20,22'nin üzerine çıkması kabul edildi. Bankaların halka verdiği faiz oranlarının düşürülmesi ve buna karşılık sanayicilere verilen ihracat kredisi ve uzun vadeli yatırım kredilerinin faizlerinin düşürülmesi kanunlaşarak yürürlüğe konuldu.

İşin asıl ilginç yanı 35 yıldır IMF'ye **"Niyet Mektupları"** verilmekteysede 27 Mayıs'ta,12 Mart'ta gelecek dönemi ipotekleyecek mektuplar verilmemesine karşılık verilen bu yeni niyet mektubunun 1984 Haziran'ına kadar ekonomiye ipotek koydurmasıdır.

Askeri yönetimin sözde **"demokrasiye geçiş"** sürecinin bu kararın alınması dikkat çekicidir. Bu anlaşmanın yapılmasıyla sözde seçimle işbaşına geleceği söylenen (ama MGK'nın istedikleri dışındakilerin çizilerek politika dışı bırakıldığı) yeni hükümetin ilk sekiz aylık ekonomik uygulamasına ipotek konuluyor ve hatta yeni niyet mektubunda şöyle deniliyor **"Hükümet 1984'e ilişkin programında IMF'ye danışacaktır, belirlenen, IMF'nin istediği bizim kabul ettiğimiz programda sadece rakamsal değişiklikler yapılacaktır."**) Örneğin ücretlilere yapılacak zam yüzde 22'yi geçmiyecek ama bunun yüzde 18'mi-20'mi olacağına hükümet karar verecektir. Yani gelecek hükümetin ekonomi politikası bellidir. Nasıl bir demokrasi olacağıda bu anlamda açıktır, güdümlü - ipotekli bir demokrasi!

ÜÇ AYDA BİR KONTROL

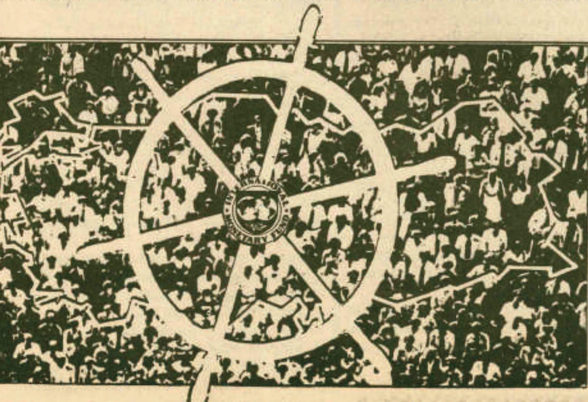
Bu arada yine eski IMF anlaşmalarından farklı olarak şu uygulama getirilmiştir: IMF kredisi 4 dilim halinde ödenecektir. 240 Milyon dolarlık kredinin ilk dilimi Niyet Mektubu'nun kabulunden sonra, ikici dilim'i Ekim 1983'te, üçüncüdilimi Şubat 1984'te, dördüncü dilim i ise Nisan 1984'te verilecekve her kredi dilimi verilmeden önce IMF tarafından **"ekonomik denetleme"** yapılacak. Yani kayıtsız şartsız teslimiyet.

Bu kararların hemen arkasından Maliye Bakanı'nın **"zam yok"** demesini tekzip edercesine çimentoya yüzde 9, SEKA ürünlerine yüzde 8,25, cam'a yüzde 19 zam otomobil sanayinde ise yüzde 3'lük bir zam gözlenmiştir. Bu arada OECD **"1983'te öngördüğü büyüme hızına ulaşamayacaktır"** diye açıklama yaparken DİE, tüketici fiatlarda yüzde 30 artış beklenmektedir diye açıklamıştır (IMF'ye verilen mektup'ta ücretlerde yüzde 20-22 artışgüvencesi verilmesine rağmen)

ÖZAL - KAFAOĞLU KAVGASI

Bütün bunlar olup biterken Türkiye'nin bu üç yıllık döneminin meşhur iki Maliye Bakanı ÖZAL ve KAFAOĞLU 24 Ocak kararlarının mimarının kim olduğu yani **"milleti kimin batırdığı"** tartışması içine girmişlerdir. Bu tartışmalar sırasında Özal'ın söylediği şu sözler ilginçtir. **"24 Ocak siyasal gücün kararıyla oldu. İddia edildiği gibi yayılmak istendiği gibi ben bu kararları yalnız başıma almadım, böyle bir şey söylemedim, aksine elbetteki siyasi gücün o sıradaki hükümetin kararları onaylaması desteklemesi sonucu 24 Ocak kararlarına varıldığını belirttim"**.

Özal bu konuda gerçekten haklıdır. Çünkü siyasal gücün onayı ve desteği olmadan bu ekonomi kararları alınması ve baskı olmadan bunların sürdürülmesi mümkün değildi ve olamazdı. Nasılki geçmişte 24 Ocak kararlarının asıl uygulayıcısı ve .buna uygun politikaların belirleyicisi cunta olmuşsa bugünde gelecek **"sözde"** demokrasi döneminde ait ekonomik politikalara şimdiden ipotek koyan ve bunları uygulayacak siyasal güçleri belirleyen de yine cuntadır.

İĞNEYİ DE ÇUVALDIZI DA

DEĞERLENDİRME (2)

Geçen sayıda başladığım değerlendirmeye, bu sayıda, kaldığım yerden devam edeceğim. Yer darlığı, özet yapmaya imkan vermiyor. Yalnızca, bu iki yazının, benim kişisel değerlendirmem olduğunu, Demokrat Türkiyen'nin özeleştirisi olmadığını tekrarlamak isterim..

Kitle dergisi

İlk sayımızın kapağında yayınlanan çıkış bildirimizde, Demokrat Türkiye'nin amaçlarını anlatan cümlelerin başında şu geliyordu:

Demokrat Türkiye, bir kitle dergisidir...............

...her kesimden yurttaşın; işçi, köylü, öğretmen, öğrenci, demokrat, aydın, esnaf, tüm yurtsever kişi, çevre ve kuruluşlar arasında bağımsızlık ve demokrasi alanında ortak diyalogun kurulmasına çalışacaktır.

Bunu başarabildik mi?..

Bu soruya "Evet" cevabı veremiyorum kendi vicdanımda..

Solun ortaklaşa okuduğu bir dergi olabildik, ama bir kitle dergisi?.. Hayır!.. "Kitle Dergisi" olabilmek demek, her kesimden, her görüşten okuyucusu olabilmek demektir. 1,5 yıllık bir zaman boyunca, ön yargı duvarlarını büyük ölçüde yıkmış olabilmek, yurt dışındaki insanlarımızın büyük bölümüne seslenebilmek demektir.

-Valla "Komünist" diyorlar ama, ne derlerse desinler "Doğruyu yazıyor .....dedirtmek demektir büyük çoğunluğa...

-Ne fotoromanı var, ne pehlivan tefrikası ne de Ramazan köşesi..

Ama hepimizin çıkarını savunuyor.. Aklımdan geçen her sorunun cevabını buluyorum onda... dedirtebilmek demektir...

İmkansız mı?

Sık sık tartıştık da bu konuyu. Bazı arkadaşlarımız, bugünkü şartlarda bunun imkansız olduğunu düşünüyorlar:

-Ağzımızla kuş tutsak, büyük çoğunluğa ulaşamayız..Zaten büyük çoğunluk gazete falan okumaz.. Hacı- hoca takımının yobaz etkileri altındadır.. Biz onlara yaranalım diye uğraşırken bu defa da ilerici- demokrat okuyucuyu kaybederiz!..

Yalan da değil hani!.. Eğer büyük kitlenin ilgisini toplayacak bir dergi olmaya çalışılsa, onun gerekleri yerine getirilse, ilk saldırılar "Devrimci" (!?) kesimlerden gelir:

En hafifinden "Basitlik" le suçlanırsınız, daha ağırlarını varın siz düşünün.. Faşizmle boğuşmaktan bin kat daha zor iştir, kendi dostlarınızdan gelecek saldırılara göğüs germek....

Gene de bu gerekçeler, bana inandırıcı gelmiyor. Tam tersine, işin kolayına kaçtık gibime geliyor... Kendi mesleğimden bir örnek vereyim:

Bir çok değerli sanatçı yetişti müzik dalında.. Devrimci ozanların türküleri, eserleri dillerde dolaşıyor.. Ama her şeye rağmen, öyle "Entellektüel" bir müzik dili seçmişiz ki büyük kitlelerin kulak zevkinden hayli uzakta kalıyoruz. Çoğunluğun zevkle dinlediği, kendi hayatını bulduğu şarkıları isebeceriksizliğimizi örtecek gerekçeleri her zaman bularak- pisliyoruz, dışlıyoruz.. Sanki sorunumuz "Halkın yaşamını, derdini özlemini müziklemek" değil de, tam tersine, "İlerici sözleri kullanarak halkın müzik zevkini *yükseltmek!?* "Yunan meslekdaşlarımız bu yolda bizden hayli ilerdeler.." Cunta günlerinde, Teodorakis'in şarkılarını sadece ilericiler değil, sağcılar bile dinleyip dinleyip ağlardı"..diyorlar... Bu cümle üzerinde biraz düşünmek gerek.. Biraz değil BİR HAYLİ düşünmek gerek. Bizim şarkımız türkümüz bile neden belli bir çevre içinde hapis?. Duvarları yıkamayışımızın ilk nedenlerinden biri, sakın "Dostlardan gelecek keskin eleştirilere göğüs germeyi göze alamayışımız " olmasın?

Aynı ipte bir cambaz daha!..

Berlin'de yeni bir dergi çıktı. Çıktı da yedinci sayısına ulaştı bile: Türkiye Postası.

Hem "Dost" gözle, hem de "Alıcı" gözüyle inceledim dergiyi.. Sonra döndüm, Demokrat Türkiye ile karşılaştırdım.. Vardığım sonucu bir mektupla kendilerine de yazdım, burda da tekrarlayabilirim:

-Uzman bir kadro tarafından, profesyonelce hazırlanmış bir dergi.

-Ve hiçbir kıskançlık duymadan, açıkça söylemek isterim ki, Demokrat Türkiye'nin boğuştuğu birçok teknik sorunu aşmış durumda.. Bundan ötürü, içtenlikle kutlarım çıkaranları...

-Ve hemen arkasından da sormak isterim:

-A canım kardeşim, madem böyle yetişmiş kadrolarınız var, madem bu yapıda bir dergiyi, hem de aylık değil 15 günde bir çıkaracak olanaklara sahipsiniz; *neden ayrı bir dergi?..* Yapısı aynı, çizgisi aynı, amacı aynı?.. Neden güçler bir araya getirilmiyor?...Oysa ikisi birleşince HAFTALIK olabilirdi!.. Üstelik okuyucumuz da aynı!...

Sakın uzaklıktan söz etmeyin, Berlin - Köln filan demeyin. Asıl nedenlerin bunlar olmadığını bilecek kadar yaşadık yurt dışında, kuruluşlarımızı ve çizgilerini tanıdık.. Ama gene de ne beynime dinletebiliyorum bu bahaneleri, ne kalbime!.. Cuntanın üçüncü yılı dolarken, faşizm bizi teker teker yalnız yakalayıp kolayca darmadağın etmişken; biz elimizde var olan güçleri hala birleştiremezsek, ortak bir dergi bile çıkarmazsak, hiçbir mazeret, hiçbir bahaneyle aldatmayız kendimizi...

"AMA"

"Biz de aynı şeyleri düşünüyoruz, ama ... " demeyin dostlar... O "Ama" nın ardından gelenleri kimse duymak istemiyor artık.. O"Ama"ları yakalım, yıkalım, yokedelim!.. "Ama" sız kalalım tez zamanda!...

"Ama" lardan bıkanlara, yaka silkenlere içten sevgiler...

Not: Bu yazıyı henüz yazmıştım ki, Türkiye Postası'ndan Ahmet Kardam telefon etti. Mektubu almışlar, "Yayınlanmasında sakınca var mı" diye dostça soruyor. Bu soru gerçekten sevindirdi beni. Bu sayıdaki köşemde zaten yazdığımı da bildirdim.

İpimizi de, cambazımızı da tutumlu kullanmalıyız!.. Aynı ipe iki tane çıkacak kadar bol mu var elimizde?..

232 Avrupa Belediyesi adına Fatsa'ya giden heyet Türkiye'den döndü

Fatsa davasında kararlar mahkeme bitmeden önce verilmiş

● *Fatsa'ya giden heyette İrlanda İşçi Partisi Başkanı, İrlanda Senatosu üyesi Prof. Michael D. Higgins, Avrupa Konseyi üyesi, İspanya Badalona şehri eski Belediye Reisi Mario Diaz, İsviçre'nin Egliswil köyü Belediye Başkanı avukat Pius Ziswyler ve Fransa'nın Lutterbach şehri Belediye Başkanı Roger Winterhalter bulunuyordu.*

● *Heyet tüm Avrupa belediyelerini, Fatsa davasıyla ilgilenmeye çağırdı.*

25 Haziran - 3 Temmuz tarihleri arasında 4 kişilik bir heyet Türkiye'ye Fatsa davasını izlemeye gitti. Heyet Avrupa'nın 232 belediyesi tarafından görevlendirilmişti. Heyette İrlanda İşçi Partisi Başkanı, İrlanda Senatosu üyesi, Galway şehri eski Belediye Başkanı Michael D.Higgins (aynı zamanda Galway Üniversitesinde Kriminoloji Profesörü), Avrupa Konseyi üyesi, İspanya, Badalona şehri eski Belediye Başkanı Mario Diaz, İsviçre'nin Egliswil köyü Belediye Başkanı, avukat Pius Ziswyler, Fransa'nın Lutterbach şehri Belediye Başkanı Roger Winterhalter yer aldılar.

Heyet, 8 gün süren inceleme gezisinde Ankara'da bazı yetkililerle görüştü. Amasya'da Fatsa davasını izledi ve Fatsa kasabasını gezdi.

Türkiye'deki izlenimlerini 5 Temmuz'da İsviçre'nin Basel şehrinde düzenledikleri bir basın toplantısıyla açıklayan heyet, **"Fatsa davasında kararlar mahkeme bitmeden önce verilmiştir."** dedi. Ayrıca Fatsa davasının sürekli olarak bir uluslararası heyet tarafından izlenmesi gerektiğini, ancak bu şekilde 200'den fazla insanın hayatlarının korunması olanağının bulunabileceğini söyleyen heyet üyeleri, bütün Avrupa belediyelerini göreve çağırdılar.

HEYETİN NOT DEFTERİNDEN

● **Tercüman muhabirleri:** İlk duruşmaya girdiğimiz gün Tercüman gazetesinin Amasya muhabiri ile tanıştırıldık. Hangi kişilerle görüşebileceğimizi, hangileriyle görüşemeyeceğimizi hep bunlardan öğrendik. Savcının bizle görüşeceğini ama hakimlerin ve komutanın bizi kabul etmeyeceğini bunlar bize söyledi. Anlaşılan resmi makamlarla biraz fazla içiçeler.

28 Haziran Salı günü de Amasya Belediye Başkanının verdiği yemekte bu muhabirler yine yanımızdalar.

29 Haziran Çarşamba günü de bizi savcılığın tanıklarıyla bunlar konuşturdular. Savcıyla olan konuşmalarımıza da katıldılar, bol bol resim çekip konuşmaları banda aldılar.

● **Savcı:** Binbaşı rütbesindeki askeri savcı 29 Haziran çarşamba günü otelimize geldi. Amerikan sisteminin hayranı olduğunu söyleyerek övünen, Napolyon'a benzeyen savcı bizimle iki saat konuştu. **"Ben Türkiye'nin en fazla idam talebinde bulunan savcısıyım"** diye övünen bu savcının diğer incileri de şunlar:

"Avukat tutamayan bir sanığa devletin avukat tutmamasını ben de iyi bulmuyorum. Ama, Türkiye'de hiç bir şey iyi olmadığına göre, neden bu iyi olsun." "23 bin nüfuslu Fatsa'da 700 kişinin yargılanmasına gelince, aslında Fatsa bölgesinin nüfusu 100 bin kişidir ve herşey yasalara uygun yapılsaydı en az 10 bin kişiyi yargılamamız gerekirdi."

● **Dışişleri Bakanlığı Enformasyon Büro Müdürü Selçuk Tarlan:** Aynı Fatsa davasının savcısı gibi konuşuyor. **"Türkiye'de düşünce özgürlüğü vardır, herkes istediği gibi düşünebilir" diyor. "Düşündüğünü söyleyebiliyor mu?"** diye sormadık. Ama Türkiye'de halkın cahil olduğunu, bu nedenle idam cezası uygulamalarının bir kaç sene daha Türkiye için gerekli olduğunu öğrendik kendisinden.

● **Amasya Belediye Başkanı (Emekli Albay):** 27 Haziran, Salı. Amasya Belediye Başkanı ile Tercüman ve Milliyet gazetesi muhabirleriyle birlikte yemekteyiz. Başkan Fatsa davası sanıklarının kesinlikle suçlu olduklarını açıkladıktan sonra, Avrupa'daki 2,5 Milyon Türkiyeli hakkında ilginç bilgiler verdi. **"Sakın asıl Türklerin onlar gibi olduklarını sanmayın. Onların hepsi kalitesiz insanlar. Burada iş bulamayan, kaçan katiller, soyguncular, adi adamlar onlar. Oralarda çalışan doktorlar, mühendisler ve mimarlar hariç tabii."** diyerek bizleri aydınlattı(!). Bir insanın, hele resmi görevli bir insanın kendi vatandaşları hakkında böyle sözler söylemesi çok şaşırtıcı. Vay Avrupa'daki Türkiye'lilerin haline.

FATSA'DA BİR GÜN

Heyet Ankara ve Amasya'daki görüşmelerinden sonra Fatsa'ya gitti. 30 Haziran Perşembe günü Fatsa'ya gelen heyet burada bir gündüz geçirdi. Heyet üyelerinden birinin izlenimleri şöyle:

"Şehre girer girmez bir sivil polis bizi karşıladı ve karakola çağırdı. Ankara'dan emir gelmiş, kimliklerimiz tesbit edilecekmiş. Verdik pasaportlarımızı polis memuru Hüseyin Poyraz'a. Okuyamadı, bizim yanımızdaki tercümana okuttu. Kim olduğumuzu, ne yapmaya geldiğimizi anlattık. Aşağı yukarı bir saat kaldık karakolda. Çıkarken sivil polislerden biri hınçla "İlerde Avrupa'da bir Belediye Başkanı hakkında dava açılırsa, biz de size geliriz ve sizi kontrol ederiz" dedi ve sürdürdü "Fikri'yi asacağız". Gözleri kin doluydu. Bu cümle bizi çok etkiledi, afalladık. Ancak yaptığımız resmi görüşmelerden edindiğimiz izlenimlerle bu küçük polis memurunun görüşleri çakışıyordu.

Fatsa'yı peşimizde bir sivil memurla birlikte dolaşmaya başladık. Önce onu biraz gezdirdik, sonra ikiye ayrıldık. Önce ne yapacağını şaşırdı sonra bir arkadaşını yanına çağırdı. Çeşitli sokaklara girip çıktık. Hep peşimizdelerdi. Zaman zaman alışılmadık bir hareket yapınca ne yapacaklarını şaşırıyorlardı.

Akşam yemeği için bir lokantaya girdik. Yanımızdaki masaya yerleşti sivillerden birisi. Konuştuklarımızı anlamaya çalışıyor. Oldukça zor bir iş oysa... çünkü biz İngilizce, Fransızca, İspanyolca ve Almanca konuşuyoruz. Arkadaşlarımızdan üçü dışarı çıktılar. Koruyucumuz bir çorba kasesine bir kapıya bakıyor. Yemeğini yemeğe devam etsinmi yoksa oda çıksınmı. Neyse ki dışarda arkadaşı bekliyordu, rahat oturup yemeğini yiyebilirdi. Bir kaç dakika sonra bizimkiler de döndü zaten.

Aynı lokantada, duruşmada gördüğümüz, tutuklu olmayan sanıklardan 16 yaşlarında bir de genç vardı. Önceden onunla görüşme konusunda sözleşmemize rağmen genç polislerin yanında bizlerin ellerini tek tek sıkarak, bizlerle vedalaştı. Bu bizim için bir yiğitlik gösterisiydi.

Öğleden sonra seyahat bürosuna gittik, Ankara otobüsünü bekliyoruz. Fatsa'nın ne kadar sivil polisi varsa hepsi büronun içine ve önüne toplandılar. Şefleri de bir daha geldi. Verdiğimiz belgeleri anlayamamışlar. Fransızcaya çevirtti gene tercümanımıza.

Nihayet vakti geldi, bindik otobüse, yola çıktık. Ama bizimle birlikte iki sivil polis de bindi otobüse. Bize refakat etmek için olacak. Otobüsün içinde halktan bir aile var. İki genç, bir ihtiyar kadın,iki tane de kız çocuğu. Onlar bizimle gayet hoş konuşuyor, şeker, sakız ikram ediyor ve resim gösteriyorlardı. Ama polisin hoşuna gitmedi bu cana yakın dostça yaklaşım. Kafasını çevirdi kadınlara, birşeyler söyledi. O hoş konuşmaları, yaklaşımları aniden kesti. Böylece bizde sustuk, pencereden baktık. Baktığımızda dışarda da polis gördük. Trafik polisi arabası ile otobüsü takip ediyordu. Arabada üç üniformalı polis. Düşündük... meğer çok çok önemli kişilermişiz biz. Neyse, sekiz saat sonra polislerle birlikte Ankara'ya vardık. Biz yolda biraz uyuyabildik ama zavallı polis çok yorgundu. Otogarına geldik, indik otobüsten. Koruyucularımız telaşa kapıldılar, nasıl görevlerine devam edeceklerini bilmiyorlar galiba. Fakat onuda hallettiler, taksimizi takip edip otele kadar geldiler. Otelin önünde de bir çiçekçi ortaya çıktı, fakat doğru dürüst çiçek de satmadı. Sonra da bu polis kayboldu. Artık anlamışlardı galiba, bizim o kadar korumaya değer olmadığımızı.

Bizim kafalarımızda da şöyle bir soru kaldı: Acaba Fatsa halkını mı bizden korudular, yoksa bizi Fatsa halkından mı korudular? Öyle ise Fatsa halkı, gerçekten, savcının, polisin, generallerin dedikleri gibi tehlikeli olmalı...

AVRUPA BASININDA TÜRKİYE

Türkiye'de demokrasiye geçiş

LE SOIR (Belçika, 2.6. 1983): *"General Evren'in Türkiye'sinde güdümlü veya gözetimli demokrasi nasıl işleyecektir? 1980 Eylül darbesinden beri ülkeyi yöneten askeri cuntanın oluşturduğu Milli Güvenlik Konseyi, Büyük Türkiye Partisi'nin kapatılmasını emretmek suretiyle bu işleyişin nasıl olacağına dair ilk işareti vermiştir. Orta-sağ halen emekli general Turgut Sunalp'ın başkanlığındaki Milliyetçi Demokrasi Partisi tarafından işgal edilmiş durumdadır. Ancak, görünüşe göre, Cunta'nın Truva atı olan bu partiye oynayacak Türklerin sayısı çok azdır. Cunta, kapatılmış Adalet Partisi'nin ılımlı elemanlarını bu partide toplayacağını umut etmekteydi. Oysaki, gözlemcilere göre, generallerin şaşkın bakışları arasında, Demirel'in taraftarlarının büyük kısmını toplamayı başaran, daha sonra Cunta'nın gazabına uğrayan Büyük Türkiye Partisi olmuştur."*

I KATHIMERINI (Yunanistan, 3.6.1983): *"Halen Türkiye'yi yöneten generallerin, siyasal konularda kendilerine özgü bir anlayışları var. İnsan haklarını ve özgürlüklerini hiçe sayarak ülkeyi 'demokratikleştirme' iddiasındadırlar. General Evren'in açıkça uygulamaya çalıştığı şema son derece basit: Rejimin koyduğu kalıplara uygun iki partili bir sistem... Üstelik bu iki parti, Evren'e 'sadık' olmak zorunda. Evren'e göre, bu kalıbın dışındaki her türlü siyasal çalışma, 'Bizans entrikası'ndan başka birşey değildir. 6 Kasım 1983 için öngörülen seçimler, Eylül 1980 darbesinin kutsanması ve taçlandırılmasından öte bir anlam taşımayacaktır. Böylece, Milli Güvenlik Konseyi'nin istemine uygun olarak, ordunun kontrolü altında bir pseudo-demokrasi kurulmuş olacaktır. Iktidar sahipleri, Milliyetçi Demokrasi Partisi'nin Demirel'in yasaklanan Adalet Partisi'nin mirasçısı olmasını istemektedirler. Ancak siyasal gözlemciler, bu konuda fazla bir şey söylememekle beraber, bu istemi kuşkuyla karşılamaktadırlar. Çünkü Sunalp'in partisi diktatörlüğün kokusunu taşımaktadır."*

THE ECONOMIST (İngiltere, 4.6.1983): *"Türkiye'yi yöneten generaller 24 Nisan'da, hayranlık uyandıran bir deklarasyonla. Eylül 1980 darbesinden beri yasaklanmış olan siyasal faaliyetlere yeniden izin vermişler, yeşil ışık yakmışlardı. Fakat 31 Mayıs'ta, yeşil ışık birden turuncuya, hatta bazı Türklere göre kırmızıya dönüştü. BTP'nin bertaraf edilmesiyle, generaller şimdi tüm sağ güçlerin Sunalp'in liderliği altında toplanma şansının doğduğuna inanıyorlardı. Ancak bu haftaki kararın yarattığı kin havası içinde bunun gerçekleşebileceği çok şüphelidir. Demirel taraftarlarının seçimleri boykot etmesi ihtimalinden bile sözedilmektedir."*

THE GUARDIAN (İngiltere, 24-28/6/1983): *Türkiye'yi yöneten generaller, ılımlı Sosyal Demokrasi Partisi'nin 32 kurucusundan 21'ini veto etmek suretiyle Kasım ayında yapılacak olan genel seçimlerden askeriyenin gözetimi altında güdümlü bir demokrasi çıkartma kararlılığını bir kez daha kanıtladılar.*

Son gelişmeler, seçim hazırlığının bir maskaralıktan başka bir şey olmadığını gösteriyor. Ama yasal güç, yine, Evren'in ve onunla birlikte Eylül 1980 darbesini yapmış olan askerlerin elinde kalacaktır. Yeni Sosyal Demokrasi Partisi'nin 21 yöneticisinin Siyasetten menedilmeyi, öngörülen güdümlü demokraside "güdüm" faktörünün demokrasi'ye ağır basacağını gösteriyor. Bu uygulamayla, silahlı kuvvetler, bu partinin Kasım seçimlerinde ciddi bir politik güç olarak ortaya çıkmasını engellemek istemişlerdir. Böylece, hükümet, ılımlı sağ'ın doğal partisinin olduğu gibi ılımlı sol'un doğal partisini de felce uğratmıştır... Emekli General Turgut Sunalp'in başbakan olmasıyla Türkiye'de hiçbir şey değişmeyecektir. General Evren, gerekirse sonbahar seçimlerinden tamamen vazgeçmeyi düşündüğünü söylemişti. Şimdiki durumda, bunu yapması, kendisi için en tutarlı iş olacaktır."

FRANKFURTER RUNDSCHAU (25/6/1983): *Generallerin demokrasiye geçiş sözlerine pek inanmamak gerekiyor. Bu, Şili için de, Polonya için de, ama en çok Türkiye için geçerli. Türkiye'de üniformalı yönetim oyunun bazı kurallarına da uyuyor. Örneğin, devlet düzeni oylamaya konuyor: sekizde bir demokrasi mi olsun, yoksa askeri diktatörlük mü? Veya partilerin kurulmasına izin veriliyor ancak bunların generallerin denetiminde olması gerek. Sonuçta ortaya çıkan ise bir çeşit askeri-demokrasi. Sosyal Demokrasi Partisi kurucularının veto edilmesinden çıkarılacak çok ders var. Türkiye'de ortadan daha solda hiçbir şeye izin yok. Ayrıca, herşeye 'evet' diyecek uslu bir muhalefet lideri rolü de Necdet Çalp'a ayrılmış durumda. Çalp, solcu seçmenleri kendi etrafında toplamakla, ancak onlarınisteklerine uygun politikadan kaçınmakla görevlendirildi. Peki, Generaller demokrasi konusunda bu kadar zahmete neden giriyorlar? Politik çatışmalardan çekindikleri için değil, batıdan gelecek yardımları sağlama bağlamak için, belki biraz da Washington'un isteği üzerine. Batı birliğinde yeteri kadar diktatör var. Şayet Ronald Reagen ve Pentagon NATO'nun güney kanadının biraz sivil görünmesini arzu ederlerse, onlardan bu esirgenecek değil elbette. Türkiye'de güdümlü sosyal demokrasiye bile izin verilmemesi, Bonn'daki koalisyonu pek rahatsız etmiyor. İşkencelerden, kitle katliamlaından, sendikacı ve sanatçıların politik takibata uğramasından demokrasiye dönüş izleri çıkarma yeteneğini Bonn hükümeti günden güne geliştirmekte.*

TAGESZEITUNG (Almanya 27/6/1983) *Generaller, SODEP'i pratikte parçalamak anlamına gelen veto hareketiyle Necdet Calp'in Halk Partisi'ni desteklemeyi amaçlıyorlar. Bu parti, generaller tarafından, tutucu hükümete karşı 'yapıcı' bir muhalefet yapma göreviyle kuruldu. Generaller ayrıca, favorileri Milliyetçi Demokrasi Partisi'nin seçim zaferini garantilemek için sağdaki rakip parti olan Yeni Doğuş Partisi'nin altı kurucusunu veto ettiler.*

Türkiye Kürdistanı ve Irak Operasyonu

THE GUARDINA (İngiltere 1/7/1983) *Türk Hükümetinin, Irak sınırında, özellikle 620 millik Türk-Irak petrol taşıma boru hattı boyunca 'güvenliği' sağlamak amacıyla, 12.5 mil genişliğinde bir 'güvenlik alanı' oluşturmaya başladığı bildirilen haberlerde şöyle denilmektedir:*

"Londra'daki Türk diplomatik kaynaklarınca da doğrulanan bilgilere göre, Mayıs ayında Türk-Irak sınırında Kürt ayrılıkç ılarına ve yasadışı Türk eylemcilere karşı Türk ordusu tarafından girişilen operasyona bir misillemede bulunulması ihtimalini gözönünde tutarak güvenlik önlemleri alınmıştır.

"Türk imalat sanayii çevrelerinden alınan haberlere göre, BETAŞ adlı bir sanayi ve ticaret şirketi geçen hafta, Türk-Irak pipeline hattının korumasız bulunan kesimlerinde dikenli teller çekmeye ve beton manialar kurmağa başlamıştır.

"1977'de aşıldığından beri, Irak'in dışarıya tek petrol gönderme yolu olan bu pipeline, üç kez sabotaja uğramıştır.

"Geçen Şubat ayında iki ülke, bu pipeline'dan petrol sevkiyat hacmini 35 milyon ton'dan 50 milyon tona çıkartma konusunda anlaşmaya varmışlardır."

LE MONDE(16/6/1983): *Gazetenin Avrupa'daki Kürt çevrelerinden alınan bilgilere dayanarak verilen bir haberde, Türk Hükümeti'nin Irak Kürdistan'ındaki operasyonun kandökmeden sona erdiğini iddia etmesine rağmen, bu bölgede Türk askeri birliklerinin "temizlik" harekatının devam ettiği bildirilmektedir.*

Aynı sayıda, Fransız Basın Ajansı'nın özel muhabiri J. J. Cazeaux'nun Türkiye Kürdistan'ında, Mardin ilinde yaptığı bir röportaj da 'Kürtlerin Büyük Yoksulluğu' başlığı altında yayınlanmıştır.

Röportajda, Ankara'ya 900 kilometre ve ana yola 20 kilometre mesafedeki Kürt köyünün durumu anlatılarak şöyle denilmektedir:

"Dış dünyayla tüm ilişkisi kesik bu köylerde ne okul, ne elektirik, ne yol, ne de bir transistörlü radyo var... Yönetimle hiç bir ilişkisi bulunmayan köylülerin karşılarındaki tek muhatap, toprak ağası. Arada bir varlığını hissettirmek için gelip giden ağa, köyün adını bile bilmiyor. Aynı ağa, çevredeki tüm toprakların ve daha bir çok köyün tek sahibi...

Bana eşlik eden Kürt doktor, ilaç yokluğundan dert yanarak, 'çocuklar yılan sokmasından can veriyor. çocuğu hemen şehre götürsek bile, orada da yılan sokmassına karşı bir panzehir yok. Buralarda son derece yaygın olan çocukfelcine, tetanoza, kızamığa karşı bile ilaç bulunmuyor. Veremden ölenin haddi hesabı yok' diyor. Yeni doğmuş cocuklar arasında ölüm oranının binde 350'ye yaklaştığını söylüyor ve ekliyor: 'Böyle olduğu belki de daha iyi. Hayatta kalanları da, Kürt'lerin yüzde 70'i gibi, sefalet, cehalet, kölelik bekliyor.'

Köyde asayiş yerinde görülüyor. Ama dağlarda herkes silahlı. Kalaşnikovlar sadece şehirlerde ve yol boyunda kontrol altındaki köylerde gözden kayboldu. Ama bir Kürdü silahsız düşünmek mümkün değil. Şimdi tüm silahlar dağlarda, diyorlar ve ekliyorlar: 'Bizler Kürdüz ve Kürt kalacağız, dilimizle ve kültürümüzle...'"

Cunta destekçisi faşist güçler provakasyon ve tertiplere başladılar.

Cunta destekçisi faşist güçler yurtdışında provakasyon ve tertipler düzenlemeye başladılar. 12 Eylül öncesinde de Türkiye'de emekçi halk güçlerini yıldırmak amacıyla sinsi bir savaş yürüten resmi ve sivil faşist güçler, devrimcileri halktan tecrit etmek için tertip ve provakasyonlar düzenlemişler, ancak kısa sürede bu oyunlar açığa çıkartılmıştı. Cunta destekçilerinin şimdi de yurtdışında benzer bir faaliyet içinde oldukları ortaya çıktı.

Federal Almanya'nın Aachen kentinde çalışan bir işçimize gönderilen ve işçimizin elinde patlayan bombalı paket olayı bilinçli bir şekilde sol güçlerin üzerine yıkılmaya çalışılıyor.

9 Temmuz 1983 günü kendisine gönderilen paketi kaldığı işçi heim'ında açan yurttaşımız 51 yaşındaki İzzet Baykan, paketin patlaması sonucu ağır şekilde yaralanmıştı.

Patlama olayıyla Tercüman gazetesi yakından ilgilenmiş ve 11 Temmuz tarihli sayısında ayrıntılı bir haber vermişti. Bu habere göre, soruşturmayı sürdüren Mönchengladbach Savcılığı, yaptığı araştırma sonunda paketin "Düsseldorf İşçi Derneği" tarafından gönderildiğini, ancak böyle bir derneğin bulunmadığının saptandığını açıklamıştı. Tercüman gazetesi, polisin ve savcılığın soruşturmayı sürdürdüğünü yazıyordu.

Aachen'da bir işçimize gönderilen bombalı paket olayı devrimcilerin üzerine yıkılmak isteniyor.

İLGİNÇ GELİŞMELER

11 Temmuz tarihinde olayla ilgili ilginç gelişmeler ortaya çıkıyordu. Polis, bombalı paketi gönderdiği iddiasıyla Devrimci İşçi Dergisi Sorumlusu Şakir Akhan'ı Hamburg'da sorguya çekiyordu. Hamburg Türk-Kürt-Alman Derneğine giden polis burada Şakir Akhan'a olayla ilgili sorular soruyordu. Konuya ilişkin olarak Şakir Akhan 11 Temmuz günü şu açıklamayı yaptı:

"Alman polisi Aachen'daki patlama olayı ile ilgili benim ifademe başvurdu. Polisin açıklamasına göre, patlayan paketin üzerinde gönderen olarak Şakir Akhan, Devrimci İşçi, Rostocker Str.4 Hamburg adresi yazılıymış. Yani ben bombalı paket göndermişim ve üzerine de gönderen Şakir Akhan, Devrimci İşç yazmışım. Paketin üzerinde yazılı olduğu iddia edilen adres benim Devrimci İşçi yayınlarında kullandığım bir adres, yani herkes tarafından bilinen bir adres. Tercüman gazetesinin bugünkü sayısında paketin üzerinde Düsseldorf Türk İşçi Derneği yazılı olduğu belirtiliyor. Bu haber doğruysa benim ifademin alınması niçin gündeme gelmiştir. Tercüman gazetesinde savcıya ait olduğu belirtilen bu açıklama doğru değilse, o zaman Alman polisi, bu olayı tam da faşistlerin amaçları doğrultusunda devrimcileri sindirmek için bir fırsat olarak değerlendiriyor demektir. Herkes bilir ki devrimciler böyle eylemler yapmazlar, hele işçilere karşı böyle şeyler yapmazlar. Bu yöntemler faşistlere ait yöntemlerdir. Bu olay tamamen Cunta destekçisi faşistlerin ya da MİT'in bir tertibi ve provakasyonudur. Cunta devrimcilerin yurtdışındaki mücadelesini engellemek için şimdiye kadar yaptığı girişimlerden sonuç alamayınca şimdi de böyle sinsi oyunlara ve tertiplere başvuruyor. Amaçları Türkiyeli devrimcileri Alman ve Avrupa kamuoyunda tecrit etmek, ancak bunda başarılı olamayacaklar. Cunta destekçisi faşistler böyle sinsi yöntemlerle devrimcileri terörist olarak göstermeye çalışıyorlar. Bu hain emellerine ulaşamayacaklar. Bu tertip, provakasyon ve kışkırtmalara karşı yurtdışındaki tüm anti-faşist kuruluşları uyanık olmaya çağırıyorum."

ALMAN POLİSİ OLAYI FIRSAT OLARAK MI KULLANIYOR?

Şakir Akhan, bir işçimize gönderilen bombalı paketin üstünde kendi adının ve adresinin yazması olayıyla ilgili yaptığı açıklamada, devrimcilerin böyle olaylarla ehiçbir ilgilerinin bulunmayacağını tekrar vurguladıktan sonra polisin bu olayı fırsat bilerek devrimci, ilerici güçler üzerinde baskılarını yoğunlaştırabileceğini belirtti. Akhan'ın açıklamasına göre, "Alman polisi bu olayı bahane ederek tüm dernekleri ve yayın organı sorumlularını aramaya kalkışabilir. Tüm anti-faşistler, bu tür olayların provakasyon ve tertip olduğunu unutmamalı ve her zaman uyanık olmalıdır."

Şakir Akhan, açıklamasının son bölümünde, Tercüman gazetesindeki yayının bilinçli bir politikanın ürünü olduğunu, bunun bombalı paket eyleminin Cunta destekçisi faşist güçlerin tertibi olduğunu gizlemeye yönelik bir fonksiyon yerine getirdiğini, faşistlerin yine suçüstü yakalandığını belirtti. Akhan, yurtdışındaki devrimcilerin haklı ve meşru mücadelesini hiçbir tertibin karalayamayacağını, faşistlerin amaçlarına ulaşamayacaklarını vurguladı.

12 Eylül'ün 3.yıl dönümündeki gösterilere hazırlık başladı

12 Eylül Darbesinin 3. yıl dönümünde yurt dışında cuntayı protesto amacıyla yapılacak gösterilerin hazırlıkları başladı. Tüm anti-faşist grupların bu yıl da geçen yıl olduğu gibi birlikte hareket edecekleri bildiriliyor.

Alinan bilgilere göre 12 Eylül faşist darbesinin 3. yılında yurtdışında yapılacak protesto gösterilerine tüm anti-faşist kuruluşların katılması için Temmuz başında toplantılara başlandı. Bütün grupların katıldığı tartışma toplantılarında cuntaya protesto eylemlerinin birlikte yapılması üzerinde duruldu.

Gruplar arasında sürdürülen tartışmalar sonucunda bu yılki protesto eylemlerinin de tıpkı geçen yıl olduğu gibi birlikte yapılması düşüncesi benimsendi. Tartışmalar sonucunda BİRKOM, Proleter Dayanışma, Partizan, Komkar, KKDK Dernekleri Federasyonu, İşçi Gerçeği, Koçkak, Av. D. Genç, Fidef, Tekoşin, Kava ve Dib-Fak bir platform üzerinde anlaşdılar. Platformda, eylemlerin politik içeriği ile ilgili olarak saptanan ilkelerin ilk maddesinde şu görüşler yer alıyor:

"Askeri Faşist Diktatörlüğün yıkılması, yerine halkın demokratik iktidarının kurulması uğruna, Türkiye ve T. Kürdistan'ında işçi sınıfımızın ve halklarımızın değişik biçimlerde yürüttüğü devrimci- demokratik mücadeleyi desteklemek."

Platformda, cunta demokrasisine karşı halk demokrasisinin savunulması ve Kürt halkının kendi kaderini tayin hakkı ile Almanya'daki yabancı düşmanlığına karşı çıkmak şeklinde bölümlerde yer alıyor.

Alınan bilgilere göre, yukarda isimleri sayılan gruplar tarafından üzerinde anlaşılan platformu imzalamıyan ancak eylemlere katılacaklarını açıklayan gruplar da şunlar:
Kurtuluş, DİDF, Devrimci Kurtuluş, KKDK, Kürt Halkevleri, Gerçek, Denge Komal.

12 Eylülün 3.yıl dönümünde yapılacak protesto eylemlerine tüm grupların katılması, yurtdışındaki anti-faşist çevrelerde memnunluk yarattı. Devrimci, demokrat ve yurtsever güçler arasında eylem birliklerinin gelişmesi sevindirici bir olay olarak değerlendirildi.

Dalkavuklukta yarış

Vur abası yanığa

Türk Silahlı Kuvvetlerinin Irak topraklarına girerek bir ulusu imha planını açıktan uygulamaya koyması ancak emperyalistler ve cunta destekçisi yerli faşist, gerici ve ırkçı güçler tarafından desteklenebilecek bir haydutluktur. Bu güçlerin son işgal hareketinin destekçisi ve savunucusu olmaları, cuntaya Kerkük'e kadar girilmesini öğütlemiş olmaları ve fetihci Osmanlı geleneği öyküleriyle şoven generalleri daha kolayca kullanabileceklerini hesap etmeleri normal sayılabilir. Gerçekten de bu olay nedeni ile ABD uşağı faşist ve gerici güçlerin, tekelci sermaye çevrelerinin iştahının kabardığı da açık bir gerçektir.

Ne varki, cuntanın Kürt ulusuna karşı giriştiği bu eşkiyalık sadece yukardaki çevreler tarafından değil, kendilerine "ilerici, solcu, demokrat" adını takan birtakım kişi ve çevreler tarafından da desteklenen, övülen bir olay olmuştur.

Yazarlar Kooperatifi'nin (YAZKO'nun) yayınladığı ve kamuoyunun Sol eğilimli olarak tanıdığı "Somut" adındaki derginin son sayılarından birisinde, Irak işgali teorize ediliyordu. Somut'un başyazısında, Türkiye ekonomisinin tarihsel gelişimi incelendikten sonra dışa açılma programının siyasi ve askeri alandaki açılmalarla desteklenmesi gerektiği vurgulanıyor, tekelci sermayenin artık "gürbüzleşmesi için" yeni pazarlara duyduğu ihtiyacın karşılanması gerektiği belirtiliyordu. Ahmet Kabaklı'nın "Kerkük'e kadar bizim olmalıdır" sözü, bir sol görünümlü dergi tarafından gayet bilimsel(!) bir üslupla işte böyle dile getiriliyordu.

Yazar, sanatçı, aydın ve ilerici diye bilinen bu tür kişilerin resmi ideolojiden, devlet ideolojisinden kopamayışının ve bu ideolojiyi soldan çağdaşlaştırma sevdasına kapılmalarının örneği sadece Somut dergisi ile sınırlı değildir. Bu çevrelerin özellikle Kürt meselesinde, ezilen ulus meselesinde koyu bir milliyetçilik, bağnaz bir devletçilik yapması ve faşistlerle, cuntacılarla, turancılarla aynı paralele düşmesinin örneklerini basındaki bir takım köşe yazarlarında da görmekteyiz.

TC Ordusunun Irak işgali ile ilgili hünerlerini yerinde görmeleri için Kenan Evren tarafından yapılan çağrıyı kabul eden ve üç gün helikopterle işgal alanı üstünde dolaştıktan sonra subayların verdiği bilgiyi gazetelerinde bir hikmet gibi ballandırarak anlatan Milliyet'in başyazarı Mehmet Barlas, aynı gazetenin köşe yazarı Teoman Erel, malesef Cumhuriyet'in bir yazarı vb.leri, olayı övmekle yetinmediler, emekçi halkın üstünde saltanatlarını ve baskısını sürdüren "Türk Silahlı Kuvvetlerini" eşine az rastlanır bir dalkavukluk örneği ile yarışırcasına övdüler!.. Bu yazıları zindanlarda okuyan onbinlerce yurtsever ne diyordu acaba onlara? Hem de aydın, soslu moslu geçinen bu kişilere başka bir ad bulmak oldukça zor. Şovenizmin böylesi "çağdaş" ve ilerici yorumcularını yetiştiren cuntayı kutlarız. Bırakalım ötesini, bir ulusun imhasına yönelik bir barbarlığı, buyrukla, kullukla övmek herşeyden önce insan onuru ile bağdaşmayan çok çirkin bir olaydır. Cuntanın gün geçtikçe azgınlaşması ve kitleleri ezmesi, biraz da bu dalkavukların yüzündendir.

Uşaklığın ve yardakçılığın da bir sınırı olmalı değil mi?

İşte bu sınır, Türk aydınlarının bir kısmı için özellikle bugün tamamen ortadan kalkmıştır. Neyseki Türkiye'nin başka aydınları, yazarları da var.

YALANCININ MUMU

Antenler yalan söylüyorsa
Yalan söylüyorsa rotatifler

Olsa olsa yatsıya kadar söyler.

YALANCININ MUMU
BİR GAZETECİ YETİŞİYOR (2)
(Birkaç perdelik acıklı güldürü)

Sahne :
: Çok renkli bir gazetenin bürosu.. "Eski kurt" büro şefi, masasının başında, gözlüklerini oynata oynata birşeyler yazıyor-Arap harfleriyle, sağdan sola doğru-.. Genç gazeteci Tanju telefonda, heycanla dinliyor..

T - (Heycan içinde) Yapma yahu?.. Hem de 21'i birden ha?. (Şefe döner) Şef!.. Şef, müthiş birşey!.. Flaş, Flaş!..

Ş - (Önce bir bakar, sonra başını sallar ve yazısına devam eder..)

T - Şef, bu defa bildiğin gibi değil, bir bilsen dudağın uçuklar!?..

Ş - Ulan Tanju, geçen sefer de yüreğimizi ağzımıza getirmiştin, biz de bir halt var sanmıştık. Çıka çıka Büyük Türkiye Partisi'nin kapatılması çıktı.. Dangalak oğlum, bir türlü anlayamadın gitti ki, "Demokrat Parti" kapanır, "Adalet Partisi" çıkar. O kapanır, "Büyük Türkiye" çıkar, o da kapanır başkası çıkar.. Bu iş takım işidir takım!.. Bizim takım sağ oldukça daha çok parti kurarız!.. Yeter ki fabrikalar çalışsın, traktörler yürüsün, paralar gelsin tıkır tıkır!.. Nice parti kurarız da herkesin ağzı açık kalır.. Yeşil sarıklısını da kurarız, üç hilallisini de... Eli bıçaklısını da kurarız, ağzından bal akanını da .. Sivilini de kurarız üniformalısını da.. Böyle omzu çok kalabalık enayileri maşa gibi kullanırız ki, kendi bile farkına varmaz, "Herşeyin üstünde" olduğunu sanır.. Günü gelince onu alaşağı eder, başka adamımızı oturturuz oraya.. Para bizim takımda oldukça gerisi vız gelir, bunu aklına iyice bir koy hele!..

T.: Ama şef, bu iş başka iş!. SODEP'in 21 kurucusu VETO edilmiş..

İNÖNÜ DE DAHİL!.. Oooh, yandan yandan.. Şıkıdım şıkıdım. (Göbek atar)

Ş - Vay bee!.. Bak bu hiç de iyi haber değil..

T - A a !?.. İyi haber değil mi?.. Ama şef, bunlar karşı takım değilmiydi?.. Bizim parti kapatıldı,onlarınki de kapatılmıştan beter oldu, buna sevinmek gerekmez mi?..

Ş - Gerekmez!.. Bizim parti kapanınca biz hemen başkasını tezgahlar, "Hacıyatmaz" gibi hep dört ayak üstünde dururuz, orası kolay.. Ama karşı taraf için aynı şey değil!.. Söyle bakalım benim aptal oğlum: Evinde elektirik sigortası var, değil mi?.. Ne işe yarar?

T - Kontak montak olursa, sigorta atar, yangın çıkmaz. Bu işe yarar..

Ş- Haa, bak bunu doğru bellemişsin.. Ya politikanın sigortası?.. Ona da sigorta gerekmez mi?.. Bu nankör millet için bunca çalışmamıza rağmen, ya herifler ağırdan ağırdan bizim kontrolümüzden çıkmaya başlarsa, o vakit ne olacak?..

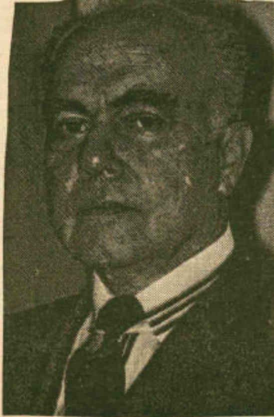
T - ..Ne mi olacak?.. Bilmem?.. Yoo!.. Kahraman Türk ordusu, savaşta ve barışta, Cumhuriyete göz dikecek iç ve dış düşmanları-

Ş- (Bağırarak sözünü keser) Ulan bu lafların hepsini biz icat ettik milleti uyutmak için.. İki günlük velet, kalkmış bu nutukları bize atmaya kalkıyorsun!.. Şaşkın evladım benim : Kahraman Türk ordusu, kahraman Mehmetçik dediğin kim ulan, kim?.. Irgat memo değil mi?.. İşçi Memet değil mi ?.. Hepsi aynı Memet değil mi ulan?.. Nah işte o Memet üniforma giyince "Memetçik" oluyor!.. Ya, diyorum, komünist takımı yavaş yavaş onun aklını çeler de artık bizi dinlememeye başlarsa, o vakit bir "Emniyet Subapı" gerekmez mi?..

T - Haa, evet, gerekir tabii!..

Ş- İyi ya işte!.. İnönü'den iyisini nerden bulacaktık?.. Hiç böyle enayilik yapılır mı, hiç böyle güzel bir ekip bozulur mu?.. Yarın kuyruğumuz sıkışırsa artık Ecevit Mecevit toparlayamaz milleti bir daha, onun peşinden bir daha gitmezler kolay kolay... Yeni umut lazımdı, yeni..

T - Yani bu işin bizim için iyi olmadı diyorsun, değil mi şef?..

Ş - Tabii iyi olmadı!.. İktidarda Sunalp, muhalefette Calp!?..İki tane Evren partisi!.. Ulan bu numarayı biz yaparız ama Evren yüzüne gözüne bulaştırır.. Çünkü, arkası yok, Süleyman bey ikaz etmişti, yerden göğe hakkı varmış : "Fazla yağ çekmeyin bu herife, yoksa hiç gitmez . Her söylediğinize inanıyor " demişti.. Bak, dediği nasıl da çıktı!.. Kendi kuvvetli başkan.. İktidar partisi de onun muhalefeti de.. Bülent Ulusu' yada "Son dakika gölü" olmak üzere yedekten tutuyor. Savaş planı san ki!

T - Vay be şef, sahi, haklısın.. Hiç böyle düşünmemiştim..

Ş - (İçinden).. Öyle düşünebilmek için daha çok fırın ekmek gerek!.. Hem maazallah böyle düşünebilsin, şimdi benim koltuğum da sen oturordun. (Dışından) Yavaş yavaş yavrum.. Acele etme.. Bir gün Bizler bayrağı size devredeceğiz.. Onu hakkıyla taşıyabilmek için iyi yetişmek lazım.. İşte bugünkü dersini iyi hatırla.. Bizim daima iyi bir Emniyet Supabına ihtiyacımız vardır.. Kontrol elden gider gibi olunca, halk bizi dinlemez olunca, onun peşine takılmalı..

T - İyi ama şef, bu işin de tehlikesi yok mu? Bak, bundan 10 yıl önce, Ecevit az daha tam iktidara geliyormuş, hem de "Toprak işleyenin olacak, su da kullananın "diyerek!..

Ş - Eee, iktidara gelmiş de toprak işleyenin mi olmuş, su kullananın mı?.

T - Yoo!?..

Ş - E, bir düşünsene evladım, niçin?.. Bu işin can damarı, PARANIN KİMDE OLDUĞUNDA yatar.. Yani parayı getiren fabrikaların filan falan .. Dikkat et bak, Ecevit bile "Toprak" dedi "su" dedi... "Fabrika çalışanın olacak" diyebildi mi?.. Diyemedi!.. Onun ince hesabı şuydu: En kuvvetli takım fabrika sahipleri..Toprak ağası gibi cahil hıyar da değil!.. Kendini tehlikede görürse, toprak ağasını kolayca feda edebilir, aracı tüccarı da!.. İşte zırt pırt "Düzen değişmeli" dediği buydu. Zaten o bizden çabuk pes ettiği için bu hedeflere bile varamadan çanına ot tıkadık.. Hatırlamıyor musun piyasada hiç bir şeyin bulunmadığı günleri?.. Uzayıp giden kuyrukları?.. Unuttun mu petrolsüz kışı?.. Dünyanın her köşesinden dilenci gibi döviz dilendiklerini?..12 Eylül'den sonra gelen krediler o zaman niyegelmedi sanıyorsun?..

T - Vay bee.. Örümcek ağı gibi bu iş şef!.. Ama gene de kumar bu "Supap" işi.. Bak Şili'de Allende?

Ş - Evet, arada bir dozu zamanında ayarlayamadıkları da olur.. Ama en son çareyi devamlı el altında tutar bizim "Enternasyonal" takım.. Allende ne oldu?.. Önce Şilinin altı üstüne getirildi.. Bir yandan grevler mrevler, öte yandan anarşi- manarşi..Pinoşenin gelişi Çarşambadan belliydi!..

T - Boşver Pinoşeyi şef, o malum.. Anarşiyi de biliyoruz da MANARŞİ nedir?..

Ş - Öff!.. Burnunun dibinde olup biteni görmekte bu kadar direnirsen sen sittin sene gazeteci olamazsın.. Ulan dangalak evladım?.. Aynı şey bizde de olmadı mı?.. "Sağcı-solcu diye millet ikiye bölünüp birbirini kırıyor diyorduk" da sen bunu hakikat mı sanıyordun?.. Yahu, polisin haberi olmadan kim sular idaresi duvarına çıkıp 1 Mayıs mitingine makinalı tüfekle kurşun sıkabilirdi?.. Kaç adam vuruldu uzaktan, dürbünlü tüfekle?.. Senin anarşist dediğin çocuklarda böyle profesyonelce cinayet işleyecek tecrübe ne gezer ?.. Yat kalk duacı ol MİT'e 'KONTR-GERİLLA' ya!.. Anladın mı şimdi?..

T - Patron ben yavaş yavaş fırttırıyorum, aman derse ara ver, aklım almıyor hepsini birden ...

Ş - Tamam, tamam.. Zaten çok gevezelik ettik, artık işimize bakalım.. Getir bakalım sayfa eskizlerini neler var, neler yok, görelim..

(Tanju sayfa eskizlerini getirir, şef beğenmeyen bir ifadeyle inceler.)

Ş - Olmuyor, olmuyor !... Yahu ben ne dedim size?.. Hani üç kişi desteklenecekti?...

T - İyi ya patron, ilki Sabancı idi.. Daha çok ilan verecekti bizim yayını beğenirse.. Biz de AKBANK eki yayınlamıştık ya?..

Ş - Oğlum, Hacı Ömer Sabancı, Çukurovalı hıyarın tekiydi. Ama çocuklarının hepsi Amerikalarda okudu..Sakıp bey öyle adi reklamlardan hoşlanmaz.. Hemen Magazin muhabirlerinin en iyisini yollayın, modern bir reklam yapsın onun için..

T - Ama şef, Sakıp bey daha doğru dürüst Türkçe bile konuşamıyor... "K" harflerini "G" olarak söylüyor : "Gel bagalım Argadaş" filan...

Ş - *Yahu sen ne kalın kafalıymışsın Tanju?... Süleyman beyin yanına yolladım seni.. Hala anlamadın mı ki bu diyalekt numarası tiyatrodan ibarettir?.. Süleyman bey de, Sakıp bey de Türkçenin dik alasını konuşur istediğinde .. Eğer onlar "Büyük "yerine "Böyük" diyorsa, "Kardeş" yerine "Gardaş" diyorsa,elbet bir bildikleri vardır da ondan... Ulan Tanju, bu işi solcular bile anladı, sen hala anlamadın.. Bak solcu şarkıcılara : "Gardaş" diyorlar onlar da!.. Yoksa bal gibi "Kardeş" derler konuşurken..*

T - Ben pes ettim artık şef, kafa diye birşey kalmadı.. Vazgeç bana ders vermekten .. Direktifleri ver, yapalım!..

Ş - *Hmmm... Bekir Çelenk hakkındaki yazı iyi, yalnız başlığı zayıf!.. Değiştirin. Öyle bir başlık olsun ki sıradan adam üstünde acıma ve sempati uyandırsın... Meselaaa, meselaaaa?? Tamam!... Yaz bakalım: "Türkiye'deki hakim, babam olsa, beni tutuklar!...*

T - Tabii tutuklar şef, herif silah kaçakçısı baba'lardan değil mi?..

Ş - Tanju, çeneni tutacak mısın, yoksa tekrar derse başlayayım mı ?..

T - Tutuyorum, tutuyorum!...(Yakında tüfek reklamı basacağız demek ki..)

Denktaş'ı reklam eden yazı nasıl?..

Ş - Yazıyı boşver, onu okumakla okuyucu bile vakit harcamaz, ben mi harcayacağım?.. Ama başlık iyidir : "Kıbrıs Türkünün kaderini çizme savaşı veren lider"...

T - Şef, Allah rızası için öldürme beni.. Yahu, sen dedi̇ğ mi̇sin, "Bu Denktaş kadar aşağılık herif görmedim, menfaati için satamayacağı insan yoktur" diyen?..

Ş - Evet, ben dedim, hep de söylerim... A benim caanım Tanjucuğum.. Sen de benim için ağzına geleni söylemiyormusun dışarda?..Ama burda?.

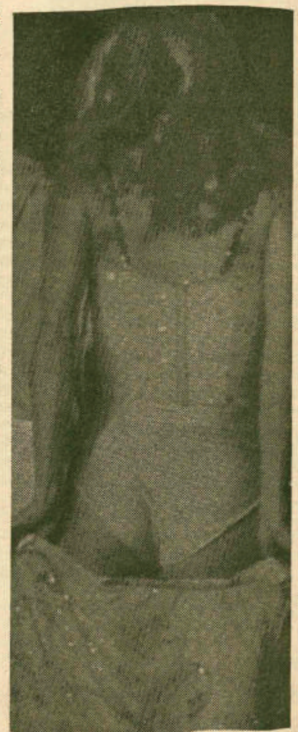
T - Ama şef, hık... pık!..

Ş - Üzülme Tanjucuğum, bu işin adeti böyledir.. Özel işimiz başkadır, mesleğimiz başka... Birbirimizin arkasından söver, yüzüne överiz. Hem bu işin sadece bizde böyle olduğunu sanma, başka ekiplerde de aynı gelenek sürüyor.. Aynı topraktan çıkmışız ne olsa ..

T - Yeter şef, hiç değilse bu günlük yeter bu kadar ders..

Ş - Mmmm... Sabancıya, Denktaş 'a ve Bekir Çelenk'e destek yazıları tamam... Ammaaa.. Bu sayının MAGAZİN tarafı eksik ..

T - Ne yapmalı şef?..

Ş - Çıplak kadın fotografı koyun...

T - Ama şef, biraz fazla olmuyor Hem dini bütün geçiniyoruz, hem çıplak kadın fotografı?.. Bizim gazetenin başka isim altında çıkan başka yayınları var, "HAFTA BAŞI" gibi.. O işleri orada yapıyorduk ya?..

Ş - Onların tarzı başka, bizimki başka!... Biz bir konuyla bağlantı kurar, gene ilk sayfaya bir karı resmi yerleştiririz.. Tiraj önemli evladım, tiraj.. Yeter ki çark dönsün, para gelsin.. O geldikçe devamlı kuvvetlisin, her zaman iktidarsın... Ama vicdanın çok rahatsız olduysa, al sana hazır panzehir.. Kuran kursu fotografı gelmedi mi yeni?..

T - Sürüyle var şef...

Ş - Hah, koy işte onlardan birini: şöyle takkeli yavrularımız görünsün ön sayfada: Kim bilir göğüsleri kabarır gazete resimlerini görünce...Koy onu da ilk sayfaya..

T - Çıplak kadının yanına mı?..

Ş - Hiç yanına olurmu dangalak?..

T - Çıplak kadının yanına mı?..

Ş - Hiç yanına olurmu dangalak?.. Millet o kadar da hıyar değil!.. Sayfalar ayrı olacak!. Bir sayfada ruhunu tatmin edecek okuyucu,öteki sayfalarda bedenini .. Ne var, ne oluyosun?..

T - Böğğ... Böğğğğ!... Bööööğğğğ!..

Ş - Tüh Allah belanı versin.. Miğden bulandı da neye kenefe gitmedin?... Rezil ettin ortalığı ulan, hasta mısın nesin?...

Gelecek sayıda : Tanju'nun sonu!..

Dünya Barış Kurultayından notlar

"Savaşsız, sömürüsüz" bir dünya özlemi bu. Dil, din, milliyet, inanç ayırımı gözetmeksizin dünyanın 133 ülkesinden 3500 delege, **"Nükleer Savaşa Karşı Dünya Barış Kongresi"**ndebir araya geldiler.

Gözlemciler, bu kongrenin, şimdiye değin yapılan barış kongrelerinin en büyük ve kapsamlısı olduğunu ifade ediyorlardı. Cübbeli, sakallı, sakalsız papazdan, Hahamdan, Patrikten, sarıklı uçkur pantolonlu imama, ulusal giysiler içinde Hintliden, kara derili zenciye, Arap'a, Avrupalı mini etekli kadından çarşaflı Asyalı kadına, bilim adamı, yazar, sanatçıdan, parlamentere, devlet adamına değin insanların harman olduğu bir kongre... Kapitalist, sosyalist, emperyalist güdümlü yoksul ülkelerden dökülmüş gelmişlerdi, Avustralya'dan El Salvador'a, Amerika'dan Gine'ye, dünyanın dört bucağından derlenmiş delegelerin oluşturduğu bir kurultay...

21 Haziran 1983 tarihinde Çekoslavakya'nın Başkenti Prag'da başlayan Dünya Barış Kongresi, 26 Haziran 1983 gününe değin çalışmalarını sürdürdü. Toplantının amacı Kurultayın adından beliydi, nükleer bir savaşa karşı çıkmak, savaşsız ve sömürüsüz bir dünyadan yana ağırlık koymak...

Kongre, **"Kültür Palas"** ta başladı, çalışmalar bir hafta boyunca burada sürdürüldü. Türkçesini söylemek gerekirse, adına yakışır bir saraydı bu yapı. Dinleyiciler, basın görevlileri ile 4500 kişiyi aşan bir insan seli, bu yapının içine girer girmez kayboluyordu, düzenli kanallarla toprağı sulamaya akıtılan bir nehir gibi... Yapının içi her türlü modern teknik araçlarla donatılmıştı. Kongre salonunda komisyon odalarında yapılan konuşmalar anında altı dilden veriliyor, delegeler koltuklarında bildikleri dilden konuşmaları izleyebiliyorlardı. Konukların çayı, kahvesi, birasına değin her şey inceden inceye hesap edilmişti. Otellerdki yerleşim işi, otobüs seferleri, gezi programları, görevli personelin davranışları ve insan ilişkilerindeki incelikleri, saygıları ile organizasyondaki bu başarı tüm delegelerin ilgisini çeken konulardan birisiydi.

Prag'daki Barış Yürüyüsü'nden bir görüntü

Başkanlık Divanında, çeşitli ülkelerden siyasi partiler, hükümet temsilcileri ile uluslararası ilerici hareketler, Unesco, Birleşmiş Milletler vb. organizasyonların temsilcileri yerlerini almışlardı.

İlk konuşmayı ev sahibi durumunda olan Çekoslovak Komünist Partisi Genel Sekreteri Gustav Husak yaptı. Nükleer savaş tehlikesini gündemde tutarak uluslararası gerginliğ yaratan, **"savaş kışkırtıcısı"** ABD yönetimini suçladı. Daha sonra Dünya Barış Konseyi Başkanı R. Chandra ve sırası ile öteki konuşmacılar söz aldılar. Konuşmacılar ABD emperyalizminin dünya üstünde, özellikle yoksul ülkeler üstünde kurduğu baskı ve sömürü hegemonyasından, nükleer savaş planlarından, savaş kışkırtıcılığı ile dünya barışını tehlikeye soktuğundan söz açarak Regan hükümetini suçladılar ve dünyayı kana boğacak nükleer savaş tehlikesi karşısında tüm insanlığı ortak dayanışmaya, savaşa karşı, barış mücadelesine çağırdılar.

Bu arada 8-10 arasındaki çocuklardan oluşan değişik giysiler içindeki öğrenciler sahnede, savaşı ve barışı simgeleyen ilginç gösteriler yaptılar. Sonra da delegeler arasına karışarak kırmızı karanfiller sundular konuklara...

Bu kurultayda çocuklar hep ön plandaydı. Gösteriler yapıyorlar, korolar halinde şarkılar söylüyor, oyun oynuyorlardı... Gelecek dünya çocuklarındı. Yaşlıların onların dünyalarını kirletmeye ve karartmaya hakları yoktu!

Aynı gün öğleden sonra tüm delegelerin katıldığı **"Barış Yürüyüşü"** yapıldı. Prag caddeleri bir insan seline dönmüştü. Yürüyüş kortejinin toplandığı alanda Sovyet kadın kozmanot Tereschkova, ABD'den Berkley Belediye Başkanı, Hindistan ve İngiltere'den iki delege birer konuşma yaptılar.

Konuşmaların yapıldığı kürsünün altındakı duvara biri kadın, iki kişinin önceden hazırlanmış dövizleri yapıştırdıkları görüldü. Dövizlerde, **"Hangi barıştan söz ediyorsunuz?"** gibilerden Çek dilince yazılmış bir soru cümlesi vardı. Önce kimse bir şey anlayamadı. Daha sonra bunun karşı bir hareket olduğu farkedilince oradaki delegelerden bir iki kişi bu dövizleri söktü. Başkaca da müdahale eden olmadı. Tartışmaya da kimse katılmak istemedi. Yalnız kalan protestocular sessizce ayrıldılar oradan. Daha sonra bunların F. Almanya'dan delege olarak katılan **"Grüner"**eğilimli kişiler oldukları öğrenildi.

KURULTAY DA TÜRKİYE

Delegeler, çalışmalarını çeşitli komisyonlar halinde südürdüler. Eğilime ve isteğe göre oluşturulan bu **"çalışma gurupları"**nın sayısı 11'di. Son iki günde de mesleklere göre ayrıca **"Çalışma Gurupları"** oluşturuldu. Bu guruplarda dünya barışı ve dünya sorunları tartışıldı.

"Ortadoğu, Afrika, Asya ve Latin Amerika"adını taşıyan komisyonda El Salvador, Nikaragua, Şili, özellikle de Filistin halklarının kurtuluş hareketleri üstünde duruldu ve bu ülke halklarının kurtuluş savaşları desteklendi, dayanışma çağrıları alkışlarla onaylandı.

Ne var ki Türkiye gerçeğinin yeterince değerlendirildiği söylenemez. Yaşanan olaylar üstünden teğet geçildi. Oysa ABD emperyalizminin en barbarca oyunları bu ülkede sahneleniyordu. ABD, çevik kuvvetleri, Türkiye'den satın aldığı hava üsleriyle ve buyruğundaki generaller cuntasıyla Türkiye'yi Ortadoğu'da şimdiden bir savaş alanı yapmıştı. Barış Derneğinin ve Yazarlar Sendikasının yönetim kurulu üyeleri 8-15 yıl arasında hapis cezalarıyla yargılanıyorlardı. İşkence tazgahlarında, idam sehpalarında katliamlar sürüyordu. Ve bu kurultaya Türkiye adına katılanlar, yurtdışında bulunan sakıncalı kişilerdi.

Türk delegelerden Refik Şener, cuntanın yurtseverler üstündeki baskı ve terörünü dile getirmeye çelıştı. Avusttralya'dan **"Gençlik adına"** katılan B.N. ise, Ortadoğu sorununun yalnız Filistin sorunu olmadığından, ABD'nin Türkiye'de tezgahladığı savaş planlarından, generaller cuntasının Türkiye halkları üstündeki baskı ve kanlı teröründen söz açarak delegelerin ilgisini Türkiye üstüne çekmeye çalıştı.

Kendi örgütleri adına kongreye katılmış olan Kürt delegelerden Sertaç Bucak, Sıtkı Çelen de Kürt ulusu sorununun giderek Ortadoğu'da en az Filistin sorunu kadar önemli bir sorun olarak ağırlık kazandığını, faşist cuntanın yalnız Türkiye'de değil, Irak'taki Kürtlere bile yaşama hakkı tanımadığını, Türk ordusunun bu amaçla Irak sınırını aşarak katliam provaları yaptığını ifade ettiler ve dünya kamuoyunu Kürt ulusu ile dayanışmaya çağırdılar.

TİP Genel Başkanı Behice Boran, nükleer savaş tehlikesinin dünya geneli içinde Türkiye sorununu da irdeledi, generaller cuntasının ABD'nin buyruğunda her şeyi yapmaya hazır olduklarını vurguladı.

Filistin, El Salvador, Şili, Nikaragua kurtuluş hareketlerini destekleyen delegeler, sıra Türkiye'ye gelince neden susuyorlardı? Bu sorunun yabancı delegeler arasında yanıtı özetle şöyleydi:

"O ülkelerde devrimciler savaşıyorlar. Türkiye'de böyle bir şey yok. Cuntanın karşısında herkes suskun. Kendi ülkenize önce kendiniz sahip çıkmalısınız, sonra da bizlerden dayanışma..."

Bu ifadeler, Türkiye devrimcileri ve anti-faşistleri için doğal ki hiç de onur verici ifadeler değildi. Kurultay'a katılan Türkiyeli delegasyonun da bu alanda yeterli ve tutarlı bir çaba harcadığı söylenemezdi. Delegelerin önceden hazırlanmış ne bir planları, programları vardı, ne de birinin ötekinden haberi...Ve kimin hangi komisyonda ne konuşacağı da belli değildi. **"Durdum Kıbleye, Kıblem Kebaya, uydum imama, Allahu ekber!"** demekti sanki onların görevi.

ARAFAT'IN DRAMI

Kurultay çalışmalarının yarısına doğru Filistin Kurtuluş Örgütü temsilcisi Yaser Arafat'ın gelmesi, kongreye değişik bir hava getirdi. Arafat, tüm delegelerce ayakta dakikalarca alkışlandı. Bu alkışlar aslında Yaser Arafat'ın kişiliğine değil, Filistin Kurtuluş Hareketine karşı delegelerin duyarlılıklarının bir ifadesiydi.

Arafat, konuşmasında Irak'ı dolaylı yollardan kınadı, Filistin Kurtuluş Hareketini baltalamakla suçladı. Ancak buna gücünün yetmeyeceğini ifade etti. Bu arada ABD'yi de sert bir dille eleştirdi, Sovyetler Birliğinin barış politikasını övdü ve desteklediğini söyledi.

Arafat, Sovyetler Birliğinden ABD'ye doğru uzanan bir alan içinde çeşitli politik atraksiyonlar yaptı, fakat ne **"Sosyalist Enternasyonal"**den, ne Arap şeyhleri ve ne de ABD'den umduğu desteği bulamadı.

Ancak, Arafat'ın ayakta dakikalarca alkışlanması hiç de rasgele bir olay değildi. Devletlerden gerekli desteği alamazsa bile Filistin Kurtuluş Orgütünün arkasında dünya halkları vardı.

"Nükleer Savaşa Karşı Dünya Barış Kongresi" 26 Haziran Pazar günü yapılan bir toplantıda ortak bir bildiri metnini onaylayarak çalışmalarını bitirdi.

Bu kongre, dünya barış hareketlerinin bir gövde gösterisi olduğu gibi, emperyalist dünya karşısında **"savaşsız, sömürüsüz"** bir dünyanın yaratılmasından yana olan dünya halklarının aynı zamanda bir dayanışmasıydı.
(D.A.)

San-Der Genel Kurulu toplandı

Federal Almanya'daki Türkiyeli sanatçıların oluşturduğu NRW Sanatçılar Derneği SAN-DER'in 6. olağan genel kurulu, 24 Haziran Cuma akşamı, Essen VHS binasında toplandı. Bir sanat kuruluşuna yakışan olgunlukta fakat oldukça durgun geçen toplantıda üyeler SAN-DER'in daha aktif çalışabilmesinin koşullarını tartıştılar. Yeni dönem için seçimi yapılan kurullarda görev alan sanatçıları bekleyen görevlerin başında, değişik yerlerde yaşayan tüm sanatçılara ulaşabilmek ve Alman sanat kuruluşlarıyla daha yakın bir işbirliğini gerçekleştirmek geliyor.

KELOĞLAN BABASINI ARIYOR

Yücel FEYZİOĞLU

Bütün işçiler hemen dönüp Keloğlan'a bakmışlar. Gerçekten de onlardan biri de Keloğlan'ın babasıymış. Önce gözlerine inanamamış. Keloğlan bir daha bağırmış:
– Babaaa, benim, ben! Keloğlan.
– Vay benim keloğlum, keltoş oğlum. Sensin ha?

Hemen birbirlerine koşmuşlar. Bir yandan sevinç gözyaşları dökerken bir yandan da sıkıca sarılmışlar, öpüşmüşler.
– Oğlum, sen buraya nasıl geldin?
– Baba, baba, can baba, canım sana kurban baba. Sen gittin gideli hiç haber salmadın. Gelirsin diye bekledik, gelmedin. Yıllar oldu. Bizi unuttun, mektup atmadın. Ben de çıktım geldim. Evi değiştirmişsin. Seni orada aradım. Baba seni çok özledim...

Babasının gözleri dolmuş:
– Oğul, kusura bakma, kusura bakma, demiş.

Hemen ustasının yanına gitmiş.
– Benim oğlum geldi, bana izin verin. Oğlumla çıkıp gideyim.
Ustası çok iyi bir kişiymiş.
– Peki, demiş. Git oğlunla hasretini gider.

Birlikte çıkıp eve gitmişler.

SON

Not:

Bir süreden beri bu sütunlarda yayınladığımız Yücel Feyzioğlu'nun masalının tümü "Keloğlan Almanya da" *adı ile kitap olarak yayınlanmıştır. O nedenle tefrikaları, birinci bölümün sonunda kesmiş oluyoruz.* "Keloğlan Almanya'da" *kitabını çocuk okurlarımıza salık veririz.*

ÇOCUKLARA MASALLAR

Özdemir BAŞARGAN

TİLKİ ve KAZLAR

Gün batanda tilkinin biri bir çayırlığa geldi. Bir de ne göre! Güzel ve yağlı bir kaz sürüsü yatıyor çayırda. Tilki kazları görünce güldü de dedi ki: "Beni Allah gönderdi size. Ne güzel oturuyorsunuz öyle hep bir arada. Böylece teker teker yiyebilirim sizi."

Kazlar korkudan sıçrayıp kalktılar. Çığırıştılar, bağrıştılar. Yalvar yakar oldular ki tilkiye, canlarını bağışlaya. Tilkiyse yalvarış yakarışlarına aldırmadı: " Size acıma mucuma yok. Hepiniz öleceksiniz! " dedi.Kazlardan biri yürekliymiş. Ağzını çatıda karşılık verdi:"Biz zavallı kazlar günahkar mı gitsin öbür dünyaya? Acı bize n'olur! Acı bize de, dua edecek bir süremiz ola,günahlarımız bağışlana. Dua ederken biz arka arkaya sıralanır,senin de en yağlımızı seçmen kolaylaşır böylece. "Peki !" dedi Tilki. Hatırlı hayırlı, bir rica. Duanıza başlayabilirsiniz. Duanızı bitirinceye kadar bekleyeceğim ."

Kazlardan birincisi uzun bir duaya başladı: "Ga ga ga ga ! Bir türlü sonu gelmeyince ikinci kaz fazla bekleyemedi ve başladı duasına ga ga ga ga ! O da susmak bilmeyince üçüncüsü başladı duasına ga ga ga ga ! Dördüncü,beşinci.... hepbirden başladılar: Ga ga ga ga !
(Duaları bitince masal da bitecekti. Gelgelelim bir türlü bitmedi.)

PİLİÇ ile FERİK

Bir gün piliç ile ferik fındık dağına gitmiş. Giderken yolda kararlaştırmışlar: "Kim fındık bulursa kardeş payı edecek!" Kabul etmişler. Birden feriğin gözüne iri bir fındık ilişmiş. Hiç ses etmemiş ve tek başına alıp kursağına indirmiş. Fındık öyle iriymiş ki ferik yutamamış, boğazında kalmış. Boğulacakmış nerdeyse. Can havliyle, "Aman piliç kardeş, çabuk su! Ölüyorum diye boğuk sesler çıkarmış" Ferik, koşabildiğince koşmuş, gidip getirmiş suyu. Fakat o yetişene dek piliç ölmüş. Bu masaldan herkesin alacağı dersler var.

KURTLA TİLKİ

Kurtla tilki buluşmuşlardı. Kurt tilkiye demiş ki: "Ömrümde hiç insan eti değmedi ağzıma. Bana bir insan göster de bir de onun tadına bakayım."
Tilki,"olur" dedi, dedi de düştüler yola. Gele gele bir tarlaya geldiler.Bakalar ki karşıdan bir asker gele. Kurt sordu:
"Şu gelen bir insan olmasın?"
Tilki: "Hayır, o insan değil. Bir zamanlar insandı."

Yeşillerin Kongresi tartışmalı geçti

6 Mart seçimlerinde F.Alman parlamentosuna giren Yeşiller'in (Grüne) seçim sonrası ilk kongresi Hannover'de yapıldı. Kongrede ağırlıklı olarak 6 Mart seçimlerinin sonuçları değerlendirildi. Seçim sonuçlarına göre önümüzdeki dönem izlenecek politikanın saptanması gündemin ilk maddesiydi.

Doğu Almanya'dan kaçıp Batı'ya sığınan Yeşiller üyesi Rudolf Bahro'nun konuyla ilgili dağıttığı bildiri ve Yeşillerin bundan böyle **"tutucu çoğunluğa"** hitap etmesi gerektiği yolundaki sözleri büyük tartışmalara yol açtı. Bahro'nun bu konudaki görüşleri yeni değil. Yeşillerin küçük ve kapalı bir protesto hareketi olmaktan çıkıp, geniş tabanlı bir parti olması için SPD'nin solunda bir parti olmaması gerektiğini Bahro, 1981'de de söylemiş, ancak görüşleri ilgi uyandırmamıştı. Hannover kongresinde, 6 Mart seçimlerinin değerlendirilmesi sırasında tezini tekrar ortaya atan Bahro, bu defa en azından üzerinde tartışılması biçiminde görüşlerinin ilgi çekmesini sağladı. Kongrede savunduğu tez özetle şöyle:

"Şayet *'sağa karşı'* olma özelliğimizi devam ettirisek -ki bu bizi SPD ile aynı kaba koyar-, güçlerimizin gelişmesini engellemiş oluruz. SPD'nin solunda yer alırsak, toplumun aynı yüzde 45'lik kesiminin oyları için mücadele etmeye devam ederiz. Halbuki, örneğin Kohl'la alay etmek yerine, onun tutucu değerleri temelinde tartışmalıyız. Böylece *'tutucu çoğunluk'*a hitap eden lisanı da bulmuş oluruz."

Bahro'nun tezini savunanlar ayrıca şunları söylüyorlar:

"CDU/CSU'nun seçilmesinin nedeni programları değildi, başarılı bir şekilde ümit uyandırmaları, sıcaklık ve samimiyet vermeleri, 13 yıl boyunca sosyal demokrat devlet döneminde sözkonusu olmayan değerlere hitap edebilmeleri seçimi kazanmalarında etken oldu."

Bu tezi savunanlar daha sonra, SPD'nin potansiyel çoğunluğun partisi olma durumunun sona ermesinden sonra, Yeşiller içindeki komünizm yandaşı kanadında SPD'nin solunda yer alma isteğinden vazgeçmesini, tutucu değerlere ve ümit ve samimiyet bekleyen tutucu çoğunluğa dönülmesini savundular.

Bu görüşleri eleştiren Hamburg Alternative Liste (AL) milletvekili Rainer Trampert ise özetle şunları söyledi:

"Korkarım, CDU ve CSU' çok fazla pozitif özellik malediliyor. Tutucu değerlerle tutucu kesime hitap etmeye çalışan bir Yeşiller hareketinin ne gibi değişimler geçirmesi gerektiği, neye benzeyeceği konusunda kuşkularım var. Ortalıkta dolaşan bir kağıtta,Bavyera'daki Yeşillere gerçek tutucuların kendileri olmaları ve CSU'yu katı modernlikle suçlayarak tutucu seçmenlere hitap etmeleri söyleniyor. Ama tutuculuğa sahip çıkmak demek, kilisenin rolünü üstlenmek, kadının erkeğe boyun eğmesini, çocuk eğitiminde sertliği ve katı hiyerarşiyi de savunmak demektir. Hayır, Bavyera'daki arkadaşlarımız da bu geleneklere karşı çıkma cesaretini göstermeliler... Sadece Alman halkının değil, tüm insanların çıkarlarını savunmalıyız. Anlamlı bir yaşam istiyoruz. Bunun üstünde *"Millet"* gibi kavramlara ihtiyacımız yok. Bu yüzden bize *"vatansız"* sıfatı yakıştırılırsa, bundan da alınmamalıyız. Bizim gibi enternasyonal düşünen ve 3. dünyayı çalışmalarının odak noktası olarak almaya başlayan kimseler, bu sözü hakaret olarak kabul etmemelidirler."

Bahro'nun tezinin Yeşiller arasında ne kadar sempati topladığını söyleyebilmek zor. Çok çeşitli görüşlerden insanları içinde toplayan Yeşiller'de Bahro'nun tezlerine sempati duyacak kişiler de var kuşkusuz. Ancak, bunların partiyi ne şekilde etkileyebilecekleri, parti içinde ne türden gelişmelere yol açabilecekleri henüz belli değil. Kongrenin sonucu, Alman basınında çok değişik şekillerde verildi. Gazeteler, bu tartışmaları kendilerine yakın partilerin görüş ve çıkaralarına uygun şekilde değerlendirdiler. Kimi, Bahro'nun tezinin büyük sempati topladığını açıklarken, kimi de Bahro'nun izole edildiğini yazdı.

Aachen'de idamlar protesto edildi

Mayıs ayı içinde verilen idam kararlarını ve idamları protesto için Aachen'de AI (Uluslararası Af Örgütü), Solidaritätkomitee für die Türkei, Arbeitkreis Dritte Welt e.v. AC, hakkında idam kararı verilen anti-faşistlerin isimleri yazılı pankartlarla tek sıra halinde şehir içinde bir sessiz yürüyüş yaptılar.

25 Haziran'da gerçekleştirilen yürüyüş sırasında açılan masalarda halka bildiri dağıtılarak, Alman Hükümeti'nin Türkiye'ye yaptığı askeri ve ekonomik yardımları protesto ettiler. Ayrıca Askeri Yönetim'in Irak'ta Kürtlere karşı giriştiği saldırı hareketi de protesto edildi.

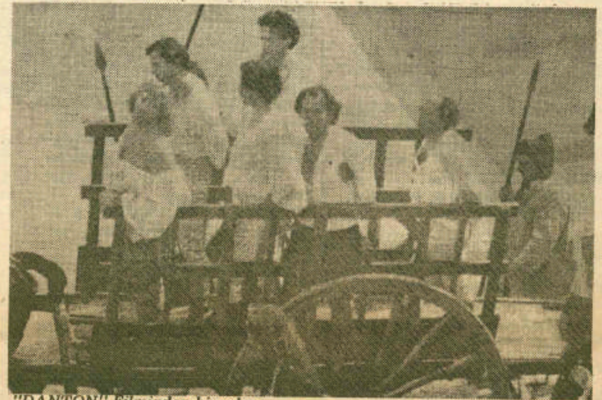
VOLTAIRE'İN ARKADAŞI HÜRRIYETÇİ TÜRK

Yıllarca önce **Voltaire**'in bir kitabını okurken, çok yakın arkadaşı olan bir Türk'ten bahsettiğini biraz şaşırarak, daha çokta gururlanarak okumuştum. Fakat Voltaire'in sözkonusu kitabında , Türk arkadaşının kimliğiyle ilgili bir bilgi yoktu. Yıllar sonra , bu günlerde, fransızların ünlü Robert sözlüğünü karıştıran bir arkadaş şu ilginç cümleye rastladı: **"Les turce insisterent en vain sur l'extration de Cantemi"** (Türkler, boşuna Candemir'in iadesini istediler). Voltaire'in cümlesi, fransiz dilinde 1763 yılında yaratılmış olan "extration" sözcüğünü açıklamaları arasında yer alıyordu. Her iki kaynaktan da anlaşıldığına göre candemir ya da Kandemir, ortalama 1760 yıllarında Fransa'ya siğinmiş bir Türkiyeli hürriyetçiydi. Sultan da kendisini Fransız hükümetinden istemişti. Bir anlamda **"yurda dön"** çağrısı yapmıştı.

Türkiye'deki düşünce tarihi kitaplarında, Türk hürriyetçi geleneği 19. yüzyılda, Şinasi-Namık Kemal-Ziya Paşa dönemine dayandırılır. Oysa hürriyetçi geleneğimizin çok daha eski olduğu, hatta Fransız İhtilali'nden de önceki,zamanlara uzandığ anlaşılıyor. Bu da bugünkü siyasal sığınmacılar olgusunun, tarihsel kökeniyle ilgili çok ilginç bir işarettir. Voltaire'in cümlesi 'Petit Robert' sözlüğünün (1979 baskısı), 741. sayfasında, 'extration' kelimesi bölümündedir.

D.Ö.

11.inci İstanbul Festivali yapıldı

"DANTON" Filminden bir sahne

İstanbul Kültür ve Sanat Vakfı Başkanlığı ile Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ortaklaşa düzenlediği **"11. Uluslararası İstanbul Festivali"** 20 Haziran - 12 Temmuz tarihleri arasında yapıldı. 22. gün süren festival süresinde Klasik ve caz müziği konserleri, Folklor, bale, film, tiyatro, opera gösterileri ile resim ve karikatür sergileri yer aldı.

Festival'in açılışını Adnan Saygun'un **"Atatürk ve Anadolu'ya Destan"** yapıtıyla Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası yaptı.

Bu yıl, önceki yıllara göre yoğun bale gösterilerinin yapıldığı Festivale İskoçya balesi, Senagal Ulusal Balesi, Küba Devlet Balesi, Fransız **"Sessizliğin Balesi"** ve Devlet Balesi topluluğu katıldı. Konserler içinde dikkati çekenler Leningrad Devlet Flarmoni Derneği Senfoni Orkestra'sının Atatürk Kültür Merkezindeki konserleri, Sovyet Piyanisti Vladimir Krainev'le, Türk piyanisti İdil Biret'in Rahmanov, Ravel, Kcabalevski, Prokiev, Çaykovski, Brahms, Mozart ve Strauss'un yapıtlarını sundukları konserler oldu Çağdaş akımlara yer verilmediğinin gözlendiği konserlerde çağdaş bestecilerin eserleri ve çağdaş müzik akımlarının temsilcilerinin yokluğu dikkati çekti. Bu eksiklik caz ve pop sanatçılarının çok yüksek paralar istemesine bağlandı.

Festivaldeki caz müziğinin tek temsilcisi Garj Burton'un konseri izleyenleri etkiledi. Ruhi Su'nun **"Mozaik Vokal"** eşliğinde düzenlediği **"Ölümden önce hayat vardır"** konseri başarılı geçti. Festivalde Kenterler **"Arzu Tramvayı"**, Ankara Sanat Tiyatrosu ise **"Yaz Misafirleri"** ile seyirci karşısına çıktılar.

Film gösterileri bakımından önceki yıllara göre zengin geçen festivalde, daha önce Türkiye'de izlenme olanağı bulunmayan 30 film gösterildi. Bunlar arasında ünlü polanyalı Wajda'nın Fransız devriminin ideolojisini konu alan, **"Danton"** adlı yapıt büyük ilgi topladı. Yine Wajda'nın **"Orkestra Şefi"** adli filmi ve ünlü İtalyan yönetmen Fellini'nin **"Kadınlar Kenti"**, **"Orkestra provası"** gibi filmlerinin bulunduğu bu gösteriler sinemaseverlerce ilgiyle karşılandı.

Bütün bu güzel gösterilerin yapıldığı Festival'e ne yazık ki İstanbul halkı yine katılmadı. Gerek gösterilerin giriş ücretlerinin pahalılığı gerekse düzenleniş biçimi halkın bu gösterileri izlemesini engelledi.

Bazı eleştirel görüşler

Baştarafı 5.sayfada

lumun yapısını ve sınıfların gösterdiği niteliklerin görece özgüllüğünü bir yana bırakalım, öyle sanıyorum ki, elbette parti yoluyla gelişmek zorunda olan Türkiye marksist hareketi parti içi demokratik bilince varmadıkca dün de bugün de başarılı olamayacaktır. (Feodal ahlakın ve burjuva despotizminin ruhunu tevarüs etmeyelim). Bu bakımdan TİP'in sosyalist hareketin dağılmasına yolaçan,sonradan gelen küçük - burjuva anarşizan hareketlerin doğmasında sorumluluk payı küçük olsa da, Türkiye'nin tek marksist partisinin oluşturulamamasındaki sorumluluk payının oldukça büyük olduğunu kabul etmek zorundayız sanırım.

***

Bu yazının dar çerçevesi içinde, sayın İ. Bilen'in görüşleri içinde bize oldukça yanlış görünen bir noktayı da belirtmek zorundayım. Sayın İ. Bilen, Türkiye'deki bugünkü askeri rejimin niteliğini (faşist olup olmadığını) incelerken, bu arada bu rejime faşist niteliğinin verilemeyeceğini delillendirirken, Türkiye Burjuvazisinin yapısını da ilgilendiren şu görüşü öne sürüyor: **"Bizim çözümlememiz, bugünkü rejime karşı kurulacak cephenin olası biçimini de gösteriyor. Örneğin, faşist bir rejimde, bizimle geçici taktik bir işbirliğine yanaşması olasılığı olan kimi büyük burjuva, dahası kimi tekelci çevrelerin, bugünkü durumda cephede yeri yoktur."**

Görüldüğü gibi, bu çözümleme bizdeki burjuvazinin yapısıyla ilgilidir. Ve bize temelde yanlış görünmektedir. Cünkü bu çözümleme gelişmiş monopol ülkeler burjuva sınıflarıyla, Türkiye burjuva sınıfının yapısını bir tutmakta ve Türkiye'deki sınıfsal yapılanmaya çok uzaktan bakmaktadır. Türkiye burjuva sınıfı 1908'den bu yana **'süregen bir bunalım'** içindedir. Bu bunalımı da, Türkiye kapitalist ekonomisinin, kapitalist dünya içindeki **"monopol çevre"**(1) ya da periferi (2) koşulları içinde geliştiğinden aşması, bu dönemde, olanaksız görünmektedir.(3) Bu yüzden Türkiye'ye, klasik faşizmin tanımlamasına uygun (Alman Nazizmi gibi, İtalyan Faşizmi gibi) bir rejim gelsede **"kimi burjuva, dahası tekelci çevrelerin"** marksistlerle **"işbirliğine yanaşması"** olanaksızdır. Klasik faşizmlerin Türkiye'de boyatması -bugünkü dünya koşulları içinde- biraz eskiye dönük bir düşsellik taşisa da, faşizm koşullarında burjuvazinin yukarıda belirtilen çevrelerinin bizle işbirliğine yanaşabileceği büsbütün düşsel görüştür. Öyle sanıyorum ki, bu sınıflar Türkiye'de yapıları gereği daima otokrasilerle, diktatörlüklerle, despotizmlerle olduğu gibi, faşizmlerle de içiçe olacaklardır. Bu yüzden Türkiye'de demokrasiyle toplumsal devrim arasındaki uzaklık yakın olduğu gibi, burjuva demokrasisinin gerçekleştirilmesi de, önemli ölçüde tekelci çevrelerle, büyük burjuvazinin bazı kesimlerinin tasfiyesini gerektirmektedir. Geçtiğimiz dönemde bazı gençlik çevrelerinin **"devrim"** ilkesini en öne çıkarmaları, politik ve taktik-stratejik açıdan çok yanlış da olsa, sanırım bu toplumsal-yapısal olgunun sezgisini taşımaktaydı. Gene, öyle sanıyorum ki, ülkemizde sosyal-demokratik görüşün başarısızlığının maddi temelleri de bu yapının içinde yatmaktadır. Basitleştirerek söylersek, milli burjuvazi olmadan sosyal-demokrasi de başarılı olamaz. Burjuva sınıfımızın özgül yapısının, tarihsel oluşumu içinde biraz daha yakından incelenmesi bizi bu gözlemlere kolayca götürecektir.

***

Bugün bu tartışmaları yapmamızın acıklı bir yanı vardır. Türkiye'nin içinde bulunduğu koşulların, sadece çözümleme eksikliklerinden, demokratikleşmenin yetersizliğinden, kişisel ve politik davranışlarımızdaki düğümlenmelerden, bilinç düzeyimizin, kitlenin kültürel düzeyinin düşüklüğünden gelmediğini ben de biliyorum. Nitekim görece demokratik bir ortamda, eksik bulunan çözümlemeleri tamamlama olanağı da şu ya da bu biçimde bulunabilirdi. Ülkemiz bu yapısal durumu ile sosyalistlerin bilinçlerine ilişkin sorunlar yanında, çok ağır bir biçimde ABD emperyalizminin bir dış müdehalesine de maruz kalmıştır. Bu yüzden amacım sonucun sorumluluğunu şunun ya da bunun üzerine yıkmak değildir. Ama, ülkemizde maddi bir devrim ya da köklü bir dönüşüm yapmadan önce, bir düşünsel devrim de yapmamız gerektiği anlaşılıyor.

---

(1) Yahya S. Tezel'in kullandığı terim: **"Cumhuriyet Döneminin İktisadi Tarihi"(1923-1959)** Ankara, 1982, Yurt Yayınları. Yazarın kitabının kaynaklar bölümünde belirtilen bir dizi çalışması.(s.484)

(2) Genç bilim adamı Çağlar Keyder'in kullandığı terim. Bkz: **"Dünya Ekonomisi İçinde Türkiye"** (1923-1929), Ankara 1982, Yurt Yayınları. Yapıtın İngilizcesi: The Definition of a Peripheral Economy, C.U.P. 1981). Aynı yazarın: **"Emperyalizm, Azgelişmişlik ve Türkiye"**, 1976, Birikim Yayınları. **"Pro-endüstri Kavramı ve Emperyalizmin Yol açtığı Tahribat"**, Toplum ve Bilim, sayı 13. **"Çin'in ve Osmanlı İmparatorluğunun periferileşmesi"**...v.b. çalışmalar.

Bu konularda yapılan çalışmalar sadece bu gösterdiklerimden ibaret değildir. Son on yılın Türkiye bilimsel yaşamında, 20. yüzyıl Türkiye ekonomisinin yapısını ve işleyişini ortaya çıkaran pek çok bilimsel çalışma yapılmıştır. Genç bir bilim adamları kuşağı bu misyonu üstlenmiş görünmektedir. Bu çalışmalar sonucu, Cumhuriyet dönemiyle ilgili genel yargılarımızla, bizi yanlış çözümlemelere götüren birtakım önyargılarımızı yeniden gözden geçirmemizi sağlayacak pek çok veri ve düşünce vardır.

(3) Çevre ekonomilerin, kapitalist metropole bağlanması, bu çevre ekonomilerde sanayi sermayesi birikiminin yaratılması şansını ortadan kaldırır. Böylece Türkiye gibi çevre ekonomilerde yaratıcı kapitalist sınıflar değil, aracı ve komisyoncu kapitalist sınıflar doğmaktadır. Türkiye gibi bağlı çevre ekonomilerinin, bugünden yarına yarı-çevre, daha sonra da metropol ekonomisi haline gelme doğrultusunda yapısal bir değişme göstermesinin belirtileri (ya da tarihsel mkoşulları) pek de ortada görünmemektedir. Yaşadığımız despotizmlerin maddi temeli belki de bu oluşumdur. D.Ö.

18 Haziran Kreuzberg

Başarılı bir dayanışma eylemi

18 Haziran cumartesi günü Türkiyeliler ve Berlin unutulmaz olaylar yaşadı. Türkiyelilerin en yoğun yaşadığı Kreuzberg semti o gün Türk -Alman dayanışmasını ve CDU hükümetinin polisiye baskısını, zorbalığını yaşadı.''Konservative Aktion'' (Tutucu Eylem) örgütünün Türkiyelilere zorla geri dönüş bildirisi dağıtmak (bunu maskelemek için Gül ile birlikte vermek)istemesi üzerine büyük bir karşı yürüyüş yapıldı. Yürüyüş zorla polis tarafından dağıtılmak istenince olaylar başladı. Kreuzberg'ın her köşesinde, her sokağında polis - gösterici çatışmaları saatlerce sürdü...

Özellikle 1980'lerde başlayan ve giderek hızını arttıran YABANCI DÜŞMANLIĞI: ZORLA GERİ GÖNDERME PLANLARI içinde yaşadığımız izin döneminde bile azalmadı. Son olarak Konservative Aktion adlı gerici bir örgüt 17 Haziran 1953 olaylarının 30. yılı nedeniyle Berlin'de 17-18-19 Haziran tarihlerinde bir kongre düzenlemişti. Bilindigi gibi 17 Haziran 1953 'te Doğu Berlin'de bir işçi ayaklanması olmuş ve daha sonra bu ayaklanmaya Batı Almanya yönetimi gerici anlamda sahip çıkmıştı. Böylece her sene 17 Haziran Almanya'da Birlik ve Özgürlük bayramı olarak kutlanmaya başlanmıştır. İşte bayram gerçekçe gösterilerek düzenlenen kongre günümüzdeki sorunlara da el atarak çerlarına tepki olarak gelişen ev işgalleri Berlin'de çok geniş bir desteğe sahipti. Ev işgalcileri ayrıca komşuluk ve mahalle düzeyinde yeni yaşam biçimleri denemeleriyle de ilgi çekiyorlardı. Bu çerçeve içinde tüm Berlin'de propaganda yürüten gruplar geniş bir dayanışma hareketi yaratmayı başardılar. Öyle ki olası geniş bir muhalefet hareketinden korkan CDU'lu Belediye Başkanı R.Weizsecker ve CSU Genel Başkanı F.Strauss kongreye katılmaktan vazgeçtiklerini açıklamak zorunda kaldılar. Buna rağmen Batı Almanya'dan özel olarak getirilen 1500- 2000 kişilik grup öğrenci yurtlarında barınamayınca Polis gözetiminde spor salonlarında yatırıldı ve beslendi.

17 Haziran günü ICC salonlarında kongrelerini başlatan "Konservative Aktion'' aynı gece Doğu Berlin duvarı önünde meşaleli bir miting yaptı. 18 Haziran sabahı ise sıkı bir polis koruma kordonu altında Postdamer caddesindeki işgal edilmiş bir evin önünde konuşma yaptılar. Konuşma sırasında işgal evinden yükselen sloganlar ve müzik konuşmayı anlamsız hale getirmiş ve göstericileri ürkütmüştü.

Ve "Konservative Aktion"un programında öğleden sonra Kreuzberge doğru yürüyüş ve geri dönüş bildirisi dağıtma vardı. Ama bunu yapmadılar, yapamadılar,programlarından çıkarmak zorunda kaldılar. Çün-

çevesini genişletmiştir. Kongrenin amaçları arasına Doğu Berlin Duvarına ve Sovyetler Birligine ait binalar önüne siyah çelenk bırakmanın dışında EV İŞGALCİLERİNE karşı eylem yapmak ve de Kreuzberg'te Türkiyelilere zorla GERİ DÖNÜŞ BİLDİRİSİ dağıtmak alınmıştır.

Böyle bir kongrenin hazırlıklarını duyan Alman ve Türkiyeli tüm gruplar Alternative Liste'nin (AL) desteğiyle bir karşı eylemin düzenlenmesini ve Kreuzberge o gün karşı eylemcilerin sokulmamasını kararlaştırdı. Ayrıca Kreuzberg'in tüm girişçıkışlarının kontrol altına alınması ve büyük bir FEST yapılması alınan kararlar arasındaydı. Bu arada "Konservative Aktion'' tarafından Ev İşgalcilerinin ağır şekilde suçlanmaları havayı daha da gerginleştirdi. Uygulanan Konut ve Kira politikakü hemen yakınlarında Kleistpark civarında binlerce Türk, Kürt, Alman ve niceleri birikmiş, Kreuzberg'e yürümek için bekliyorlardı. Yürüyüş öğleden sonra başladığında yürüyüşçülerin sayısı 20-25 bini bulmuştu. Yürüyüş boyunca Berlin sokaklarında gerek Türkiyelilerle gerekse de ev işgalcileri ile dayanışma anlamında sloganlar atıldı, pankartlar taşındı. CDU yönetiminin sert şekilde eleştirildiği ve Kreuzberg'in yeniden canlanan aşırı sağ güçlerin saldırı alanı haline gelmesine izin verilmeyeceği sloganları altında yürüyüş Kreuzberg'e ulaştı. Kreuzberg'in ana noktalarında olan Kottbusser Tor alanına gelindiğinde polisin bir saldırı ile yürüyüşü dağıtacağı havası iyice eğemen olmaya başladı.Alanın her tarafını çeviren yüzlerce polis arabaları ve binlerce polis yürüyüş kordonunun daha yarısı alana girmeden olayı başlattı. BİRKOM pankartı asmaya çalışan iki Türkiyeli devrimciye saldıran polis aynı anda heryerden copla kitleye saldırmaya ve göz yaşartıcı bombalar atmaya başladı O sıralarda Kreuzberg Marianenplatz'da yürüyüş sonrası Fest'i için hazırlanan kitleye de saldırıya geçen polis tüm Kreuzberg sokaklarında, kavşaklarında geniş bir direnişle karşılaştı.

Yürüyüş konvoyu dağılarak Kreuzberg'te sokak başlarında barikatlarla polise karşı koymaya çalıştı. Senelerdir polisle sokak çatışmalarına alışmış Berlin'li yürüyüşçüler ve de ilk defa Türkiyeli grublar-Kreuzberg'li Türk aileleri saatler boyu Kreuzberg'i savundular. Çatışmalarda oldukça fazla yürüyüşçü ve polis yaralandı. Olaylar tüm gece boyunca yer yer sürdü.

Sokak çatışmaları sırasında ilk başlarda seyirci duran Türkiyeli aileler giderek yer yer olayın içine girdiler,polisle çatıştılar. Ve Konservative Aktion eyleminin gerçek yüzünü öğrendiler.

Yürüyüş, Türk gerici basının tüm çarpıtmalarına rağmen amacına ulaşmış sayılabilir. Yalnız böyle bir büyük dayanışma eyleminin sonunda polis saldırısının gerçekleşmesi ve çatışma, eyleme sadece dayanışma anlamında gelmiş geniş bir kitleyi rahatsız etmiştir. Bu olumsuz sona rağmen yürüyüş Türkiyiyelilerin yalnız olmadığının çarpıcı bir şekilde vurgulanması oldu. Ve de "Konservative Aktion " gibi yabancı düşmanı güçlerin Berlin'de hele de birarada yaşama konusunda kendine özgü yeni deneyimlerin geliştiği Kreuzberg'te hiç bir yerleri olmadığı bir kere daha ortaya çıktı.

Bu arada son bir nokta olarak şu söylenebilir; bu eylemden bir hafta önce BİRKOM ve diğer güçler tarafından yapılan mitinge katılım sadece 1500 dolayında olmuşken bu eylem 25 bin kişilik bir güç toplamıştır. Bu, Almanya'ya yönelik dayanışma-protesto eylemlerinde kullanılan Motiflerin ve Araçların ne derece önemli olduğunu göstermektedir.

BLUMEN - AKTION der KONSERVATIVEN IN BERLIN-KREUZBERG, 18.6.1983

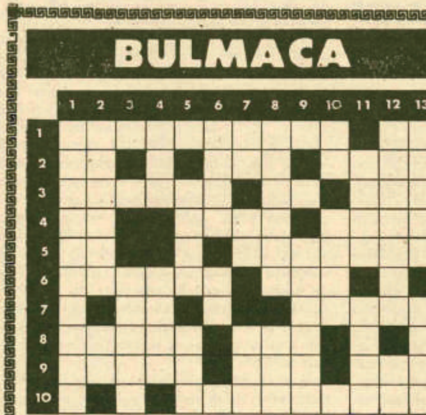
Konsolosluklarda işçilerden zorla para alınıyor. Karşı çıkanlar dövülüyor

14 Haziran günü bir grup konsolosluk görevlisi, konsolosluk önünde bekleyenlere saldırdı. Olay bir işçinin kendilerinden rüşvet istenmesine karşı çıkması üzerine oldu. Saldırı olayı şöyle gelişti.

Konsolosluk önünde 14 Haziran günü 300'e yakın insan birikmiş ve işlerini yaptırmaya çalışıyorlardı. Hepsine sıra numaraları dağıtılmıştı. 252 numaraya kadar içeri alınmıştı. Bu sırada bir konsolosluk görevlisi pencereden alaylı bir şekilde bakarak ''artık kimseyi içeri almıyoruz, beklemeyin" diye seslendi. Bekleyenlerden itiraz gelmeye başlayınca, "beklemeyin bizim de istsrahatimiz var diyen görevli bu sözlerinin ardından, 5'er mark veren hemen içeri girer, eller cebe" diye bağırmaya başladı. Sırada bekleyen işçilerden birisi itiraz etti ve " bu nasıl devlet memurluğu, bizden açık açık rüşvet istiyorsunuz'' dedi. Bunun üzerine görevli, ağız dolusu küfürlerle, itiraz eden işçinin üzerine saldırdı. Tekme, tokat işçinin üzerine saldırınca, biz araya girmek istedik. Bu sırada konsolosluktan fırlayan üç kişi, önüne gelen herkese tekme tokat saldırmaya başladı. Bir çok vatandaş çeşitli yerlerinden yaralandı. İlk itiraz eden işçi ellerinden zor kurtularak kaçabildi. Bunun üzerine görevliler "gördünüzmü o kaçanın fikri görüşü ayrı, onun niyeti belliydi zaten" diyerek olayı kapattılar. Ama, olay yerinde çantasını bırakan bu işçi tekrar geri dönünce, bu dört görevlinin tekrar saldırısına uğradı ve zorla Konsolosluğa sokuldu. İçeriye zorla alınan işçinin başına gelenler hakkında hiç bir bilgi alınamadı.

ARBED'te 3 bin işçiye çıkış veriliyor

AEG-Telefunken gibi büyük bir firmadan sonra Saarland eyaletinin en büyük Çelik İşletmesi Arbed iflasla karşı karşıya olduğunu açıklayarak devletten yardım istedi. İflas tehlikesi ile karşı karşıya olduğunu bunun içinde fırmanın bir kısmını daraltarak 3 bin işçiye de çıkış vereceklerini açıkladı. Devlet 180 milyon mark yardım yapacağını açıkladı. Bugün zor durumda olan Alman Çelik İşletmesinin devletin ön gördüğü 3 mılyar marklık yardımı az buldu. Bugüne kadar 1300 işçiye çıkış verildiği gelecek dönemde de 3 bin işçiye çıkış verileceğinin kesin olduğu söylendi.

SOLDAN SAĞA

1- Almanya'daki taleplerimizden, - Son günlerde dünyada milyonların aradığı, 2- Tersi soru eki, - Evsizlerin ödedikleri, 3- Kirli, - Tersi duman karası, 3- Türk vatandaşının alışık olduğu bir hastalık, 4- Beyaz, - Tersi anlam, - Tersi insan, 5- Alınması uğrunda insan öldürülen şey, - Derneklerde verilir, 6- Halk dilinde hapishane, - Biricik 7- Tersi eşek anırması, - Bavul, 8- Çocuklara verilir, - At ayağına çakılır, 9- Zenginlerin tatil yaptıkları yerlerden, - bağlaç, - eşyae, 10- Tersi avanta

YUKARIDAN AŞAĞIYA

1- Yabanellerde çektiğimiz, 2- İşçi, - Nota 3- İstanbul'da mücadele verip, faşist köpekler tarafından katledilen bir yoldaşımız, 4- Bağlaç, - sürekli 5- Bir araba markası, - Nefret, 6- İhanet eden, - Tersi, genişlik, 7- Küçük zaman, - İskambilde birli, - Bir çalgı, 8- Kader, - Bir erkek ismi, 9- Camide okutulur, 10- Tersi soru eki, - Plastiğin serti 11- Tersi, Alman faşisti, - Bir hayvan, 12- Düşüncelerini kontrol edebilen, - Yemek, 13- Babalardan yenilir, - Tokat'ın bir ilçesi.

GEÇEN BULMACANIN YANITI

SOLDAN SAĞA: 1-Metodoloji, Faça, 2-Eşineğitim, Imar, 3-Tenakuz, Etol, 4-Alet, Lorentiyum, 5-Fer, Politeizm, 6-Im, Kot, Plo, 7-Zet, Zupot, Epope, 8-Ikili, Olein, Yap, 9-Tilik, Gani, 10-Feci, Itnide, Ok, 11-Ilnevüg, Onama, 12-Kadri, Alkaliler, 13-Ama, Zamir, 14-Hazime, Apati, 15-En, Tantanalı

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1-Metafizik, Ikahe, 2-Eşelemek, Flaman, 3-Tiner, Tirendaz, 4-Onat, Cer, 5-Dek, Pozitivizm, 6-Oğulotu, Aet, 7-Lizol, Poligam, 8-Ot, Riyolit, Li, 9-Jilet, Teknokrat, 10-Im, Nep, Ina, Pa, 11-Etilen, Dalyan, 12-Fitizop, Gemi, Ta, 13-Amoym, Oya, Alkil, 14-Çalu, Pano, 15-Ar, Mo, Epikuros.

Marx'ın ölümünün 100. yılı anısına

Marx'ın güncelliği

Prof. Dr. Hakkı Keskin

Faşizmin gölgeleyemediği tüm diğer ülkelerde "Karl Marx'ın" ölümünün yüzüncü y ılı törenlerle anıldı. Marx'ın doğduğu ev Alman Sosyal Demokrat Partisinin'de önemli katkılarıyla restore edilerek Federal Almanya'nın güzel kenti Trier'de müze haline sokuldu. Büyük paralar verilerek Marx'a ait henüz yayınlanmamış yazılar ve müzeye konabilecek eşyalar toparlanmaya çalışıldı.

Sosyalist ülkeler, özellikle Doğu Almanya Dünyanın dört bir yanından çağrılı bilim adamı ve düşünürle büyük bir sempozyum düzenledi. Marx'ın ölümünün yüzüncü yıl anısına yapılan en duygulandırıcı eylemi bence şu oldu: Çin Halk Cumhuriyeti'nde bir işçi Marx ve fikir arkadaşı Engels'in birlikte kaleme aldıkları ünlü eser **"Komünist Partisi M a n i f e s t'i"** kibrit kutusu büyüklüğünde ağaçtan bir kutu üzerine çin harfleriyle yazdı. Dünya basınına geçen bu olayın duygulandırıcılığı 50 kitap sayfalık bu eserin bir kibrit kutusu üzerine nasıl oyulduğundan çok, bunu bir işçinin yapmış olmasıdır bence.

Evet bu işi bir işçinin yapmış olması anlamlıdır. Çünkü markxizm tek cümleyle söylemek gerekirse **işçi sınıfının** bilimidir. Marx ve Engels'in yazdıkları, kırk cilt halinde derlenmiş ve dünyanın tüm çağdaş dillerine çevrilmiş büyük yapıtları işçi sınıfının ve tüm diğer emekçilerin kurtuluşunu amaçlamaktadır. Denebilir ki marksizmin en temel ereği **sömürüsüz** bir toplum düzeni, daha doğrusu sömürüsüz bir dünyanın kurulmasıdır. Bu yüce ereğe ulaşabilmek için marksizm bilimsel olarak gözlenebilecek insanlık tarihini ilkel toplumdan başlayarak, köleci, feodal ve kapitalist toplum ve sonrasını ayrıntılarıyla ele almış, incelemiş ve bilime dayalı yorumlamıştır. Marx ve Engels özellikle kendilerinin de yaşadıkları ve gelişimini yakından izledikleri kapitalist toplumu bilimsel metotlarla tüm ayrıntılarıyla inceleyip değerlendirmişlerdir. Marx ve Engels' in yaptıkları kapitalist toplumun gelişme ve işyeliş yasalarını inceleyen eserlerinin doğruluğunu, günümüze değin binlerce karşıt bilim adamı çürütmeye çalışmıştır. Kapitalizmin ödünsüz ve bağnaz savunuculuğunu yapan yüksek gelirli bu bilim adamları marksizmin temel görüşlerini çürütmeyi başaramamıştır, marksizmin **"bilimsel olmadığını"** kanıtlayamamışlardır. Yanlış anlaşılmasın, yani günümüze değin marksizme karşı olan hiç bir bilim adamı marksizmin kapitalist toplumu değerlendiren temel görüşlerinin bilime dayanmadığını kanıtlayamamıştır.

Kapitalist toplumun amansız savunuculuğunu yapan bu bilim adamları ve politikacıların marksizme getirdikleri ve kitlelere yaymayı başardıkları en temel eleştiri şudur: **"Marksizm yüzyılı aşkın bir zaman önce varolan kapitalizmi incelemiştir. O günden bu güne kapitalizm çok değişmiştir. Bu nedenle o zaman için yapılan ve doğru olan Marx'ın görüşleri günümüzün kapitalizmi için geçerli değildir."**

Marksizm tüm dünyada yaşamın içindedir

Bu yazı oylumunun (hacminin) elverdiği ölçüde marksizmin günümüz kapitalizmi için ne denli geçerli olup olmadığını, diğer bir deyimle marksizmin güncelliğinin olup olmadığını irdelemek istiyorum.

Yanlış anlaşılmamak isterim. Bugün marksizm veya marksist görüşün öngörüleri dünya nüfüsunun yarıdan çoğunun günlük yaşamına yansımış, milyarı aşkın insanın yaşadıkları ülkeleri önemli ölçüde biçimlendirmiş, en azından belirgin bir ölçüde etkilemiştir. Bu durum yalnızca marksizme dayalı bir sistemle yönetildiklerini söyleyen Sovyetler Birliği, Çin Halk Cumhuriyeti, Doğu Avrupa ülkeleri, Vietnam, Laos gibi Uzak Asya ülkeleri, Küba, Nikaragua gibi Güney Amerika ülkeleri, Angola, Mozambik gibi Afrika ülkeleri için geçerli değildir. Gelişmiş çoğu Batı Avrupa toplumlarında marksizme dayalı partiler, bu toplumların giderek artan ölçüde belirleyici gücü durumuna gelmektedirler. Fransa'da marksizmden esinlendiğini yadsımayan Sosyalist partisi ile marksizme sıkı sıkıya bağlı olduğunu yineleyen Komünist Partisi ülke yönetimindedirler ve oyların yarıdan fazlasını sağlamaktadırlar. İtalya'da marksizme bağlı Komünist Partisi yıllardır oyların üçte birini almakta, marksizmi reddetmeyen diger partilerle birlikte oyların yarıya yakın kısmını sağlamaktadırlar. Japonya'dan İngiltere'ye değin diğer bir çok gelişmiş Batılı ülke de marksizmden esinlenen veya ona dayalı partiler bu toplumların önemli unsurları durumundadırlar. Federal Almanya'nın Sosyal Demokrat Partisi ise marksizme dayalı bir siyasi güç olarak doğmuş, giderek içinde marksistleri de barındıran ama marksist düşünceyi yalnızca parti geleneği düzeyinde görüp özde marksizmi benimsemeyen bir konuma gelmiştir.

Görüldüğü gibi marksist dünya görüşü ve onun öngördüğü ekonomik, sosyal ve politik sistem bir çok ülkede genel hatlarıyla iktidara dönüşebilmiş, bir çok batılı ülkede ise marksizme dayalı partiler bu toplumların artık gözardı edemeyecekleri bir toplumsal güç haline gelmiştir. Marksizmin öngördüğü toplum düzenini kurduklarını ya da kurma yolunda olduklarını söyleyen çoğu sosyalist ülke yönetiminin, marksizmin öngördüğü sistemi gerçek anlamda yaşama ne denli geçirip geçiremedikleri çok ayrıntılı bir tartışmayı gerektirmektedir. Dikkatli ve konuya yabancı olmayan okuyucu aşağıdaki açıklamalardan, bir çok ülkede uygulanmakta olan sosyalizmin marksist düşüncenin ana özünde henüz bir hayli uzak olunduğunu anlayacaktır sanırım. Dünya nüfusunun yarısına yakın kesiminin yaşamına ya da dünya görüşüne yansımış olan marksizm biz istesek de istemesek de kuşkusuz ki çağımızın ve günümüzün hem de artan bir ölçüde güncel konusudur ve olmaya devam edecektir. Yazıma başlık aldığım konu marksizmin yüzyılı aşkın bir süre önce ortaya koyduğu görüşlerin günümüzde de geçerliliğini koruyup korumadığı ve özelliklle yaşadığımız kapitalist toplumlar için ne denli güncel olup olmadığıdır.

Çok ana çizgilerini özetleyerek, bu nedenle de yanlış anlaşılabilme oranı büyük olma pahasına marksit ekonomik öğretiyi, bu soruma yanıt ararlılık içersinde ele almak istiyorum.

Marksizmin ekonomi öğretisi

Marx ve Engels 40 yılı aşan sürekli ve ısrarlı araştırmalarında özellikle insan emeğini ve bu emeğin kapitalist üretim süreci içersinde kapitalizmin kendi iç dinamiğine özgü yasalarına bağlı olarak nasıl değerlendirildiğini ve nasıl bir gelişme gösterdiğini incelemektedirler. Çünkü Marx ve Engels' in araştırmalarının ana noktası gelip gelip insan, insan emeği, emeğin yarattığı değerin ve insan kişiliğinin kapitalizmin kendine özgü yasaları içerisinde nasıl değerlendirildiği ve biçimlendiği noktasında odaklaşmaktadır. Bu yaklaşımla yapılan araştırmaların sonucu kapitalist sistemin nasıl bir zorunlu gelişme göstereceği ve uzun bir sürede kendine özgü temel çelişkileri nedeniyle giderek nasıl yok olacağını marksist öğreti saptamaktadır.

İnsan emeğinin tüm değerlerin üstünde bir değer olduğunu, tüm maddi varlıkları insan emeğinin biçimlendirebildiğini, emeğin insan yaşamının temel koşulu olduğunu, hatta insanın insan olabilmesini emeğine borçlu olduğunu, bu anlamda da insanı emeğin yarattığını belirlemektedir marksizm.

Kapitalist üretim ilişkilerinde işçi, geçimi için emeğini üretim araçlarını elinde bulunduran kapitaliste satmak zorundadır. Üretim araçlarını elinde bulunduran kapitalist, işçiyi yarattığı artı değer nedeniyle çalıştırmaktadır. İşçi, yaptığı işin karşılığında kendisinin, aile ve çocuklarının, hatta çocuklarının eğitim giderlerinin karşılanabilmesi için kendisine verilen ücretten başka, kapitalistin karşılıksız olarak gaspettiği bir **"artı değer"** yaratmaktadır. İşçi bir iş gününde emeğinin yalnızca bir bölümünün karşılığını alırken, emeğinin diğer bölümünü karşılıksız olarak kapitaliste gasp ettirmektedir. Kapitalistin işçilerin her birinden gasp ettiği bu **"artı değer"** işçinin sömürülmesini göstermektedir **(artı değer teorisi)**. Ne varki işçinin yarattığı ve kapitalistin gaspettiği bu **"artı değer"**, bir başka biçimde işçinin başına bela olmaktadır. Kapitalist, gasp ettiği **"artı değerleri"** gelişen bir düzeyde daha yeni, daha modern üretim araçlarına yatırmakta, gelişen bir biçimde automasyona gitmektedir. Hatta kapitalist sistemde üretim biçiminin kendi iş yasaları gereği, örneğin ulusal ve uluslararası rekabet nedeniyle, automasyona gidilmesi zorunluluk olmaktadır. Yeni ve daha modern makinelerin devreye girmesiyle işçilerin bir kısmı işyerini kaybetmek zorunda kalmaktadırlar. Böylece işsizleşen bir **"sanayi ordusu"** doğmaktadır. İş pazarında gereksinim duyulandan fazla işçi bulunduğundan, işçi ücretleri giderek geçim için zorunlu olan gelire doğru emekçiler aleyhine azalmaktadır. Çalışan milyonlarca insanın ve özellikle işsizleşenlerin yaşam düzeyleri düşer ve göreli bir **"fakirleşme"** olurken, diğer yandan da sermaye giderek daha az elde yoğunlaşmaktadır. Marx ve Engels sermaye sınıfıyla işçi sınıfı arasındaki bu bir yandan fakirleşme diğer yandan zenginleşme olayına göreceli **"fakirleşme teorisi"** diyorlar.

Marksist teori, kapitalist sistemin kendi iç yasaları gereği küçük ve orta sermaye sahiplerinin büyük sermaye tarafından yutulacağını ve böylece sermayenin az elde yoğunlaşacağını, giderek sermayenin önemli bir kesimini denetleyen tekellerin oluşacağını saptıyor **(sermayenin yoğunlaşması teorisi)**.

Marksizm, özel mülkiyet yerine devlet mülkiyetini öngörmüyor

Sermayenin az elde yoğunlaşması ve giderek üretim araçlarının büyük tekellerin kontrolüne kayması automasyonu daha da hızlandırmakta ve böylece işsizliği arttırmaktadır. Artan işsizlik, minimum geçim sınırı düzeyine kadar düşen ücretler, işsizlerin, işçilerin ve diğer emekçilerin satın alma gücünü zorunlu olarak sınırlamaktadır. Öte yandan automasyonun gelişmesi nedeniyle eskisinden daha fazla sanayi malı piyasalara sunulmaktadır. Ne varki geniş halk kitlelerinin daralmış satın alma koşulları nedeniyle pazarlara sunulan eşyaların bir kısmı alıcı bulamamakta, tüketilememektedir. Böylece piyasada büyük bir tıkanıklık oluşmakta, zincirleme olarak ekonomik kriz yoğunlaşmaktadır. Kapitalist üretim biçimi zorunlu olarak ekonomik krizi bünyesinde taşımakta, zaman zaman krizden çıkılabilse bile, belirli aralıklarla ekonomik kriz belirginleşmektedir. (kriz teorisi).

Marxizm, kapitalist sistemin bu özetlenen iç çelişkileri ve yasaları nedeniyle ekonomik krizi tamamen gidermesinin olanaksız olduğunu saptıyor. Bir yanda zenginleşmenin diğer yanda ekonomik krizlerin artırdığı göreli fakirleşmenin doğurduğu çelişkinin zorunlu olarak kapitalist sistemin mezarını kazacağını ve bu sistemin kendi ana çelişkileri nedeniyle yıkılacağını belirtiyor. Tıpkı köleci ve foedal toplumların yıkılıp tarihe karıştığı gibi, uzlaşmaz sınıf çelişkilerini bünyesinde saklıyan kapitalizmde yıkılmak zorundadır (yıkılma teorisi).

Marx ve Engels özellikle kapitalist sistemin çelişkilerinin yoğunlaşması aşamasında işçi sınıfıyla sermaye sınıfı arasındaki uzlaşmaz çelişkilerin çok daha belirgin hale geleceğini ve işçi sınıfının sınıf bilincine sahip kesiminin giderek kendi işyerlerinde üretim araçlarına el koyacağını, yani fabrikaları kendi denetimine alabileceğini saptıyor. Ne varki bu aşamaya gelinebilmenin objektif (yani o aşamadaki ekonomik, sosyal ve politik koşulların ve güçler dengesinin) ve subjektif (yani işçi sınıfının örgütlülük ve sınıf bilinci düzeyinin) koşulların oluşması ve oluşturulmasına çalışılması gerekir. Sermaye sınıfıyla uzlaşmaz sınıf çeliskisi olan, eylemleriyle üretimi durdurma gücüne sahip olan ana unsur işçi sınıfıdır. İşçi sınıfı objektif ve subjektif koşullar oluştuğunda sermaye sınıfının elinde bulunan üretim araçlarına doğrudan el koyarak, işçiyi yaptığı işe, ürettiği mala yabancılaştıran kapitalist üretim ilişkilerine son verecektir.

Marksizmin büyük önem verdiği bir diğer teori de demek ki **"yabancılaşma teorisidir"**. Marx ve Engels, işçinin artı değerinin üretim araçlarını ellerinde bulunduran sermaye sınıfı tarafından sömürülmesine son verilmesini istemi kadar da, onu kendi işine ve ürettiğine yabancılaştıran çalışma koşullarına ve üretim biçimine de son vermek istemektedir.

İşçi başkasına ait olan fabrikada üretimin niçin, nasıl olacağına, sağlanan artı değerin ne şekilde değerlendirilmesi gerektiğine tamamen seyirci ve yabancı bıraktırılmaktadır. İşçi kendisinin ve ailesinin geçimini sağlamak için zorunlu olduğundan çoğu defa sevmediği ve istemediği bir işi yapmaktadır. Gelişmiş kapitalist üretim ilişkilerinde işçi giderek çalıştığı makinenin tıpkı bir parçası durumuna gelmekte, kendi mantığını ve yeteneklerini geliştirememektedir. Marx ve Engels'in ayrıntılı olarak işledikleri bu **"yabancılaşma"** olayının kapitalist üretim biçimi ve ilişkilerinin kendi zorunlu sonucu olduğunu, işçiyi işyerine ve ürettiğine yabancı kılan ve bu anlamda da düşman eden koşulların ancak işçinin çalıştığı işyerinde üretim araçlarını kendi sahipliğine ve denetimine almasıyla son bulabileceğini saptıyor. Üretim araçları olan fabrikalar ve işyerleri üzerinde özel mülkiyetin son bulması, burada çalışanların neyi, ne için, ne kadar üreteceklerine, yarattıkları fazla değeri nasıl kullanacaklarına kendilerinin karar verebildikleri, başkasının değil kendi işyerlerinde isteyerek çalışabildikleri ölçüde bu **"yabancılaşmanın"** son bulabileceğini belirtiyor marksizm. Dikkat edilirse sosyalizmi uygulamakta olduklarını söyleyen çoğu sosyalist ülkede olduğu gibi fabrikaların devletleştirilmesini, yani özel mülkiyet yerine devlet mülkiyeti ve karar verme mekanizmasını öngörmüyor marksizm. Yönetimin tamamen bir işyerinde çalışan emekçilerin (kol ve fikir emekçilerinin) eline geçmesini öngörüyor.

Bugünkü kapitalizm yüzyıl önceki kapitalizm değildir ama...

Marx ve Engels, yüzyılı aşan bir süre önce kırk yılı aşan ve antik çağa kadar (milattan öncesine değin) uzanan çok ayrıntılı araştırmaların sonucu, bugün marksizm denen teorilerini geliştirmişlerdir. Ben burada yalnızca marksizmin kapitalist ekonomiye yönelik teorilerini çok çok özlü olarak aktarmaya çalıştım. Kuşkusuz günümüzün kapitalizmi yüzyıl önceki kapitalizm değildir. Ama marksizm bilimsel inceleme yöntemleriyle kalıcılığı olan bilimsel sonuçlara varmıştır. Kapitalizm var olduğu sürece bünyesinde taşıyacağı ana çelişkileri ve hastalıkları saptamıştır. Bu yüzyılı aşan kapitalizm uygulamasını ve en somut biçimiyle günümüzdeki kapitalizmi inceleyerek, marksist teorinin ne denli geçerli olup olmadığını kemdimiz denetleyebiliriz.

Buyurunuz bu denetlemeyi kendimiz yapalım.

1) Marksizmin **"artı değer"** teorisi, yani işçi emeğinin bir kısmının sermaye sahibi tarafından gaspedilmesi günümüz için de geçerli değil midir? Günümüzde de yapılan hesaplara göre işçinin bir saatte yarattığı değerin yarıdan fazlası **"artı değer"** olarak gaspedilmektedir.

2) Marksizmin göreceli **"fakirleşme"** teorisi, yani emekçilerin büyük sermaye sahiplerine oranla aralarındaki gelir uçurumunun daha da artıp artmadığı doğru değil midir? Türkiye' de bugün sigortalıların yaşam düzeyi 1975 yılına kıyasla belirgin ölçüde gerilemiştir. Federal Almanya'da çalışanların yaşam düzeyi 1977 yılına kıyasla belirgin ölçüde gerilemiştir. Tüm diğer kapitalist ülkelerde bu böyledir. Oysa aynı zamanda büyük sermaye ve sanayi tekellerinin gelirleri daha da artmıştır. Marx ve Engels emeğiyle geçinenlerin sermaye sahiplerine kıyasla, yani göreli olarak fakirleşeceğini belirliyor. Yoksa işçinin bugün yüzyıl öncesine kıyasla daha da fakirleşeceğini değil.

3) Marksizmin **"sermayenin yoğunlaşması"** teorisi, yani küçük ve orta büyüklükteki sermaye sahiplerinin büyükler tarafından yutulacağı ve giderek büyük tekellerin oluşacağı teorisi doğru değil midir? Tüm kapitalist ülkelerde ve Türkiye'de son on yılda büyük firmalar ve tekeller tarafından yutulan ve piyasadan kaybolan firmaların her bir ülkede sayısı onbini aşmaktadır. Bugün artık çok uluslu tekellerden söz ediyoruz. Dünya pazarlarını kendi aralarında bölüşmüş dev tekellerden söz ediyoruz. Devletlerden daha güçlü tekellerden söz ediyoruz.

4) Marksizmin, kapitalist sistemin kurtulamayacağını belirttiği ekonomik **"kriz"** teorisi doğru değil midir? Azgelişmiş ülkeler sürekli bir kriz yaşarken, gelişmiş ülkeler en geç on yılda bir ciddi ekonomik kriz yaşamaktadırlar. Örneğin, federal Almanya 1966/67, 1974/75 ve 1981'den bu yana diğer kapitalist ülkeler gibi ciddi bir ekonomik kriz yaşamaktadır. Gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işsiz sayısı 25 milyonu aşmış bulunmaktadır.

5) Marksizmin kapitalist toplumların giderek yoğunlaşan krizlerinin ve sermaye sınıfıyla işçi sınıfı arasındaki uzlaşmaz temel çelişkinin, kapitalizmi günün birinde yıkıntıya götüreceğini belirlediği **"yıkılma"** teorisi doğru değil midir acaba?

Marx ve Engels bu teorilerini ortaya attıklarında dünyada kendi görüşlerine dayanan tek bir sistem ve ülke yoktu. O günden günümüze 1917 Sovyet Ekim devrimini diğer bir çok ülkedeki kapitalist sistemi ortadan kaldıran devrimler izlemiştir. Marx ve Engels hiç bir ülke için kapitalizmin yıkılmasını öngören tarih vermemişlerdir. Ancak sosyalizme geçişin ve sosyalizmin uygulanmasının gelişmiş kapitalist ülkelerde daha kolay olabileceğini saptamamışlar mıdır? Bugün çoğu marksit bilim adamının belirlediği gibi, kapitalist üretim ilişkilerine son verilen örneğin Sovyetler Birliği ve Çin Halk Cumhuriyeti'nde sosyalizmin uygulanmasında karşılaşılan güçlüklerin ve ortaya çıkan sorunların önemli ölçüde, bu ülkelerin devrim yapıldığında gelişmiş kapitalist üretim ilişkilerine sahip olmamalarından kaynaklanmaktadır. Sosyalizmin uygulanabilmesinde gelişmiş üretim ilişkilerinin ve araçlarının, sayıca, bilinçe, örgütlülük düzeyince gelişmiş bir işçi sınıfının çok önemli rolü olacağını marksizm saptamaktadır.

Gelişmiş kapitalist ülkelerde, örneğin Amerika Birleşik Devletlerinde, Federal Almanya ve İngiltere'de henüz kapitalizmin yaşayabilmesinin tarihi ve uluslararası koşullardan kaynaklanan nedenleri vardır. Daha 1950' lere değin bir çok Afrika, Asya ve Güney Amerika ülkesini sömürge ve yarı sömürge olarak kullanan ve bu sömürü düzenlerini değişmiş biçimiyle günümüzde de sürdüren bu emperyalist ülkeler, ekonomik krizlerini bu dış sömürü yardımıyla hafifletebilmekte, köklü direnişleri işçi sınıfına tanıdıkları sosyal haklarla önlemeyi başarabilmektedirler.

Korkunun ecele faydası yoktur

Ancak, azgelişmiş ülkelerin giderek emperyalist sömürü çemberini kırmaları nedeniyle, aski düzeyde bir sömürü biçiminin sürdürülemeyeceği ve azalan dış sömürü nedeniyle uzun devrede emperyalist ülkelerin krizlerinin yoğunlaşmasının beklenmesi daha da olasıdır. Öte yandan Fransa gibi gelişmiş kapitalist bir ülkede, kapitalist sistemi değiştirmeyi amaçlayan partilerin yönetime gelmeleri, marksizmin öngörüsünün ergeç gelişmiş kapitalist ülkeleri de içereceğini göstermektedir.

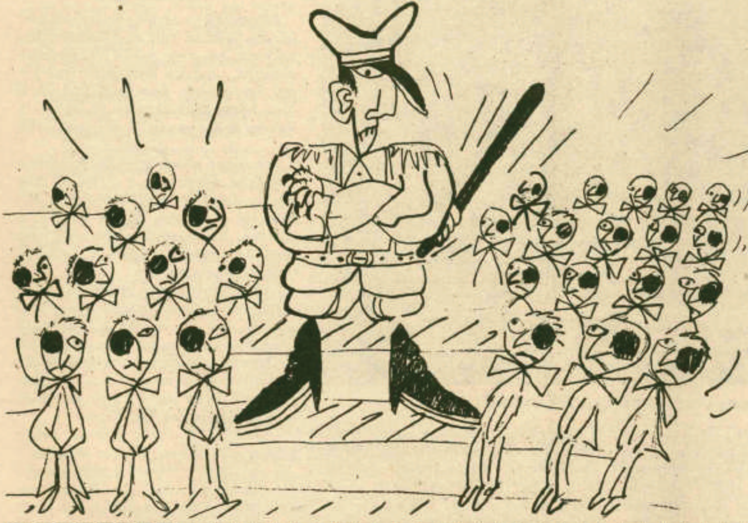
6) Marksizmin saptadığı **"yabancılaşma"** teorisi, yani kapitalist üretim ilişkilerinde işçinin işyerine ve ürettiğine yabancılaştığı, yeteneklerini ve kişiliğini özgürce geliştiremediği doğru değil midir acaba?

Günümüzde kapitalist üretim ilişkilerinde yaptığı işi kendi işi gibi benimseyerek ve severek yapan herhalde çok az emekçi vardır, belki de hiç yoktur. İşçi çalıştığı makinenin ve akar şeridin giderek bir parçası durumuna dönüştüğünü, tıpkı bir robot makine gibi monoton, yeteneklerini dışlayan, düşünmesini engelleyen iş koşullarının bilincindedir. Bu çalışma koşullarının yarattığı bir çok psikolojik ve diğer hastalıkları bilim saptamış bulunmaktadır. Gelişen kapitalist üretim ilişkileri ve onun beraberinde getirdiği akar şerit ve automasyon, yüzyıl öncesine kıyasla işçiyi işine daha da yabancılaştırmıştır.

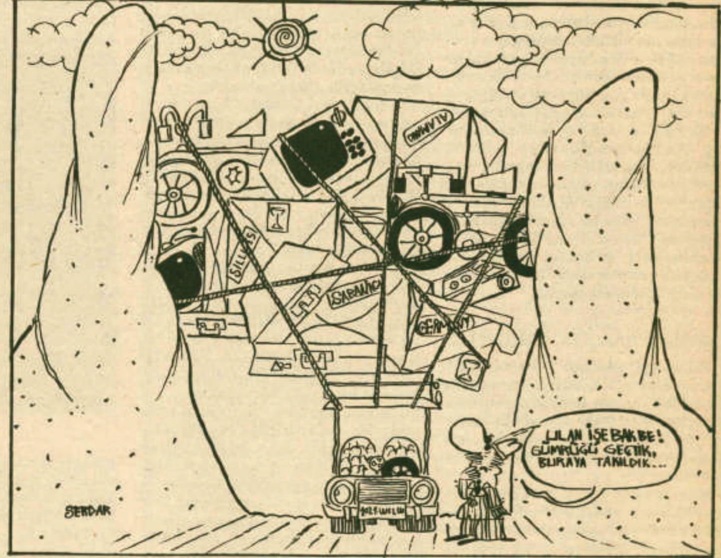
Görüldüğü gibi marksist bilimin yüzyılı geçkin süre önce ortaya çıkardığı teoriler günümüzde de, hem de daha da belirgin bir biçimde doğruluklarını kanıtlamaktadırlar. Buyursun çıksın marksizmi reddeden, sermaye sınıfının emrindeki yüksek ücretli "bilim" adamları ve bize marksist bilimin ortaya koyduğu bu görüşlerin günümüz kapitalizmi için geçerli olmadığını kanıtlasınlar. Bu başarı günümüze değin hiç bir burjuva sınıfı yanlısı araştırmacıya nasip olmamıştır. Çünkü bilimsel sonuçları, uygulamada yaşanan ve gözlenen doğruları hiç kimse çürütememiştir. Marksizmin bilimsel olarak belirlediği kapitalizm hangi maskeye bürünürse bürünsün, hangi estetik ameliyattan geçerse geçsin, ana çelişkilerinden ve hastalıklarından kurtulamayacaktır. Kapitalizm ayakta kalabildiği ülkelerde de er geç bir gün yapısal çelişkilerinin ve hastalıklarının kurbanı olacaktır. Evet **marksizm bir bilimdir. Her bilimin olduğu gibi marksizmin de kalıcılığı ve güncelliği yardır.**

Devamı 23. sayfada

VETOKRASİ !..

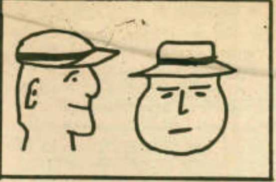
İZİNDEN BİR MANZARA

ŞAPKA DEVRİMİ

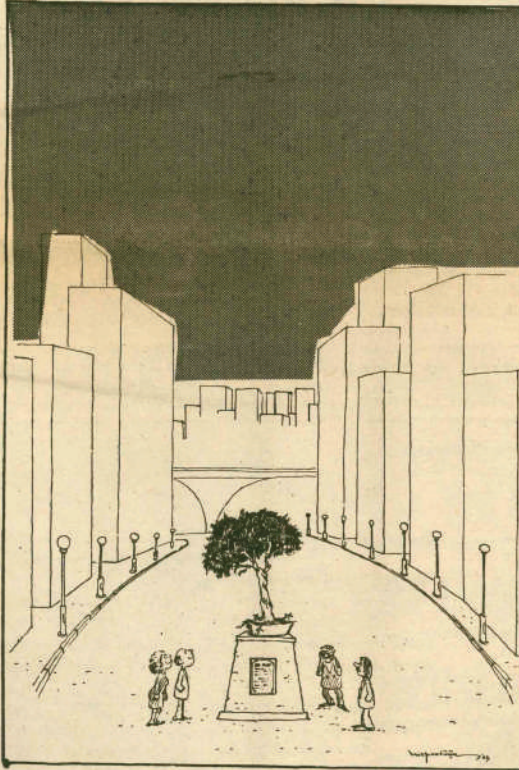
↑ DEVRİM ÖNCESİ ↑

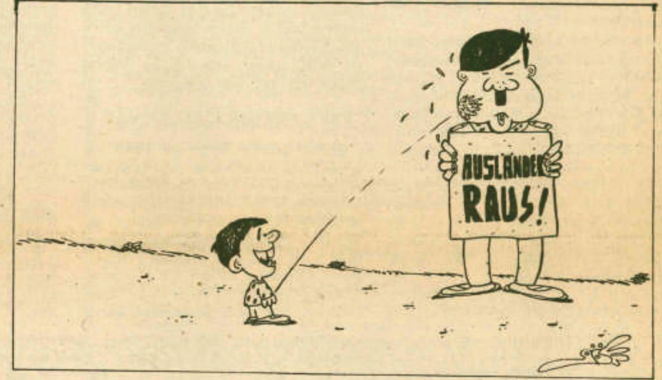

↑ DEVRİM SONRASI ↑

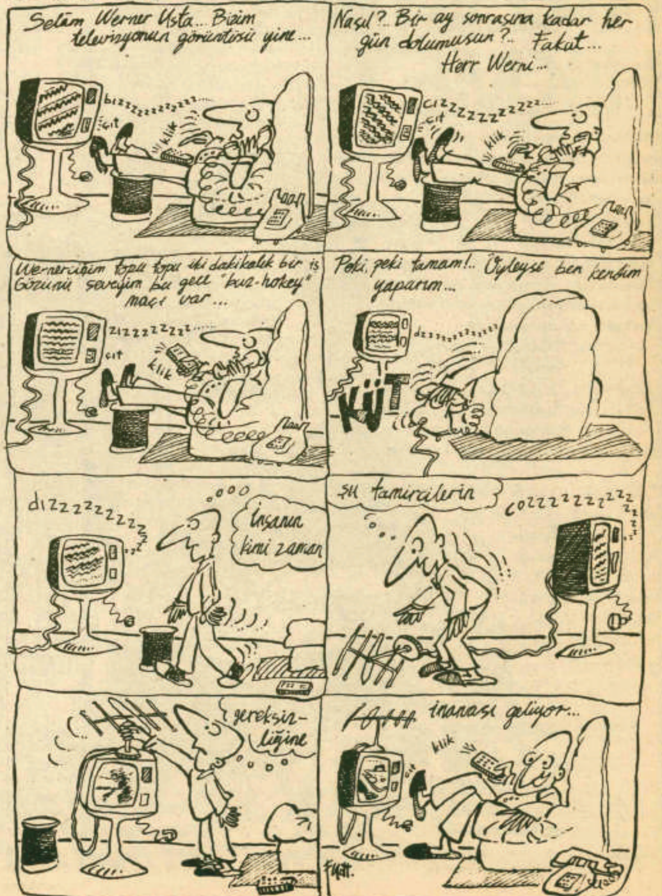

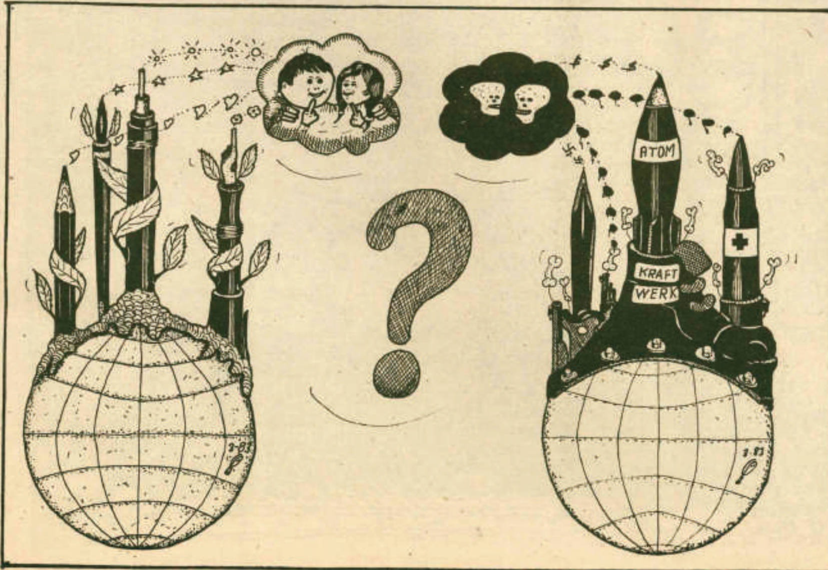
↑ ZAMANIMIZDA ↑

TÜKETİM TOPLUMU -I- FUAT KIRCALI

Kilisenin iki yüzü

Nazım ALFATLI

Geçen ay Papa Jean Paul II. Polonya'ya resmi bir gezi yaptı. 1979'daki birinci gezide 1982 için alınan karar, 1980 Aralık ayında sözüm ona **"sosyalist"** ülkelerin birinde gerçekleştirilen ilk askeri darbenin yarattığı ortam nedeniyle 1983 yılına ertelenmişti.

Polonya hükümeti geziden şimdiki durumun resmiyet kazanmasını bekliyordu. Kısacası şöyle demesi gerekiyordu Papa'nın: **"Yurttaşlarım, dindaşlarım, güç bir durumdayız ama ne yapalım, durum bunu gerektiriyor. Allah size yardım etsin."** Bunu elde edebilmek için Jaruzelski bir yandan sıkıyönetimin kalkabileceği vaadi ile ödün verir görünürken, diğer yandan da kilise ve kiliseye bağlı kuruluşların politik nitelikli çalışmalarından dolayı zarar görebileceklerini ima ederek işi tehdite kadar götürüyordu.

Bir hafta süresince çok konuştu Papa. Kötü hava koşullarına, iradenin yarattığı engellemelere rağmen milyonlarca kişinin Papa'yı dinlemeye gitmeleri bile başlı başına bir olaydı. Bunu hangi general -isterse Jaruzelski olsun adı-, hangi politik adam, hangi sendika lideri gerçekleştirebildi? Ayrıca incelenmeye değer bir konu olsa da yine değinmek gerek.

MERYEM ANA, İSA, ÖZGÜRLÜK

Papa neler söyledi? Bir hafta süresince saatlerce konuşan bir kişinin söylevinin tümüne burada yer vermek olanaksız. Özellikle değinilen konuları özlüce ele alarak geziyi elden geldiği kadar sadık bir şekilde yansıtmaya çalışalım.

Kilisenin şefi olarak halkın inancını körüklemesi, sıkıştığında İSA'ya ve MERYEM ANA'ya sığınması ve onları kullanması, kilisenin bütün olduğunu vurgulayıp kendisinin de hıristiyan dünyasının gerçek şefi olduğunu belirtmesi doğaldı.

38 senelik komünüst rejime karşı yekten cephe alamadığında ekonomik, politik ve sosyal değişimlerin gerektiğini, İncilden de faydalanarak dolambaçlı yollardan söylemesi de doğaldı. İşte dikkati çekecek bir kaç alıntı: **"MERYEM ANA, önünde yüreğimi açtığım şu samimiyet anında YÜKSEK SESLE SÖYLENEMEYECEK BAZI ACI SORUNLARI unutuyor görünmek istemem. Bu nedenle ACI ÇEKEN ve ÇEKTİREN HERKESİ kabullenmeni isterim. Zira oğlun (İSA) kimseyi dışlamaz. Ben de bu halktanım ve GERÇEK, ÖZGÜRLÜK, ADALET VE DAYANIŞMA(!) içinde yaşama istemlerini içtenlikle paylaşıyorum. Şu son senelerin en güç anlarında yaşananları özellikle Ağustos 80'den beri (Dayanışmanın yasallaşması) sana emanet ediyorum."**

"Allah oğlunu (İSA'yı) bizleri de oğul yapmak için gönderdi. Allahın oğlu olarak KÖLELİĞİ kabul edemeyiz, zira insanlara ve onlardan oluşan uluslara ÖZGÜRLÜK VERİLDİ. Bu nedenle iktidar kamu çıkarını sağladığı sürece yasaldır."

Sıkıyönetimi, iktidarın koyduğu yasaklamaları eleştirmek için de insan haklarına saygı kavramını kullanması da doğaldı. **"Meryem ana, bize gerekeni olduğu gibi, bize ACI ÇEKTİRENİ DE BİLİYORSUN. Ulusun yüreğinde kaynayanı da. Oğluna bugünkü güçlüklerimizi söyle. Yarınımız bugüne bağlı."**

Papa'nın komuşmalarının en önemli kısımları da sendikacılığa ve DAYANIŞMA'ya ayırdığı yerdi. **"BİRLEŞME, BİRLİK KURMA herhangi bir kimse tarafından bağışlanan bir şey değil, KENDİNE ÖZ, YARATILIŞTAN BİR HAKTIR. Devletin görevi ise bu hakkı korumaktır."**

Vatikan, Varşova hükümetinin yasakladığı DAYANIŞMA'yı milyonların önünde bir daha legalleştirerek kilisenin Polonya'da uzun süreli aşamada iktidara oynadığını ve buna ulaşmak için en önemli unsurunun DAYANIŞMA sendikası olduğunu ortaya koydu. Stalin, **"Papa mı... Kaç bölüğü var?"** diyordu. Jaruzelski hükümeti aracılığı ile Polonya'yı ellerinde tutmaya çalışan Sovyet şefleri bunu söylemiyorlar. Hatta Sovyetler Birliği'nin batıda hristiyanlık, güneydoğuda müslümanlık aracılığı ile dağılacağını ileri sürenler bile var.

Papa Varşova şehir stadyumunda

PAPADAN ÖNCE ALLAH VAR

Şimdi gelelim Papa'nın 1983 başında Orta Amerika'da yaptığı gezilere. Küçücük bir ülke. En azından Polonyalılar kadar hristiyan. Halkın dörtte birinin Papa'yı görebilmesi için geziyi tatil günü sayıp son derece sınırlı maddi olanaklarına rağmen 3 milyon dolar harcama yapan bir hükümet. Nikaragua'dayız ve Papa şöyle diyor: **"Kilise kesinlikle politikaya karışmaktan kaçınmalıdır"**. Bu Sandinist hükümeti destekleyen papazlarla, hükükümette bulunan 5 papazı tehditten başka birşey midir? Hele **"kilisenin birliğinin korunması Papa ve piskoposların temsil ettiği doktrine uymakla sağlanır"** derken hükümete karşı olan Managua başpiskoposunu desteklemekte, hiyerarşik kilisenin yanısıra halktan yana bir kilisenin doğup gelişmesini önlemekte kararlı olduğunu açıklamıştır.

DAYANIŞMA'yı savunmak için ta Polonya'ya kadar giden, bir orman kenarında kem gözlerden uzak gayri meşru bir ilişkiymiş gibi olsa da VALESA ile görüşen kişi Managua'da defalarca **"kendini gelip görmekten engellenen kişilerden"** bahseder. Hükümete katılan 5 papazla görüşmeyi reddeder. Elini öpmek isteyen papaz Ernesto Cardenal'i tersler. Söylevinde 14 kere piskopos sözcüğünü kullanırken, barışı tek bir kere ağzına alır.

İnsan haklarına saygı konusundaki tutumu ise düşündürücü olduğu kadar kuşku verici, hatta korku vericidir. Uzun yıllar halkın alınterini, kanını emen Somoza taraftarları için **"hapiste olanlar için dua ediyorum"** der. O insanlık düşmanı uşaklara dua edebilen kişi, devrim kurbanlarının mutlu bir yaşam için düşenlerin anısına söyleyecek tek bir söz bulamadığı gibi, mutlu bir yaşam için batı yakası canavarına karşı içte ve dışta amansız savaş veren ikibuçuk milyon kişiye güç verecek bir hareketi olmaz.

Fakat yanılmaz Nikaragua halkı. **"Hristiyan olmak alçak olmak değildir"** der. **"Papa'dan önce ALLAH VAR"** diyerek yuh çeker hep bir ağızdan hristiyan dünyası şefine. Bu Vatikan'ın başına ilk defa gelmektedir.

Amerikan uşağı gaddarları safdışı edip idareyi ele aldığında ilk iş olarak ölüm cezasını yok eden, halkını gerçek bir özgürlüğe götürmeye çalışan, halkın desteklediği Nikaragua hükümeti eleştirilirken -ki terbiye icabı konuk evsahibine hakaret etmemeli- aynı günlerde satılmış Salvador, Honduras, Guatamela hükümetleri desteklenir. Papa'nın gezisinden beri Honduras'tan gelen karşı devrimciler Nikaragua halkına saldırmaktadırlar. Papa'nın gezisinden beri faşist general Rios Mont Guatamela'da gerillaları kuzu keser gibi kesmektedir. Papa'nın gezisinden beri Salvador'da İnsan Hakları Komisyonu Başkanı Marinella Garcia Villas hükümet adamları tarafından hunhurca katledilmiştir.

ZAVALLI İSA

Amerikan denetiminde bulunan üç ülkede halkları ezen üç hükümeti destekleyip, kilisenin politikaya girmesini yeren, sendikal harekete çatan Papa, Sovyetlerin denetiminde halkını ezen başka bir hükümete çatıp sendikalara doğal yaşam hakkı tanıyabiliyor.

Amerikan sömürüsünden kurtulup, baskısını defetmeye çalışan ve tüm halkın desteğini kazanmış bir hükümet ise yine aynı kişiye göre İSA ADINA, hristiyanlık adına yok edilmesi gereken bir şeytan. Zavallı İsa diyesi geliyor insanın.

Son aylarda geçen bir, iki olay kilisenin ne olduğunu göstermeye yeterli olsa da, bir iki soru daha yöneltmek gerekiyor kiliseye, kilisenin tutumuna:

- İsrail ve yandaşları hıristiyan falanjistlerin Lübnan'da savunmasız kalan Filistinli çoluk çocuğu kıtır kıtır kesmelerine kilise ne dedi?
- Zengin ülkelerin üçüncü dünya ülkelerini soymasına kilise ne diyor?
- Avrupa'nın taşı toprağı altındır diyerek yerinden yurdundan kopartılıp, şimdi de hor görülüp bir tekmeyle atılmak istenen yabancı işçilere karşı tutumu nedir?

Örnekler çoğaltılabilir. Görülen şudur ki, tanrının dünyada temsilcilliğini yapan kilise ezilen milyonların yanında değil, hakim sınıfların yanındadır. Ve bu hep böyle olmuştur.

Şeyh Bedrettin'i **"Yarin yanağından gayri heryerde, herşeyde hep beraber"** dediğinden darağacına, **"Gelin canlar bir olalım, zalime kılıç çalalım, yoksulun hakkın alalım"** dan ötürü koca Pir Sultan'ı ipe gönderen fetvaları veren Şeyhülislamlar da hakim sınıfların yanındaydılar. Aynı Şeyhülislamlar, Yunus Emre'nin ilahilerini okuyanlar için **"katli mübahtır"** diyebildikleri gibi, Mustafa Kemal'in katli için de fetva verebilmişlerdir.

ÇOCUKLARLA BERABER

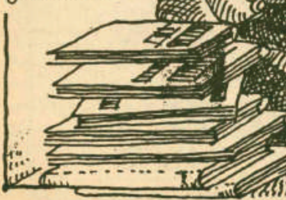
NAZIM HİKMET

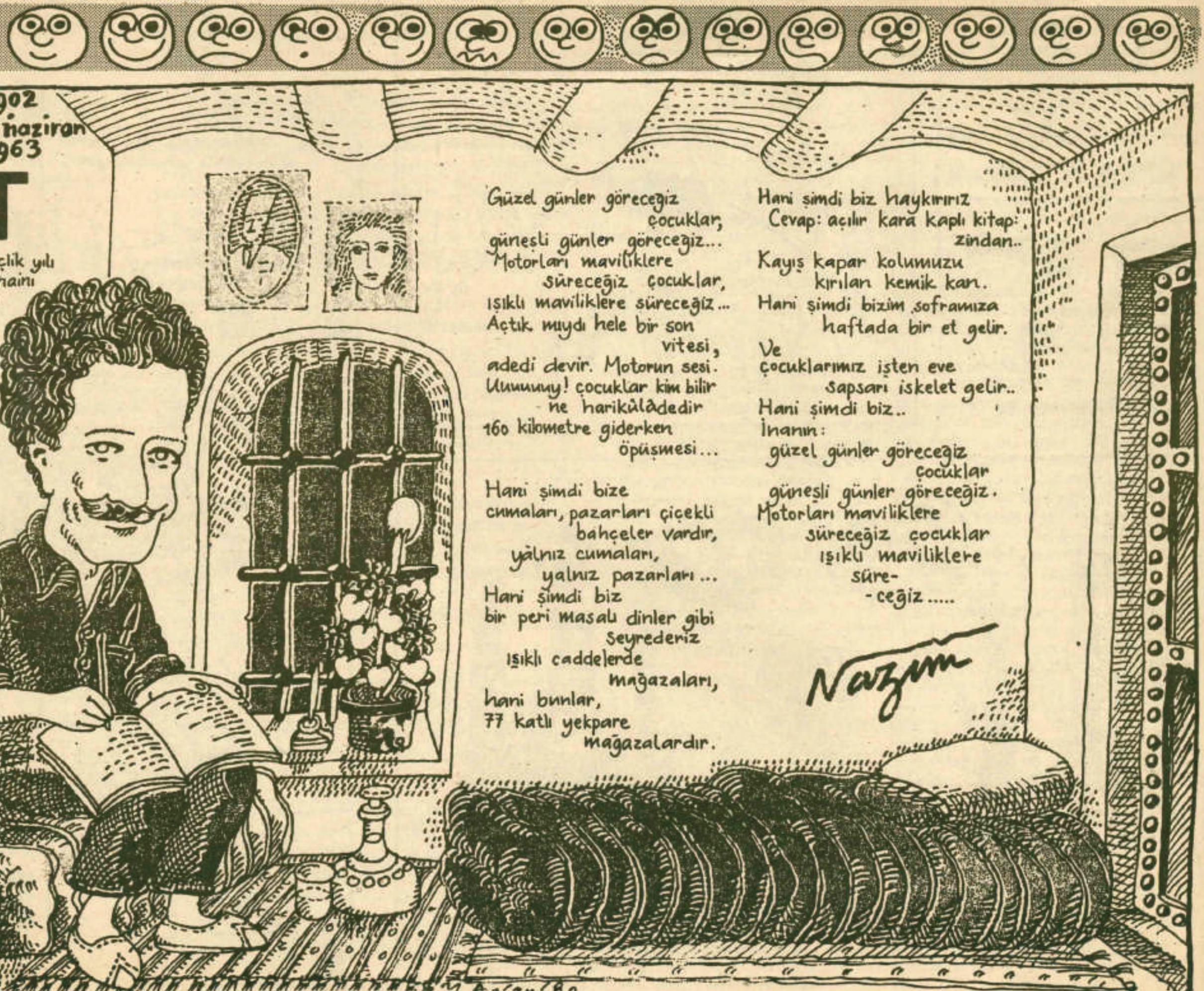
1902
3 haziran
1963

Nazım Hikmet'in en güzel 17 gençlik yılı hapishanelerde geçti. Onu vatan haini ilan etmişlerdi. Neden mi? Çünkü suçu çok büyüktü: Yurdunu ve halkını çok seviyordu. "Bir ağaç gibi tek ve hür, ve bir orman gibi kardeşçesine" yaşamaya inanıyordu. Kendisine yöneltilen bu suçlamayı şöyle yanıtlamıştı:

Vatan çiftliklerinizse,
... Vatan Amerikan üsleri,
Amerikan bombası
Amerikan donanması, topuysa
Vatan, kurtulmamaksa, kokmuş
karanlığınızdan,
Ben vatan hainiyim.

Sonunda hayatı tehlikeye girince, yurt dışına çıkmak zorunda kaldı. Oralarda da kalbi, yurdu ve halkı için çarptı. Ve sonunda bu hasretliğe dayanamadı.

NEREDEN NEREYE!..

MADALYA

Melike DEMİRAĞ

Merhaba hepinize,

Cuntanın ilk yılıydı yanılmıyorsam... Evren Pakistan'a gitmişti.Ziya Ül Hak'la sarmaş dolaş fotografları çıkmıştı gazetelerde. Bu hiç birimizin tersine gitmemişti sanırım. "Doğal zaten, biri öbürünün pakistan kopyası" demiştik. Ama Yugoslav Genel Kurmay başkanının Kızılordu nişanını verdiğini duyunca, neye uğradığımızı şaşırdık. Bununla da kalsa iyi. Arkasından Bulgaristan devlet başkanı Jivkov tarafından davet edildi. Evren Bulgaristan'a geldi, uçaktan indi, Bulgaristan devlet başkanı Jivkov ellerini kollarını açarak, sanki kırk yıllık dostunu uzun zamandır görmemiş birinin hissiyatiyla ona sarıldı, ve dedi ki:

- Siz gelince güneş açtı!.....

Evren de ona bir takım latif cevaplar verdi, ve bizim basınımız bunu ertesi gün gururla baş sayfalarda verdi.

Oysa bilmez mi ki sayın Jivkov, kollarını açarak dostluk gösterisi yaptığı Evren'in Türkiyeme güneşli, pırıl, pırıl aydınlık günler getirmek isteyenlerin önünü kapkara bir bulut gibi gölgelediğini. Bilmez mi ki Türkiyeme insanca bir düzen getirmek için, Evren faşizmine karşı çıkanların nasıl acımasızca susturulduğunu, yok edildiğini. Benim bildiğimi o hayda hayda bilir de o zaman'; peki o zaman niye diyor insan.....

Düşünüyorum. Devletten devlete ikili ilşkileri sürdürmek başka şey, sarmaş dolaş olup, madalyalarla taltif etmek başka şey. 1923'te biri kalkıp aynı şeyi Bulgar faşistlerine yapsaydı, hoşlarına gider miydi?

Evren'e verdikleri madalya, faşizme karşı döğüşerek can veren insanların adlarını taşıyor.Niye bunca partilerimiz, örgütlerimizle karşı çıkıp protesto etmedik bu olayı neden? Biri kalkıp "ayıptır" dese "uluslararası dayanışma mı zedelenir? Bu ne biçim" uluslararası anlayışıdır ki, yurdumuzda en basit demokratik kıpırtıyı kanla boğanlarla şerefe kadeh kaldırmak bozmuyor dayanışmayı, bu samimiyeti ayıplayacak olsak, zedeleniyor, lekeleniyor. Olmaz böyle şey. Tabii eleştireceğiz dostlarımızı da. Eleştirilerimizi, kınamalarımızı sadece bizden olmayanlara değil, dostlarımıza da yapacağız.

Şimdi bir arkadaş telefon etti, tam bu yazının üstüne. Bulgaristan dan bir haber verdi. BULGAR GAZETECİLERİ CEMİYET BAŞKANI, bir televizyon açık oturumunda Türkiyedeki rejimi eleştirmiş. Yayın önce bir kesilir gibi olmuş ama sonra hemen yine devam etmiş. Aslında çok sıkı disiplinli diye bildiğimiz Bulgaristan'ın ak saçlı gazeteciler cemiyeti başkanı, her aydına çok yakışan bir açıklılıkla, korkusuzca konuşmuş. Bu saygıdeğer yazardan daha az sayğıdeğer olduğuna inanmıyorum insanlarımızında, hele dostlarına acı söylemekten çekinmedikçe, daha da saygı göreceklerine inanıyorum.

Evet sevgili okuyucular, sizlerle beni çok yaralayan, üzen sıkıntımı paylaştım. Kafanızı ağrıttıysam özür dilerim. Ama inanın benimkinin sancısı aylardır dinmiyordu.. Bulgar yazarın konuşmasını duydum da ferahladım. Darısı herkesin başına!.

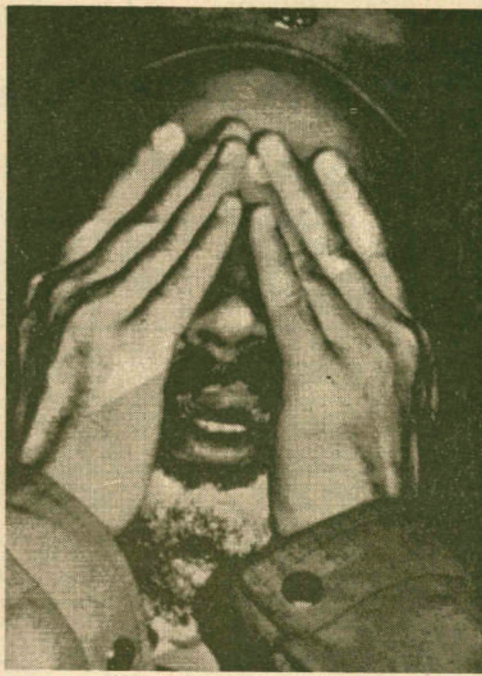
Hoşcakalın..

Filistin Kurtuluş Hareketi İçinde Neler oluyor?

Ebu CEMAL

Ortadoğu tam bir kaynayan kazan görünümünde. Kazanın içinde gene Filistin halkı var. Ve son günlerde bu halkın kaderini, geleceğini belirliyecek önemli gelişmeler oluyor.

El Fetih, Filistin Kurtuluş Örgütü'nün yüzde 80-90'ını oluşturan, Arafat'ın liderliğini yaptığı en büyük Filistin örgütüdür. FKÖ, El Fetih dışında şu anda aktif 6 örgüt ün daha, yani toplam 7 örgütten oluşuyor. FKÖ'nün gerek politikası gerekse pratik faaliyetlerini (dış temsilciliklerinden, işgal altındaki Filistin örgütlülükleri ve askeri eylemlere kadar) El Fetih'in ağırlıklı kontrolü altında. Marksist bir hareket olmayan El Fetih, çeşitli akımları ve eğilimleri bağrında taşıyor. Örgütte marksistler, sol eğilimliler olduğu kadar, Humeyni yanlıları, sağcılar da mevcut. Uzunca bir dönem genel olarak da Filistin Kurtuluş Örgütü üzerinde ciddi bir etkinliğin oluşturulmasına yarayan bu çok yanlılık bugünlerde çatlıyor.

Olaylardan sonra Arafat

Sol eğilimli olarak bilinen bir kanadın (Ebu-İyad ve çevresinin) seyirci kaldığı, Ebu-Musa adlı bir albayın başını çektiği bir grup, Arafat yönetimine ve onun izlediği çizgiye karşı ayaklanmış durumda. Açıktan marksist olduğunu söyleyen Kadri gibi (Fetih Ürdün bürosu sorumlusu) kişiler de bu ayaklanmanın içindeler. Taraflar arasındaki ayrılık giderek yoğun silahlı çatışmalar biçimine dönüştü. Gelişmelerin ne yöne olacağını tahmin etmek oldukça zor.

OLAYLAR NASIL BAŞLADI

El Fetih yönetimi, Beyrut'u terkettikten sonra örgütte belli bir temizlik hareketi başlattı. Örgüt içi denetlenmesi zor hizip ve ekiplerin tasfiyesine yönelik bu hareket başlangıçta herhangi bir zorlukla karşılaşmadı. (Örneğin, Ürdün bürosu sorumlusu Kadri'nin olaylardan bir hafta önce hemen hemen tüm yetkileri elinden alınmıştı.) Fakat Bekaa vadisinde komutanlıkların değiştirilmesi ciddi tepkiyle karşılandı. (Bu temizliğe ana gerekçe olarak Arafat'ın sonradan haber aldığı gizli bir toplantı gösteriliyor. İddiaya göre, Arafat muhalifi El Fetih güçleri ve diğer Filistin örgütleri temsilcileri Lübnan'da toplantı yapmışlar ve Arafat'ın politikasını protesto için FKÖ Meclis toplantısını boykot kararı almışlar. Fakat daha sonra Demokratik Cephe lideri Hawatme karara uymuyor ve Arafat bu gelişmeler üzerine tasfiyeye başlıyor.) Arafat'ın yeğeni ve Lübnan Güney Cephesi komutanlarından Hacı İsmail'in (ki İsrail savaşında cepheyi terkedip kaçtığı biliniyor) Bekaa'da komutanlığa getirilmesi hoş karşılanmadı. Ve kendiliğinden bir patlama oldu.

Ayaklanma önceden örgütlenmiş, bilinçli, planlı bir hareket olarak başlamadı. Ancak iki gün sonra ayaklananlar bir araya geldiler ve örgütlendiler. (Belki Hacı İsmail yerine bir başkası atanmış olsa idi böyle bir olayın meydana gelemeyeceği de ileri sürülebilir. Ve tasfiye edilen hizipler böyle bir güç bulamayabilirlerdi. Birçok kişi hiç beklemediği birşeyin üstüne oturuverdi dense pek abartılmış olmaz.)

Hareketin başlamasından hemen sonra Suriye polisi denetimindeki Fetih kampları muhalefet tarafından silahlı biçimde basıldı. Oysa Filistinlilerin Suriye'de silah bulundurabilmeleri oldukça sıkı kayıtlara bağlı.

İlk önce Suriye-İsrail sınır bölgesi (Yanta) Fetih birlikleri muhalefete katıldılar. Burası Suriye denetiminin en sıkı olduğu yer. Taraflar arası çatışmalar başladı ve giderek yoğunlaştı. Muhalefet asker maaşlarını yüzde 50 arttırdı ve 800 Lübnan lirasından 1200 liraya çıkardı (1 Lübnan lirası yaklaşık 50 Pfannig ediyor). Libya, El Fetih'e 3 yıldır vermediği Fetih'in parasını toptan muhalefete verdi (36 Milyon Dolar).

MUHALEFET NE İSTİYOR?

Ayaklananların oldukça somut istemleri var. Reagan ve Fahd planlarının açıktan reddedilmesini ve Ürdün ile Federasyon görüşmelerinin kesilmesini istiyorlar. Diplomasiye son verilmesi, İsrail'e karşı silahlı mücadelenin sürdürülmesi isteniyor. Ayrıca son atamaların derhal durdurulması ve Fetih içinde demokratik bir iç işleyişin geliştirilerek, buna uygun bir yönetimin oluşturulması da ileri sürülen talepler arasında. Özellikle kollektif bir yönetim talebi öne çıkıyor.

Ayaklananlar Arafat'ı hala FKÖ lideri olarak görüyor ve kendisiyle anlaşmak istediklerini söylüyorlar.

TARAFLAR NASIL TAVIR ALIYORLAR?

FKÖ'ye dahil örgütler olaya ilişkin farklı tavırlar takındılar. Habbaş'ın Halk Cephesi ve Hawatme'nin Demokratik Cephesi çatışmalara karşı bir tavır takınıyor. Genel olarak ileri sürülen talepleri doğru bulmakla birlikte, olayın ortaya çıkış biçiminden hoşnut değiller. Sürekli FKÖ'nün ve El Fetih'in birliğini, bütünlüğünü vurguluyor, çatışmanın ve sorunun bu biçimde çözümünün önüne geçmeye, pratik bir tartışma ortamı yaratmaya çalışıyorlar. Cephe Nidal (Libya eğilimli), El Saika (Suriye denetiminde, Suriye ordusunun bir parçası sayılabilir), Kıyadel Amme (Libya kontrolünde sayılabilir) açıktan muhalefetten yana tavır koydular. El Saika başlangıçta Suriye'nin tavrına paralel tarafsız görünmeye çalıştıysa da, son çatışmalarda doğrudan yer aldığı gözleniyor. Yine Suriye denetimindeki Cephe Tahrir (Filistin Kurtuluş Cephesi) de tarafsızlık görünümü altında taraf olmuş durumda. Filistin Haber Ajansı (WAFFA)'da etkin olan ve sol eğilimli olarak bilinen Ebu-İyad ve çevresi de (Ebu-İyad Fetih yürütme üyesi) gelişmelerden hoşnut değil. Ayaklananların taleplerini haklı bulmakla ve Arafat'ın sert tavrını eleştirmekle birlikte, ayaklanmayı yanlış bir çıkış olarak değerlendiriyorlar. Ayrıca bu gelişme sonucu kendilerinin Fetih içinde barındırılmayacakları, sağ kanatça tasfiye edilecekleri gibi endişeleri var.

ARAFAT SURİYE'DEN KOVULUYOR:

Arafat'ın ayaklanmaya tepkisi oldukça sert oldu. Ayaklananlarla görüşmeyi reddetti. Öte yandan bir demeçle Reagan planını reddetti, bölgede dengenin ancak silahlı mücadele ile bozulacağını açıkladı ve diplomasi ile kendi konumunu, gücünü korumak istedi.

Ayaklananlarla herhangi ir konuşma veya tartışmayı reddederek onlara saldırması, Arafat'ın kendine yönelen muhalefete karşı normal bir davranış. Arafat, ayaklanmadan, önce Libya'yı sorumlu tuttu. Daha sonra Suriye'yi de eleştirmeye başladı. Çünkü gerek Bekaa vadisinde, gerek Şam'da Suriye'nin izni olmadan hiçbirşey yapılamayacağı biliniyor ve ayaklananlar Suriye'den aldıkları destek sayesinde durumlarını güçlendiriyorlar. Tüm tarafsız görünme çabasına rağmen Suriye'nin taraf olduğu biliniyor. Bekaa vadisindeki Arafatçı Fetih birlikleri Suriye kuvvetlerince kuşatılmış vaziyette.

Arabuluculuk için Şam'a gelen Arap dışişleri bakanları önünde Suriye'nin bu tutumu Arafat tarafından eleştirilince, kendisinden derhal Suriye'yi terketmesi istendi.

Arafat'ın kovulmasına kadar açık tavır almayan Arap devletleri, yaptıkları açıklamalarla Arafat'ı Suriye ile olan çatışmasında desteklediklerini bildirdiler. Fakat bu destek yine her zaman olduğu gibi lafta ve güzel sözlerden öte hiç bir anlamı yok. Sanki Arafat'ın gücünün azaltılması konusunda genel bir işbirliği sözkonusu...

Bugün büyük ölçüde El Fetih'in iç sorunu olmaktan öte Suriye-Arafat çatışmasına dönen gelişmeler en çok Sovyetler Birliğini tedirgin ediyor. Sovyetler, olayın başlangıcında yaptıkları resmi açıklama ile Arafat'ı desteklediklerini bildirdiler. Suriye'nin FKÖ ile (Arafat ile) çatışmaya Sovyetlere rağmen girdiği anlaşılıyor. Parti organı Prawda gazetesi, El Fetih içindeki çatışmalardan Amerika, İsrail, ve bazı Arapları sorumlu tuttu. Krizi Suriye ile birliği istemeyen FKÖ düşmanlarının çıkardığını ileri sürdü.

Arafat da yaptığı açıklamada Suriyeyi birliğe ve ortak mücadeleye çağırdı. Bekaa'da Suriye birliklerinin El Fetih kuvvetlerini kuşatmak yerine silahlarını İsrail'e çevirmelerini istedi. Suriye ile Arafat'ın ilişkilerini düzenlemek için başta Sovyetler Birliği olmak üzere yoğun temaslar sürüyor.

GELİŞMELERİ NASIL DEĞERLENDİRMELİ?

Genel dış görünümü itibarıyla, Arafatın izlediği, FKÖ'ye egemen kıldığı "sağ" poltikanın gelişmelere neden olduğu gözleniyor. Hernekadar kaynaklanış nedeni Arafatın politikalarının yanlışlığı olsa da özellikle Marksist kanat (Habbaş) başta olmak üzere gelişmeler ciddi bir tedirginlikle izleniyor. Çünkü olayın FKO içindeki bir çizgi çatışmasından öte ciddi boyutları var. Bu da son İsrail-Filistin savaşından sonra doğrudan FKÖ'nün varlığını, Filistin hareketinin kendi kendisini temsil etmesinin giderek zorlanmasıdır.

Lübnan savaşı bir anlamda FKÖ hareketinin güçlü bir biçimde devrede olmasını engelleme, onun kolunu kanadını kırma hareketi idi. Bölge devletlerinin ve sözde ilerici akımların ve "Sosyalist Sistem"in savaş öncesi ve sonrası gelişmelere seyirci kalmasında bu ele avuca sığmaz yaramaz çocuğun hizaya sokulması isteğinin önemli bir payı oldu. Çünkü özellikle Arafat son yıllarda ağırlıklı politikasını bölgede çatışan ülkelerin yarattığı boşluktaki diplomatik ataklara yöneltmişti.

Lübnan'da güçlü bir FKÖ varlığı bu politikayı olanaklı kılıyordu. Lübnan'da askeri gücü olmayan bir FKÖ'nün hiç bir ciddi anlamı olamayacağı bilinen bir gerçek.

El Fetih içindeki son çatışma, FKÖ'nün gerek Lübnan'da bağımsız bir güç olarak varlığını, gerekse bölgedeki politik etkisini tehlikeye soktuğu için ciddi bir kaygıyla izleniyor.

Olayların bir nedeni Arafat'ın çizgisi ise de, ağırlıklı nedeni Suriye'nin bölgede izlediği yeni politikadır denebilir.

Suriye bugün özellikle İsrail'e karşı giderek radikalleşmekte ve Filistin hareketi üzerinde ciddi bir denetim ve kontrol kurmak istiyor. Çünkü izlediği politikanın tutabilmesi ve Arap dünyasında sözü dinlenir bir önder güç olabilmesinin koşulu Filistin hareketini denetleyebilmesinden geçiyor. Dolayısıyla kontrolü dışındaki (ister "sağ", ister "sol" olsun) bir FKÖ'ye fazlaca tahammülü yok. Ne yapacağı belli olmayan, "ayrı" bir gücün Suriye'nin konumunu oldukça sarsacağı çok açık biçimde ortada.

Üstelik Arafat önderliğinde Filistin hareketine Amerikan planlarına paralel çözümler arayan bir FKÖ, Suriye'nin devlet çıkarlarını ciddi biçimde tehdit ediyor. Bugün Lübnan'ın yarısı Suriye'nin işgali altında ve Suriye tüm bu politikaları gereği Lübnan'da kalmak zorunda. Arafat ise Lübnan'ı boşaltmayı da isteyen bir plan peşinde koşuyor. Böyle bir şey Suriye'nin Lübnan'daki tüm varlığını anlamsızlaştırır.

Özetle görülen ve gelişmelerin gösterdiği bir şey var, o da bölgede bağımsız bir FKÖ için yerin oldukça daralmış olduğudur. Ve Suriye için bu konuda en ciddi engel Arafat'tır. Gerek Habbaş, gerek Hawatme oldukça zayıf güçleri ile herhangi bir şansa sahip değiller.

Suriye'nin bugünkü "ilerici" konumuna rağmen önemli bir diğer endişe konusu da tarih boyunca Arap devletleri ve Filistin hareketlerinin ilişkisi. Suriye'nin bugün yaptığı şeyleri Filistin halkı için yapmadığı biliniyor ve bu radikal çizginin ne kadar süreceğinden de kimse emin değil.

1976'da Lübnan'da Filistinlileri katledenlerin yine Hafız yönetimindeki Suriye birlikleri olduğu herkesçe biliniyor. Yani Filistinliler kendi deyişleri ile "**Arap devletlerinden çektiklerini düşmandan çekmemişler**". Bu sözdeki abartı bir yana, 1970 Kara Eylül Ürdün katliamı da hatırlanırsa, Arap devletleri karşısında Filistinlilerin bu tereddütlü tutumuna hak vermemek elde değil.

Bugün Arap devletlerinin çoğunun bağımsız bir FKÖ gücünün ortadan kaldırılması eğiliminde oldukları da bu kanıyı güçlendiriyor. FKÖ İsrail karşısında, gerek Sovyetler, gerek Arap rejimleri tarafından yalnızlığa terkedildi ve güzel sözlerle avutuldu... Bugün, Suriye-FKÖ kavgası, bu maçın ikinci raundu gibi görülebilir.

NELER OLABİLİR?

Gelişmeler nereye giderse gitsin, hiç değişmeyecek bir takım doğal sonuçları var:

- Arafat'ın durumu sarsıldı ve gücünden oldukça çok şey kaybetti. Artık FKÖ adına eski rahatlığı ile hareket edemeyecek.
- Ayrı bir Filistin tavrının oluşup oluşamayacağı üzerinde ciddi soru işaretleri oluşuyor.
- Devletlerin doğrudan denetimi artacak ve FKÖ giderek Suriye denetimine doğru gitmek zorunda kalacak ve Suriye doğrudan Filistinliler adına konuşabilir hale gelecek!
- FKÖ'nün birliğinin sağlanıp sağlanamayacağı belli değil. Gelişmeler FKÖ'nün parçalanması ile de sonuçlanabilir.
- Zayıf bir ihtimal de olsa, işgal altındaki Filistin topraklarında Belediye Başkanları ile Ürdün arasında Federasyon görüşmeleri başlayabilir. Oldukça sağ eğilimli olarak bilinen Belediye Başkanları önündeki önemli engel FKÖ idi.

Ayrılanlar ne derlerse desinler, ne kadar devrimci olurlarsa olsunlar, parçalanmış bir Filistin hareketinin bağımsız kalabilme şansı yok. Önceden (tüm eksik ve hatalı yanlarına rağmen) Filistinlilerin bölge devletlerine karşı yürüttükleri **mesafeli politika** zayıflıyor ve Suriye'nin izni dışına çıkma şansı azalıyor. Muhalefet bu sorunları aşacak güçte değil ve alternatif olma özelliğini gösteremiyor. Öte yandan bu hareketin bağımsızlığı ise oldukça şaibeli. Suriye'nin doğrudan bu işin devresinde olduğu ve muhalefetin Suriye denetiminde olduğu yolunda yoğun söylentiler var. (Herhangi bir kanıttan öte izlenen politikaların da bu sonucu doğurduğu bir gerçek.)

Gerek Arafat'ın izlediği politikaya karşı olduğu bilinen ve bu uğurda yoğun mücadele veren Habbaş gibi marksistlerin, gerekse de Sovyetler Birliğinin en çok düşündüğü konu da bu olsa gerek. Habbaş "**Filistinlilerin, El Fetih'in, FKÖ'nün birliği ve Suriye ile dostluk**" temelinde Arafat-Suriye ilişkilerini düzeltmeye yoğun çaba harcıyor.

Sovyetler Ortadoğu'da açık ki, Filistin sorununda bir tek Suriye ile muhatap olmak istemiyor. Ayrı bir FKÖ ve onunla geliştirilecek ayrı ilişkiler daima Sovyetlerin yararınadır. Bu nedenle belli bir tedirginlik bu cephede de gözleniyor.

Bekleyip, görmek gerekiyor!

Komşu topraklarına saldırılara devam ediyor

Güney Afrika Cumhuriyeti'nin komşu ülkelere saldırıları sürüyor.

"Afrika'nın İsrail'i" olarak tanımlanan Güney Afrika Cumhuriyeti, saldırılarını her defasında **"kendini korumaya yönelik"** olduğu iddiasıyla temize çıkarmaya çalışıyor. Son olarak Güney Afrika Cumhuriyeti Hava Kuvvetlerine ait uçaklar, komşu ülke Mozambik'in baş kenti Maputo'yu bombaladılar. Saldırıda biri çocuk, 6 kişi öldü, çok sayıda kişi de yaralandı. Güney Afrika Cumhuriyeti, saldırının Mozambik'te üslendiğini iddia ettiği **Afrika Ulusal Kongresi (ANC)** gerillalarına karşı bir hareket olduğunu iddia etti.

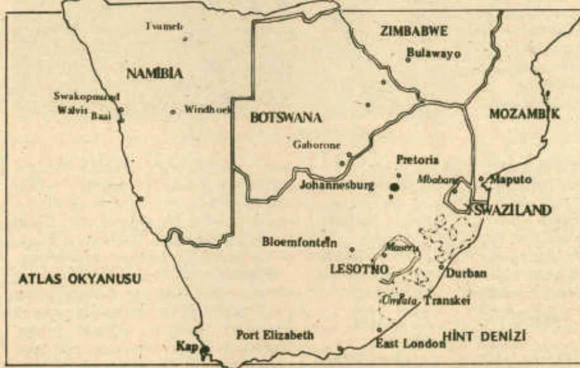
Afrika Ulusal Kongresi, Güney Afrika ırkçı rejimine karşı silahlı mücadele veren en büyük örgütlerden biri. Özellikle 1976'dan bu yana Güney Afrika Cumhuriyetinde ırkçı rejimin temsilcilerine karşı düzenlenmiş bir çok suikast ve sabotaj eylemi ANC tarafından yapıldı. Güney Afrika Cumhuriyetinin Mozambik'e son saldırısı da ANC'nin 20 Mayıs'ta başkent Pretoria'daki bir askeri üsse yaptığı bombalı saldırının karşılığı olarak değerlendiriliyor.

Haziran ayında da 3 ANC üyesi Pretoria'da idam edildi. Mosololi (25) Mogoerani(23) ve Motaunk (23) isimli ANC üyeleri bir polis istasyonuna yapılan saldırıdan dolayı yargılanmış ve idama mahküm edilmişlerd i.

Bütün bu saldırılar ve idamlar, Güney Afrika Cumhuriyetinde ırkcı beyaz rejimle siyahlar arasındaki çatışmaların yoğunlaşarak sürdüğünü gösteriyor.

SİYAHLARIN ÖRGÜTLERİ

Güney Afrika'da siyahlar homojen bir yapıya sahip değiller. Geçen yüzyıldan buyana birbirleri ile çatışan bir çok gruptan oluşuyorlar. Ayrıca apartheid politikasının gereği olarak birbirinden uzakta küçük bölgelere yerleştiriliyorlar. Bunların sonucu olarak birbirinden bağımsız çoksayıda küçük örgütleri var. 1955 yılında bu örgütlerin büyük bir kısmı bir araya gelerek **"Barış Metni"** ni hazırladılar. Daha sonra'da irili ufaklı bir çok örgüt buna imzasını attı. Metni hazırlayanlar ANC (siyahların örgütü), Hint Kongresi (Hintlilerin örgütü), Renkliler Kongresi (Melezlerin örgütü), Demokratlar Kongresi (SACP, çoğu yasaklanmış Komünist Partisi üyesi olan beyazlar) ve Güney Afrika Sendikalar Birliği (SACTU). Bugün de bütün bu örgütler tarafından -eleştirilere rağmen- kabul edilen metnin ana ilkesi özetle, **"Güney Afrika'nın, içinde yaşayan herkese ait olduğu, herkesin eşit oy hakkının olduğu, bütün grupların, ırkların, renklerin eşit haklara sahip olduğu"** şeklinde. Metin, bütün sınıfların ve ırkların birliğini öngörüyor. Bu da hem popülerliğinin, hem de eleştirilmesinin nedeni. Moskova yanlısı SACP'nin etkisi altında olması da eleştirilen diğer bir nokta.

Örgütlerin en güçlülerinden olan ANC, 1960'da yasaklanmasından sonra silahlı mücadeleye başladı. Saldırılarını daha çok ırkçı rejimin temsilcisi olarak görülen hedeflere yöneltiyor. Mayıs ayı sonunda Pretoria'daki askeri üsse yapılan saldırıda içinde siyahların da bulunduğu çok sayıda sivilin de ölmesi, örgüt içinde tartışmalara yol açtı. Ancak, ANC Başkanı Tambo'nun 1981'de yaptığı bir konuşmada **"sivilleri hedef istemiyoruz, ama hükümet sivilleri de çatışmanın içine soktuğu için bazı durumlarda düşmanı ayırtetmek bizim için zor oluyor"** sözleri ANC'nin bu konudaki görüşlerini belirliyor. ANC içinde diğer bir görüş de **"ırkçı yönetime karşı etkili mücadele verebilmenin ancak siyah işçilerin örgütlü desteği ile mümkün olabileceği, örgütlülüğün ise henüz sağlanamadığı"** yolunda.

AZAPO (Azania Halkının Örgütü) isimli legal örgüt ise, silahlı mücadeleye başvurmak yerine legal çalışmalar yapmayı benimsiyor. ANC'yi, içine beyazları aldığı için eleştiriyor ve Barış Metnindeki **"Güney Afrika, içinde yaşayan siyahlara ve beyazlara aittir"** cümlesini reddediyor. Bu örgüt, **"Siyah Bilinç Hareketi"** ni temsil ediyor.

Aralarındaki görüş farklılıklarına rağmen tüm örgütlerin amacı ırkçı rejimin apartheid poltikasına karşı tavizsiz mücadele. Bu konudaki kararlılıklarını ANC Başkanı Tambo'nun **"artık tokatlara uzatacak yanağımız kalmadı"** sözleri ifade ediyor.

GÜNEY AFRİKA CUMHURİYETİ NASIL BİR ÜLKE

Güney Afrika Cumhuriyetinde 2.dünya savaşından sonra uygulanmaya başlanan apartheid (ayrılıkçı gelişme) politikası, ülkedeki 22 Milyon siyahın kendilerine ayrılan bölgelerde yaşanmaya zorlanmalarını öngörüyor. Siyahlara ayrılan bölgeler, ülke toprağının yaklaşık yüzde 14'ünü oluşturuyor ve dağlık, çorak bölgelerden meydana geliyor. 4,5 milyon nüfuslu beyazların kendilerine ayırdıkları bölge ise-ülke topraklarının yüzde 86'sı- büyük şehirleri, limanları ve zengin maden kaynaklarını içeriyor. Ayarıca siyahlara ayrılmış bölgelerin dağınık halde olmaları -örneğin, Botuthatsvana birbirinden yüzlerce kilometre uzaklıkta yedi bölgeden oluşuyor- siyahların örgütlü mücadelesini engellemeye yönelik.

Özellikle Reagan'ın başkan seçilmesinden buyana Güney Afrika ırkçı rejiminin apartheid politikası ABD'den destek görüyor. Avrupa ülkeleri ise, bu politikayı sık sık kınamalarına rağmen, Güney Afrika Cumhuriyeti ile ekonomik işbirliğine girmekten vazgeçmiyorlar.

Güney Afrika Cumhuriyeti Hükümetinin hazırladığı yeni Anayasa taslağında da Hintlilere ve melezlere bir takım haklar verilmiş gibi görünmesine rağmen siyahların gene adı geçmiyor. Yeni Anayasa ile melezler ve Hintliler pek fonksiyonu olmayan birer parlamentoya sahip oluyorlar ancak son söz gene beyazların parlamentosunun. Siyahların kazançları, oturdukları yerler ve evlenebilecekleri kişilerin renkleri de eskiden olduğu gibi kısıtlanmaya devam ediyor.

Çad'ta çatışmalar şiddetlendi

Bir Kuzey Afrika ülkesi olan Çad'ta çatışmalar yine yoğunlaştı. Geçtiğimiz yıl Hissene Habre tarafından yapılan bir darbeyle yönetimden Uzaklaştırılan Çad'ın eski devlet başkanı Goukouni Weddeye önderliğindeki kuvvetler ülkenin kuzeyinden saldırıya geçtiler. Kuzeydeki en önemli Şehir olan Faya-Largeua'yu ellerine geçirdiler. Libya kuvvetlerinin saldırıya fiili olarak katılıp katılmadıkları konusunda çelişkili haberler var. Ancak, Libya'nın Weddeye'yi baştan beri her yönden desteklediği ve koruduğu biliniyor.

Saldırıdan sonra başta ABD olmak üzere Batılı ülkeler Habre'ye silah yardımını arttırdılar. Fransa 35 ton silah gönderdi. ABD ise yardımlarını Sudan ve Mısır üzerinden yapıyor.

Weddeye, geçenlerde bir radyo istasyonundan yaptığı konuşmada Habre'nin ABD'den ve İsrail'den askeri yardım görmesini eleştirdi. Habre'yi **"Çad'ı siyonizme ve emperyalizme teslim etmekle"** suçladı. ABD ve Fransa ise Libya'nın Weddeye kuvvetlerine yardımını eleştirdiler.

ÇATIŞMALAR 15 YILDIR SÜRÜYOR

Çad, tarihi boyunca başka devletlerin müdahaleleriyle karşılaştı. Bunun nedenlerinden biri olarak Çad'ın kendi içinde bölünmüşlüğü ve çatışmaları gösteriliyor. Kuzeydeki müslüman kesim ile güneydeki hıristiyanlar arasındaki çatışmalar sık sık Fransa, Sudan ve Libya'nın müdahaleleriyle sonuçlandı. Çad'ta meydana gelen iktidar değişiklikleri, sürekli olarak müdahaleci yabancı devletlerin güçlerine göre belirlendi.

Çad'ta çatışmalar 15 yıl önce, ülkenin kuzeyindeki müslümanlar ile güneydeki hıristiyanlardan destek alan hükümet kuvvetleri arasında başladı, ve kuzeydeki müslümanların yönetimi ellerine geçirmeleri ile sonuçlandı. Ancak Libya'nın kuzeydeki 200 km. genişliğindeki Aouzou şeridini işgal etmesi müslüman güçler arasında görüş ayrılığına ve bölünmeye yol açtı. Hissene Habre liderliğindeki grup Libya'ya karşı tavır alırken, Weddeye liderliğindeki grup Libya'dan destek almaya devam etti.

Bu iki grup arasındaki çatışmalar 1981'den sonra hızlandı. 1981'de hükümette Weddeye başkanlığında bir koalisyon hükümeti (GUNT) bulunuyordu. Sudan sınırında ise Habre komutasında FAN hakimdi. FAN, Mısır ve Sudan üzerinden ABD yardımı alırken, Libya da GUNT'u destekliyordu.

Afrika Birliği Örgütü (OAU)'nun baskısıyla GUNT, Libya kuvvetlerinin Çad'ı terketmesini, yerine bir OAU-Barış Birliğinin yerleştirilmesini kabul etti. Libya kuvvetlerinin çekilmesi Habre'nin işlerini önemli ölçüde kolaylaştırdı, ve ona bağlı kuvvetleri ülkenin içlerine kadar ilerlemesini sağladı. 6.Haziran 82'de Habre kuvvetleri başkent N'djamena'ya girdiler. GUNT dağıldı, üyeleri yurtdışına kaçtılar. Bunu, Habre'nin Afrika Birliği Örgütü tarafından Çad'ın resmi temsilcisi olarak tanınması izledi. Bundan sonra Habre kuvvetleri ülkenin bütünü üzerinde kontrolü ellerine geçirdiler ve Habre hükümeti kuruldu. Kurulan hükümette ağırlıklı olarak FAN'ın yer almasına rağmen, diğer grupların temsilcilerine de yer verilerek, zaten küçük boyutta olan Weddeye önderliğindeki silahlı muhalefetin izole edilmesi sağlandı.

Libya kuvvetlerinin ülkeden çekilmesinden sonra Batı'nın Çad'a yardımı arttı. ABD, Fransa ve Almanya'dan yardımlar gelmeye başladı. Bu da Habre'nin yerini sağlamlaştırmasına yol açtı. Bu ABD diplomatı, Çad'ın önemini "Çad, Libya'ya karşı önemli bir cephemizdir" sözleriyle açıklıyor. Ayrıca Çad'da bulunan zengin uranyum ve petrol kaynakları da ABD'nin ilgi alanı içinde

Dağıtılan GUNT güçleri ise Libya işgalindeki Aouzou şeridinde toplanıp yeniden örgütlenmeye başladılar. Bu bölgede Libya desteğinde bir hükümet kurdular. Zengin maden kaynaklarına sahip Aouzou bölgesini yıllardır işgalinde bulunduran Libya, güneydeki anti-Libya'cı hükümeti kendisi için bir tehdit olarak gördü. Bu da, öteden beri desteklediği GUNT'un yeniden toparlanmasına yardım etmesinin nedenlerinden biri.

Kuzeydeki Weddeye kuvvetleri ile Habre hükümeti arasındaki çatışmalar bugüne kadar devam etti. Habre, Aouzou şeridini geri alma girişimlerinde bulundu, Weddeye ise Çad'a saldırılar düzenledi. Weddeye kuvvetlerinin şimdiye kadar ki en büyük başarısı, geçtiğimiz ay Faya-Largeau şehrini ele geçirmesi oldu iki taraf arasındaki çatışmalar zaman zaman şiddetlenerek sürüyor.

Dünyanın üçüncü yoksul ülkesi Çad

DUNYA'DAN KISA... KISA...

PINOCHET'*e karşı gösteriler Şili' de artarak sürüyor. Bakır ıȝşçileri Sendikası lideri Rudolfo Seguel ve 5 sendikacının tutuklanması üzerine gösteriler büyüdü. Hükümet bakır madenlerinin ikisine elkoydu, 1800 işçiyi işten attı. Bunun üzerine Bakır Işçileri Sendikası ve 10 yıl önce Allende'nin devrilmesinde büyük rol oynayan Kamyoncular Sendikası genel grev kararı aldılar. Grev, Kamyoncuların grevi kesip hükümetle ekonomik görüşmelere başlamaları nedeniyle kısa sürede bitti. Hareketler daha çok kendiliğinden ortaya çıkıyor ve ortanın solundan ılımlı sağa kadar olan partiler tarafından destekleniyor. Şimdiki durumda ekonomik taleplerle ortaya çıkan ve rejimin kendisini değil de, Pinochet'i sorumlu tutuyor görünümü veren bu hareketlerin gelişmesini ülkedeki ilerici güçlerin ne şekilde etkileyebilecekleri henüz belli değil.*

° ° °

İTALYA'*da geçtiğimiz ay yapılan seçimler Hıristiyan Demokratların büyük oy kaybıyla sonuçlandı. Yaklaşık yüzde 6'lık oy kaybıyla 1946' dan beri en kötü seçim sonuçlarını elde eden Hıristiyan Demokratların parlamentodaki sandalye sayısı 225'e düştü. Komünist Parti'nin aldığı oylarda pek değişiklik yok, parlamentoda sandalye sayısı 3 azalarak 198 oldu. Koalisyon hükümetinden çekilerek erken seçimi talep eden Sosyalist Partinin ise aldığı oylar yüzde 2 artarak sandalye sayısı 73' e çıktı. Şeçim sonuçlarının en dikkat çeken yönü de Neofaşistlerin aldıkları oylardaki yüzde 1,5'luk artışla sandalye sayısını 30'dan 42'ye çıkartmaları oldu.*

° ° °

ANDROPOV, *Sovyetler Birliği Yüksek Sovyetinin geçtiğimiz ay yaptığı toplantıda Devlet Başkanı seçildi. Brejnev'in ölümünden hemen sonra Parti Genel Sekreterliğine getirilen Andropov, bundan böyle iki görevi birden üstlenecek. Toplantının açış konuşmasını Çernenko'nun yapması, tasfiye edildiği yolundaki söylentilerin yanlış olduğunu gösterdi. Andropov'u Devlet Başkanlığına aday gösteren de Çernenko oldu.*

° ° °

ABD *eski Başkanı Carter'ın not defterinin seçimlerden önce Reagan'ın eline geçtiği ortaya çıktı. Söz konusu defter, Carter'ın 1980'deki Başkanlık seçimi dolayısıyla Reagan' la yaptığı bir televizyon tartışması için hazırladı notlarını içeriyor. Reagan, yaptığı basın toplantısında kendisinin defterden haberi olmadığını iddia etti. Olay, yeni bir* **"Watergate"** *olarak nitelendiriliyor.*

° ° °

İSPANYA'*da silahsızlanma yanlısı 100 bin'e yakın kişi bir protesto yürüyüşü yaptı. Yürüyüşçüler Ispanya'nın NATO üyeliğini kınadılar, NATO'da kalıp kalmama konusunda halk oylaması yapılmasını istediler. Sosyalist başbakan Felipe Gonzales'e karşı düzenlenen bu ilk büyük les'e karşı yapılan bu ilk büyük gösteriyi Komünist Partisi ve Barış Dernekleri düzenlediler.*

° ° °

ÇİN HALK CUMHURİYETİ'*nde geçtiğimiz ay yapılan 6.Halk Kongresinde 15 yıldan sonra ilk kez bir Devlet Başkanı seçildi. 1968'de son Devlet Başkanı Liu Shaogi'nin halk düşmanı ilan edilerek görevden alınmasından sonra yeni Devlet Başkanı seçilmemişti. Geçtiğimiz yıl çıkarılan yeni Anayasa, sembolik bir Devlet Başkanının seçilmesini öngörüyor. Çin'in yeni Devlet Başkanı Li Xiannian, Deng Xiaoping'in reform politikasını benimsemekle beraber, bazı değişikliklere karşı çıkarak partinin ve ordunun ortodoks kesimine de kendisini kabul ettirmesiyle tanınıyor.*

° ° °

TUDEH *Genel Sekreteri Nurettin Kianuri'nin Iran'da Evin hapishanesinde kurşuna dizildiği bildiriliyor. Hatırlanacağı gibi, bu yılın başında Mollaların Tudeh'e karşı giriştiği temizlik harekatında Kianuri de tutuklanmıştı. Baştan beri Mollaları destekleyen Tudeh'in bundan nöyle alacağı tavır merakla bekleniyor.*

OKURLARIN DİLİNDEN

İKİ YILDIR ÇEKTİĞİMİZ YETTİ

İki buçuk yıldır Çorum il'i Mecitözü dolaylarında bitmez tükenmez ızdırapları çekmekteyiz. Bilakis yapılan baskı ve işkencelerde alevi köyleri üzerinde etkinliğini devam ettirmektedir. Köy isimlerini sıralıyorum: 1-Mecitözü kazası 2-Şıhlar mahallesi 3-Geykoca köyü 4-Hisarkavak köyü 5-Közveren köyü 6-Alancık köyü 7-Dağsarya köyü 8-Kayı köyü ve daha ismini yazamadığım diğer köylerde var. Örneğin, Nisan Mayıs aylarında 20 kişi Hisarkavak köyünde 4 kişi Geykoca köyünden, 3 kişi Şıhlar köyünden Mayıs ayında aynı köylerden kaza da oturan 3 kişi. Bunlar bizlere ulaşan kısıtlı haberler. Tabii bunlar alevi olduğumuzdan dolayı bizlere yapılıyor. Baskı sebebi Kayseri'nin Pınarbaşı köyünden olan Başçavuş Hasan'ın keyfi kararlarından olduğu kanısındayız. Çünkü analarımıza, bacılarımıza kişisel adice saldırıları devam ediyor. Karakol da resmen kendisine analarımızdan,bacılarımızdan yakınlık istiyor. 1930'larda Hitlerin yaptığının aynısını yapmaya çalışıyor. Oysa biz alevilerde Türk vatanı evladıyız. Gerektiğinde vatanı için canını esirgemiyenlerdeniz. ama ne yazık ki baskı, zulüm ve işkencede devamlı bizlere uygulanıyor.Gözlerimiz önünde anamıza bacımıza hakaret ediliyor Küfürler savruluyor.

Hepinize selamlar, A.K.

MİRAS KALDI

Dörtyol ağzında dört panzer
alanları namlular doldurdu
git nere gidersen
aş tankları nasıl aşarsan
kahpe dölünün kahpeliği tuttu
O darağaçları sanıyor
dipçik sanıyor
cop sanıyor
vatan topraklarını

yaşamak namus oldu
töre oldu/ar oldu
şu koca memleket
nice cana dar oldu

yıkıl demiyorum sana Ankara
işsizliğini yaşadım amele pazarlarında
ucuz hanlarda bitli pireli
açlığını yaşadım
yıkılan ben oldum
kanlı sabahlarda

çalışmak için
sırtımızda yorgan
geçtiğimiz kapılarından
kollarımız kelepçeli
gözlerimiz bağlı geçtik
iki kardeş
cemseler içinde

al dedimde

azrail almadı canımı
cellatlar aldı
Vay anasını bellediğimin
koca dünyası
puşta pesevenge
miras kaldı

CAN YOKSUL

KENAN EVREN'E AÇIK MEKTUP

Siz,çağımızın en ilkel ve en cani diktatörü olarak tarihe geçecek ve nefretle anılacaksınız. Cezanızın ÖLÜM olduğunu elbette biliyorsunuz. Hitler'in yaptığı gibi, intihar etmeğe fırsat bile bulamayacaksınız. Siz sadece Kürt halkının, onurlu kurtuluş mücadelelerini yıllardır ölüm kalım pahasına sürdüren şanlı Filistin halkının değil,öz ve öz kendi halkınızında düşmanısınız. Siz yalnızca Amerikan burjuvazisinin çanağını yalıyan bu nedenlede onların emirleri doğrultusunda kendi öz halkınızın kanını emen çağ dışı bir yaratıksınız. Aynı Kelaynak kuşları gibi sizin de nesliniz tükendi, bilesiniz.

Ortadoğuda, sizin bugünkü görevinizi daha önce yapmış olan İran Şahı Rıza Pehlevi'yi, sahibi olduğu Amerikan burjuvazisi bile kurtaramamıştı. Sizi de şimdilik kullanıyorlar ama eskidinizmi kullanılmış tuvalet kağıdı gibi kubura atacaklar. Sakın yanılıpta buralara Amerikaya filan kaçmayı düşünmeyiniz. Gördüğünüz gibi biz buralarda da varız. Dünyanın neresine gitseniz biz oradayız. Sizi bizim elimizden kurtarmaya kimsenin gücü yetmez. İsrail'le birlikte Filistin halkını yok etmeye çalışırsınız ve ortadoğuda Amerikanın silahlı bekçiliğini yaparsınız. Arap ülkeleriyle ticari ilişkilerinizden dolayı yani para aşkına, lafa gelince Filistin halkının din kardeşliğinden dem vurursunuz. Siyonizme karşı silahlarıyla Filistin halkının yanında savaşan Türk gençlerini ise İsrail gizli haber alma teşkilatının sizinle olan işbirliği neticesinde terörist olarak ilan edersiniz. Polislerinizi İsrail hapishanelerine gönderir işkence yaptırır, veya sizin Türkiye' de ki kendi işkencehanelerinize transfer ettirirsiniz. Türkiye'de yaşıyan 7 milyon Kürt halkı askerlerinizin tehditleriyle yaşıyor (!) olduğu yetmezmiş gibi şimdi de komşu ülkelerin Kürt vatandaşlarını tehdit ediyorsunuz. Binlerce Kürt öldürdünüz. Binlercesi şu anda hapishanelerinizde. İçlerinde işkencehanelerinizden geçmeyen kalmadı. Sizin Kürt düşmanlığınızla Hitler'in Yahudi düşmanlığı arasında hiçbir fark yoktur. Siz Filistin halkının, Kürt halkının düşmanı değil en basit ifade şekliyle insanlığın düşmanısınız. Kendi halkınızın son lokmasını bile emperyalistlere peşkeş çekiyorsunuz. Dedesi olduğunuz için kendi öz torununuz bile sizden utanacak.

Ama, Türkiye halkı çok yakında hesap soracak sizden. Onlar sabırlıdırlar, şimdi susuyorlar ya, siz kanmayın buna. Osmanlı vatan topraklarını parselleyip satarkende susuyorlardı. Bıçak kemiğe dayanmayıversin, yoksa bir kükredilermi, bir daha kimse durduramaz onları. Siz de işin farkındasınız, biliyorum. Sermayenin güvenilir uşağı Demirel'i bile Çanakkale' ye sürgüne gönderiyorsunuz ki yönetimde kontrolün bir ucu bile elinizden kaçmasın diye. Çabalarınız boşunadır. Sizin göstermelik "DEMOKRASİ" nize inan zaten yok ki ! Sizin süngünüzün ucundaki seçimlere bel bağlıyan yok ki. İktidarı göstermelik olarak bile olsa "sivillere" bırakmanıza gerçekten gerek yok. Boşuna zahmet ediyorsunuz. Zira karşınızda şu anda iktidarı gerçekten almaya çalışan bir hareket yok. Olduğu zamanda elinizdeki Amerikan yapısı toplar, tüfekler, tanklar, bombalar, onları durdurmaya yetmiyecektir.

Hüsamettin Çilekeş

HASRET

Benim memleketimde
kafesler taştandır.
Kuşlar candandır.

Benim memleketimde
kafesler tüm haykırış,
kuşlar pür çırpınıştır.

Benim memleketimde
kafesler bir ülkü,
kuşlar bir türküdür.

Memleketim, memleketim
Kafesler karanlık,
kuşları aydınlık,
memleketim.....

Halil

OKULUN KENARINA DUVAR ÇEKİLECEK VER 5000 LİRA

Sizlere Türkiye'den gelen bir mektuptan bahsetmek istiyorum . Gerçi benim bahsedeceğim konu, Demokrat Türkiye'yi meşgul edecek kadar önemli bir konu değil, fakat o kadar düşündüm kendimi yazmaktan geri alamadım çünkü benim yazacağım konu halkın yaşantısında ufak tefek denecek kadar önemsiz, çünkü yüzbinlercesi işkencede onların acısını heran yüreğimizde hissediyoruz!!! Gelelim konuya: Aile efradını Türkiye'ye göndereli 7 ay oldu. Bizde bilemiyoruz Türkiyeli mi olacağız Almanyalı mı ? Onun için onbeş günde bir mektub gider gelir. Son gelen mektubta aynen şöyle yazıyor " bizim mahelledeki okulun kenarlarına duvar çekilecek, Kaymakamın emri. Fakat bana 5 bin TL. verileceğini bildirdiler. Parayı vermeyeceğim fakat vermiyenleri karakola götürüp dövüyorlar. Mecburum 5 bini vereceğim. Ayrıca mahalle halkı bir günde işçi olarak çalışacakmış, fakat benim çalışacak kimsem olmadığından bir işçi tutacağım,yoksa en ufak bir kıpırdamada halk kendisini karakolda buluyor. Evet mektub bu kadar değerlendirilmesi Demokrat Türkiye'ye.

Saygılarımla, K.C.

"ŞEYTAN'A TAPIYORLAR"

Hürriyet gazetesinde seri olarak yayınlanan "Şeytana İnananlar" başlığı adı altındaki yazıya ilişkin cevap:

Cuntanın halkımızı zindanlara doldurduğu, işkencehanelerde katlettiği, idam ettiği bu dönemde din ayrımını ve feodal çelişkileri daha da arttırarak halkımızı bir birine düşürüyor.

Boyalı basın Hürriyet gazetesi Türkiye'nin doğusunda yaşayan yezidi dini azınlığın üstüne çeşitli reportajlar yapmaktadır. Ben şahsen bu yezidi diye bilinen azınlıktanım. Ama faşist cuntanın amacı bu değil tam tersine çeşitli din ideolojileri ile doğuda insanları bir birine saldırtmaktır.

Hürriyet
dinlerin kavşak noktasında...
Yezidiler arasına girerken, rehberliğimizi Şeyh Bozo yapıyor...
Şeytan'a tapıyorlar, şeytan sözü etmiyorlar

Bugüne kadar gazetelerinde doğuda mağaralarda yaşayan ve Kürt olduğu için çeşitli baskı ve işkencelerden geçenleri yazmıyor da küçük azınlıkları yazıyor. Böylece oralarda olup bitenleri unutturmak ve insanları bir birine düşürmek istiyor bu çabaları boşa çıkacak Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesi başaracaktır.

Bremenhaven'dan bir D.T. okuyucusu

MARXİZMİN GÜNCELLİĞİ

18. sayfadan devam

Ama marksizm, emeğiyle geçinenlerin ve başta işçi sınıfının bilimidir. Kapitalizmin ergeç nasıl ve niçin yıkılacağını, bu yönde işçi sınıfına düşen tarihi görevi göstermektedir. Emekçilerin kendi iktidarlarına giden sosyalizm ve sınıfsız toplum yolunun; her türlü sömürünün son bulacağı sınıfsız, ayrıcalıksız, tüm özgürlüklerin herkesçe eşit olarak yaşanabileceği bir toplumun nasıl olacağını gösteren bilimdir marksizm. Egemen sınıfların marksizmi ellerinden geldiği her ülkede yasaklamaları boşuna değildir. Ama bir atasözünün doğru olarak saptadığı gibi, "korkunun ecele faydası yoktur."

NOT: Bu yazı nedeniyle özellikle emekçi okurlara salık vereceğim bir kitap: Marx-Engels, Seçme Yapıtlar 1, Sol Yayınlar, Ankara 1976

ŞİİR FABRİKATÖRÜ veya ŞİİR FABRİKASI

Dostlar!
Haberiniz ola:
Bir "Şiir Fabrikası" kurdum
Rotterdam'a.....

Gece-gündüz demeden,
Durmamaksızın üretimdeyim
Mallarımı, her pazarda pazarlıyorum..

Satılandan çok atılan!
Dağıtılandan çok iadem var.
Bazan kâr, bazen zarar ediyorum.

Dostlar!
Gördüğünüz gibi işim oldukça zor;
"Şiir Fabrikatörü" olmak kolay mı" diyorum....

Fehmi ERUÇAR

TOPRAK

Sen toprağın gerçek sevdası
Alın terini zebil ettiğin
Ağustos sıcağında
Uğruna mahpuslara düştüğün
O toprak!
Hasret sana
Gerçek sevdasına
Vahşi karanlıklar sömürür
Çapa tırpan olmuş emeğini
Mor menekşe kıp kızıl başak
Ona şirin övgüler dizdiğin
O TOPRAK
Senin sevdalı marşın ile uyanacak.

Ozan TOPRAK

ŞEN ALMANCI

Sırtında azık torban,
Kafan dertlerle yüklü,
Elinde sığınma dilekçen,
Nedeni politik veya ekonomik,
Durumun acı hem de komik,
Anadolu'nun dört bucağından
Amele pazarından
Van'lı baykuş ağanın kapısından
Milyonluk gökdelenli şehirlerden
Gecekondu yapısından
İtile kakıla, koğula boğula
Düşürülmüşsün almanya sokaklarına.

Ağalar seni iyi tanır,
Hiç bırakırlarmı peşini?
Ellerinde bağış makbuzu
Kurt postuna bürünmüş kuzu,
Konsolos bey' "Türk Ordusunu Güçlendirme Vafkına",
Yeşil sarıklı: "Nurullah Camiine" Delmenhorst'ta
Generaller : Oyak'la bütünleşmiş Özal tekellerine
Vatan ve Allah adına hepsi senden bağış ister.

Bugüne değin hep emeğini, gençliğini bağışladın.
Gurbet ellerde her yıl ayrı yerlerde kışladın.
Ellerin nasırlı,
Yüreğin ezgin,
Canın bezgin.
Deme artık "beterin de beteri vardır bu güne şükür"
Bundan daha beteri olur mu? İndir şamarını yüzlerine tükür.

Oldenburg'dan
Abdullah Çoban

Prim olarak saptanan 10 bin 500 Mark dönüş giderlerini bile karşılamıyor

DEMOKRAT TÜRKİYE
GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

DÖNÜŞ PRİMİ FİYASKOYLA SONUÇLANDI

Yasa tasarısı "Mevcut hakların ödenmesi"nden başka bir anlam taşımıyor

İşsizlere dönüş primi verilmiyecek.

Günlerdir sözü edilen, umutla beklenen **"Dönüş Primi"** yasa tasarısı geçtiğimiz günlerde açıklandı. Tasarı Almanya'daki Türkiye'liler arasında tam bir hayal kırıklığı yarattı. Tasarıya göre işsizler bu primden kesinlikle yararlanamıyorlar. Primi sadece firması iflas ettiği için işsiz kalanlarla, 6 aydır kısa çalışmada olanlar alabilecekler. Bunlar için bile bazı kısıtlamalar getirilmiş durumda.

Yasa tasarısının açıklandığı sırada basında yer alan **"kesin dönüş pazarlığı Ankara'da yapılacak görüşmelerde sonuçlanacak"** haberleri yıkılan umutları biraz canlandırdıysa da, bu umut ışığı da hemen söndü. 3 Temmuz'da Ankara'da başlayan Federal Alman-Türkiye resmi görüşmelerinden bir sonuç çıkmadı.

Federal Alman Çalışma Bakanı Blüm, Ankara'da tam bir gövde gösterisi yaptı. Zaman zaman Türkiye'li yetkilileri alaya aldı. Türkmen'in **"Bu tasarı, eskiden işsiz kalanlarla yeni işsiz kalacaklar arasında bir eşitsizlik yaratıyor, bu kabul edilemez"** sözlerini Blüm, **"Öyleyse primi tümden kaldıralım"** diye yanıtlaması Türkmen'i kızdırdı.

Blüm görüşmelerden sonra gazetecilerin sorularını yanıtlarken, **"...bir çok bakanla yaptığımız görüşmelerde, bu yasa tasarısının değişmesi için hiç bir yeterli gerekçeye rastlamadım. Onun için de değişeceğini zannetmiyorum"** dedi.

DÖNÜŞ PRİMİ YASA TASARISI NELER GETİRİYOR?

Alman Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanan bu yasa, Türkiye'liler açısından **"mevcut hakların peşin ödenmesi"**nden öte bir anlam taşımıyor. 1 Ekim 1983'te yasallaşarak yürürlüğe girecek olan **"Kesin Dönüş Yasa Tasarısı"** 10 bin 500 Marklık bir prim ödemesi getiriyor. Fazladan veriliyor gibi görünen bu para, işsizlerin hakları olan **"İşsizlik parası"**na karşılık veriliyor. Bu yasa tasarısının önemli maddeleri şöyle:

1) 10 bin 500 marklık prim sadece aile olarak kesin dönüş yapanlara ödenecek. Bu durumdakiler en geç 1984 Eylül'üne kadar Almanya'yı terkedecekler. Bunlar bir daha Almanya'ya dönemeyecekler. Kesin dönüş yapan ailelerin, 18 yaşından büyük çocukları Almanya'da kalabilecek.

2) Dönüş pirimi iki durumda ödenecek. Birincisi, 1 Ekim 1983'ten sonra Yasa Tasarısı" 10 bin 500 marklık durumunda, ikincisi ise 1 Ekim'den 6 ay öncesi, yani Nisan başından itibaren en az 6 ay "kısa çalışma" yapma durumunda. Kısa çalışmanın bir şartıda normal çalışma süresinin en az yüzde 25'inin boş geçmiş olmasıdır. Ayrıca bu iki durumdakilerin Ekim 83-Haziran 84 arasında kesin dönüş için başvurması gerekiyor.

3) Dönüş primi hakkı kazanıldıktan sonraki bir ay içinde yapılan başvurularda prim tam olarak ödenecek. Gecikilen her ay için, işsizlerden 1500, kısa çalışma yapanlardan 750 mark kesinti yapılacak. 7 aylık süre aşılırsa prim hakkı kayboluyor. Ayrıca, kesin dönüş yapan ailenin her çocuğu için de 1500'er mark ve çeşitli tasarruf kurumlarındaki birikmiş paraları toptan ödenecek.

4) Emeklilik primlerini kesin dönüş yapan herkes alabilecek. Bunun için ailenin bütün fertlerinin kesin dönüş yapması gerekmiyor. Sadece 1 Ekim 1983 - Haziran 1984 tarihleri arasında başvurulması gerekli.

5) Dönüş pirimi, çocuk paraları ve emeklilik primi ödemeleri ancak işçi ülkesine döndükten sonra yapılacak.

PRİM, DÖNÜŞ MASRAFLARININ YANINDA DEVEDE KULAK KALIYOR

Geri Dönüş yasa tasartısında saptanan 10 bin 500 marklık geri dönüş primi, geri dönüş masraflaı karşısında devede kulak kalıyor. Yapılan hesaplara göre, dönüş ortalama 25 bin marka maloluyor. Sadece kamyon masrafının 5-6 bin markı bulduğu düşünülürse, prim denen şeyin ne anlama geldiği daha iyi anlaşılır.

BLÜM'ÜN ZİYARETİNDE GÖRÜŞ BİRLİĞİNE VARILAN TEK KONU SSK'YA PRIM DEVRİ

Blüm'ün Ankara ziyareti sırasında yapılan görüşmelerde işçilerimizin lehine hiç bir gelişme sağlanamadı. Blüm yapılan bütün önerileri **"tasarı değişemez"** diye kestirip attı. Sadece Almanya'da sigorta kurumuna ödenen sigorta primlerinin işçi ve işveren paylarının SSK'ya devredilmesi konusunda görüşbirliğine varılabildiği açıklandı.

Ama Blüm'ün de taraftar olduğunu söylediği bu teklifin çeşitli Alman kurumlarınca nasıl karşılanacağı ve uygulanma olasılığının olup olmadığı, uygulanırsa nasıl uygulanacağı konuları belirsiz. Yapılan teklife göre, primleri SSK'ya devredilmiş olan Türkiyeli işçilei kesin dönüş yaptıklarında emeklilik hakkı kazanacaklar.

Gitmekte zor, kalmakta...

YA ÇOCUKLARIMIZ...

Telefon etti, akıl danışmak için geldi eve. Yaşı elliyi bulmuş bir ana. Kocasını kaybetmiş. Kendisine bağlanan az bir parayla iki oğlunu okutuyor. Dosta, düşmana muhtaç olmadan geçinip gidiyorlar anlattığına göre. Oğlunun ikisi de Alman Lisesine gidiyor. Sınıflarında da başarılılar. Çocuklarının başarılarını anlatırken gözleri ışıldıyor. İkisi de okusun, iyi bir eğitim görsün, yurtlarına yararlı olsunlar istiyor. Oğlunun biri onikinci sınıfta, öbürü ise dokuzuncu sınıfta. Ama Türkye'ye dnömeyi düşünüyor ana. Kararsız. Akıl danışmaya gelmesi de bu yüzden. Gitse mi, kalsa mı? Gitsen ne olur, diye soruyorum. İkisi de Türkiye'de üniversite sınavını kazansalar, sonrada girdikleri okulları başarıyla bitirseler ne olur, diye soruyorum, yüzüme bakıyor, benden bekliyor yanıtı. Veriyorum beklediğini. Türkiye'de on üniversite bile bitirse, arkası yoksa boş. İşsizdirler demektir bu. Hak veriyor bana. Burada kalmalarını çocuklarının eğitimlerini burada sürdürmelerini söylüyoruz, yüzü allanıyor, gözleri korkuya bulanıyor, **"ama burada da yabancı düşmanlığı aldı başını gidiyor, korkuyorum yavrularıma bir şey olur"**, diyor. Nerden biliyorsunuz yabancı düşmanlığının başını alıp gittiğini, diye soruyorum. **"Herkesin ağzında bu,"** diye yanıtlıyor beni.

"Komşuların ağzında, gazetelerin ağzında, her gün televizyonda. Korkuyorum çocuklarıma bir şey olur diye. " Ana haklı. Ana haklı ama, bizler haksızız. Boyalı Türk basını Alman devletiyle ortaklık kurmuş gibi her gün bir olay veriyor sayfalarında. Sıradan, bundan bir kaç yıl önce önemsinmeyecek bir olay şimdi birden allanıp pullanıyor, kılık değiştirip yabancı düşmanlığı diye karşımıza çıkıyor. Ve giderek yabancı düşmanlığından da sıyrılıp Türk düşmanlığı oluveriyor. Üzülerek söyleyeyim ki eylem kıtl ığına düşmüş bizim burada ki sol da sarılıyor bu işe. Alman ilericileri dersen çoktan hazır. Güneşli bir hava da bulunca, dökülüyoruz yollara. Ha babam yabancı düşmanlığı, de babam Türk düşmanlığı. Çığlıklarımız yeri göğü tutuyor, tutuyor da köşesine çekilmiş çocuklarının okumasından başka bir şey düşünmeyen garip anamıza kadar ulaşıyor, çocuklarının hiç böyle bir sorunları yokken sorun oluyor, ejderha kılığında çıkıyor ananın karşısına. Böyle bir düşmanlık var, yok değil. Ama bana öyle geliyor ki, bunu biz biraz fazla abartıyoruz. Bu nasıl düşmanlık ki, işsizlikle at başı gidiyor. İşsiz sayısında azalma olunca, yabancı düşmanlığı da azalıyor, çoğalıyor. Ve egemen sınıf ideolojisi işsizliğe yabancı düşmanlığı kılıfı geçirerek karşımıza çıkarıyor. Bence asıl ortada var olan yabancı düşmanlığı değil, asıl ortada olan Alman Burjuvazisinin İşçi Sınıfı düşmanlığıdır. Ama bunu göstermiyor, başka kılıklara sokuyor. Çünkü işine geliyor. İlk hedef olarak da Türkiyelileri seçmesi gayetten doğal. Çünkü bizim ne arkamız var, ne önümüz. Önümüz var, dalımız kurt. Kurttan kurtuluş yok diyen bir çoğumuz kendini yardan atmayı yeğliyor, düşüyor yollara. Olan da çocuklarımıza oluyor.

çocuklarımız yıllardır iki dünya, iki ayrı kültür arasında dolanıp duruyorlar. Dışarda, okulda doğru olarak öğrendiğine evde yalan damgası vuruluyor. Evde doğru diye öğrendiğine ise dışarıda, okulda yalan damgası basılıyor. Tutmuşuz çocuklarımızı enselerinden bir sıcak suya sokuyor, çıkarıyor buzlu suya daldırıyoruz. Çoğusunun aklı, izanı zatürre oldu gitti. Son yıllarda Alman halkıyla aramızda yaratılan suni düşmanlık en çok çocuklarımıza zarar veriyor. Ailelerimiz doğru da olsa Alman halkından gelen herşeye tepki duyuyor, doğruya da eğri diyor, eğriye de. Başörtüyle okula gelen bir kızımızı sınıf öğretmeni bana şikayet etti, konuşmamı istedi. Konuştu. Dilim dolandığınca anlatmaya çalıştım başörtü ile gelmesinin sakıncalarını. Ağladı, sicim gibi yaş döktü kara gözlerinden. **"Artık bilemiyorum öğretmenim"**, dedi bana hıçkırıklar arasında, **"artık bilemiyorum, kimseye inanamıyorum. Siz başka anlatıyorsunuz, kuran kursunda hoca başka anlatıyor, sınıf öğretmenim Alman başka anlatıyor, evde babam başka. Hanginize inanayım? Artık hiç birinize inanmıyorum."** Başarılı bir çocuktu, ama yitti gitti bizim elimizde.

Bu çok abartılan Türk düşmanlığı gerçekten çocuklarımıza çok zarar veriyor. Evde hergün babanın ağzında **"çekip Türkiye'ye gitmek"** sakız oldu çıktı. Bunun zararını okula giden çocuğu çekiyor. Bırakıyor dersleri, bir vurdumduymazlığa düşüyor, uyurgezer oluyor. Gideceğiniz zaman bunu açın evde. Öyle her kızınca soğumak için **"çekip gitmeyi"** ağzınıza sakız etmeyin, lütfen. Bunun zararı çocuğunuza oluyor, unutmayın. Hem çekip gitseniz ne olacak? Kurtuluş mu bu? Çocuklarınız Türkiye'de daha zor duruma düşecek. Zati Türkçeleri üç yüz sözcüğü geçmiyor. Onu da Almanca'dan çevirerek konuşuyor. Örneğin, **"dün gece filim baktım öğretmenim,"** diyor. **"Şalke ikinci lige bindi,"** diyor. Ne olur bu yavruların Türkiye'de halleri. Altmış kişilik sınıfa girince şaşırıp kalırlar. Dayağın yasalarda yasak, uygulamada serbest olduğu bir eğitim anlayışına buradan giden çocuk ayak uyduramaz. Değişik bir eğitim anlayışını buradan giden çocuğun kabullenmesi zor. Çünkü onlar burada büyüdüler. Kökleri burada. Ana baba için pek sorun yok bu yönden. Çünkü onların kökleri Türkiye'de. Çocuklarımızı köklerinden koparmayalım. Onların burada daha iyi bir eğitim yapabilmeleri için mücadele verelim. Hem kendi kültürlerini, dillerini öğrenerek, hem bu ülkenin kültürünü, dilini öğrenerek büyümelerinin mücadelesini verelim. Alman kültürünü ve dilini öğrenmelerinden korkmayalım. Fazla mal göz çıkarmaz. Ama bunun yanında kendi kültürlerini, dillerini de belletelim. Eğer bu olmazsa, Alman eğitimcilerinin entegrasyon, yani kaynaşma, uyum sağlama dediği şey olmaz, asimilasyon olur. Yani çocuk Almanlaşır. Bunu hep birlikte engelleyelim.

(Ö.P.)